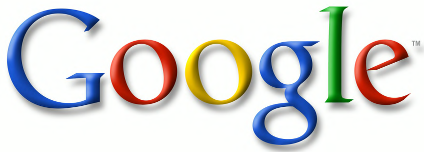
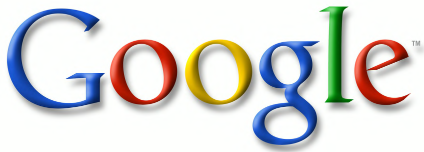
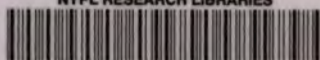

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07583975 7

1. Fiction, Danish

2-3 [illegible] Fiction

Edwin Olofson.

Sørensen, Niels Peter.

Byrge Trolle:

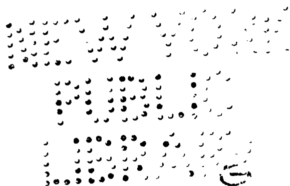
Grev Gert og Niels Ebbesen

— Kampen om Danertronen —

Historisk Roman fra den første Halvdel af det 14de Aarhundrede

+

Helsingør
Jens Møllers Forlag
Helsingørs Centraltrykkeri
1908

EMB

Suk og vrid kun Dine Hænder,
sorgbetyngte Fædreland!
Du en trofast Værge savner,
og Dit Mod er vejret hen.
Før Dit Folk dog fjærnt og nær
for sin Manddom stod i Ry,
mens i Kampen
djærvt det strakte
Dine Fjender
overvundne
ned i Støvet for Din Fod.

Men forlængst Din Hæders Stjærne
slukket er, og i dens Sted
Skammen i Dit Spor nu følger
med mangfoldig Usselhed.
Alt hvad modsat Sejrens Glans
plette kan et Riges Skjold,
alt hvad der er
hult og raaddent,
stygt og smudsigt,
fejgt og troløst,
breder sig og trives nu.

I Kapitel.

Mødet paa Gurre.

DET var St. Pantrati Dag i Begyndelsen af Maj i det Herrens Aar 1338, at 3 Ryttere og 4 Svende red hen ad den gamle Hærvej, der fra Bispestaden Roskilde førte mod Nordøst op mod Øresund og Borgen Krogen.

Landet var herreløst. Paa sjette Aar stod Skjoldungernes gamle Kongesæde tomt.

I Jylland og paa Øerne regerede et Par holstenske Grever og lige saa mange Snese tyske Riddere. Skaane og Blekinge havde, for at fri sig for det

tyske Voldsherredømme, givet sig under Svenskekongen Magnus Eriksen senere kaldet »Smek«. — I Sønderjylland betragtede Hertugen sig som uafhængig Hersker. De danske Stormænd, der havde sat sig op imod den usle Kristoffer, havde gjort et forkert Regnestykke, eller i hvert Fald faaet et daarligt Facit ud deraf.

Magten i Landet, som de saa ganske sikkert havde gjort Regning paa, var gleden dem ud af Hænderne og over i de fremmede Fyrsters, hvis Hjælp de havde paakaldt. Da dette blev dem klart, rejste de sig gentagne Gange for at afkaste Aaget, og den endnu kraftige og selvbevidste Bondestand hjalp trofast til. Der blev udgydt Strømme af Blod. Paa Valpladsen gik det især ud over Bønderne, naar Nederlagets Time var inde, men bag efter hjalp Bøddeløksen trolig til blandt Stormændene. Elendigheden var stor; afbrændte Gaarde saa man næsten overalt med nedtrampede Marker, af og til en Stejle med mishandlede Menneskelegemer, hvis eneste Forbrydelse det var, at de tro mod det Land, der fostrede dem, værgede det til Sværdet faldt dem magtesløs af Hænderne.

»Nej, Tyskernes Aag synes ikke til at afryste«, sagde den forreste af Rytterne, en høj og sværlemmet Skikkelse, idet de atter red forbi Tomten af en hærget og nedbrændt Gaard i Nærheden af den senere Landsby Grønholt.

»Sig ikke det Hr. Laurids Jonsøn«, genmælede

hans nærmeste Ledsager, en gejstlig udseende Mand. »Herren vil visselig forbarme sig over Land og Folk, naar hans Time kommer«.

»Ja, naar kommer den?« svarede den første hæftigt, »ser I da ikke, at Land og Folk gaar til Grunde —«

De tre Herrer var Laurids Jonsøn til Tranekær, der med Borgen havde hele Langeland inde og holdt sig der trods gentagne Forsøg af de tyske Grever paa at fordrive ham derfra —

Hans Ledsagers gejstlige Udseende løj ikke, det var Prioren fra vor Frues Kloster i Roskilde, der havde Herrerne holdt Rast sidste Nat, thi de kom lige fra Tranekær.

Den tredie i Følget var en Mand ved Navn Niels af de Galters Æt — Ebbe Strangesens Søn paa Kalø —, han havde i flere Aar tjent Laurids Jonsøn som Væbner. Nu boede han paa sin Gaard Norringris i Nærheden af Aars.

Medens Laurids Jonsøn, der paa dette Tidspunkt var ikke saa lidt over 60 Aar, havde et strængt, fast næsten frygteligt Krigeraasyn, var Niels Ebbesen en ung blondlokket Mand paa nogle og tredive Aar. Han havde med Iver deltaget i Jydernes Kampe mod de holstenske Undertrykkere, og nu var han kommen over til sin gamle Vaabenmester for at tale med ham om, hvad der muligt kunde gøres for at redde Landet fra fuldstændig Undergang.

Under hans Ophold paa Tranekær indtraf en

Klosterbroder som Budsending fra Erkebisp Peder i Lund, der anmodede Laurids Jonsøn om at give Møde hos Lyder Konow paa Krogen for at raadslaa om Landets Skæbne.

Paa Vejen havde de gæstet Vor Frue Kloster, hvis Prior Anders var af Krummedigernes Æt og bekendt for en tro og fædrelandssindet Mand; han havde da ogsaa modtaget Erkebispens Indbydelse til Mødet paa Krogen.

I sin Ungdom, efter at han havde afsluttet sine Studier ved Højskolen i Paris, havde han tumlet sig viden om. Han havde som Skolar i Paris set Tempelherreordenen synke i Aske i de Baal Philip den Smukke rejste dem. Derefter drog han til Skotland og bidrog ved sin Tapperhed ikke lidet til, at Skotterne i Slaget ved Bannockburn vandt en fuldstændig Sejr over Englænderne. Senere havde han tumlet sig i Partikampene i Italien, været Ven med Italiens store Digter Dante — besøgt Paven i Avignon. Og havde endelig baade i Frankrig, men ikke mindst i England, faaet en levende Forestilling om, hvilken Lykke det var for det Land, der blev styret af een Mand med en Villie mægtig nok til at bøje de stridige Stormænd ind under Landets Lov. 1330 var han kommen hjem fra Pavehoffet med en varm Anbefaling fra Klement den 6.; og Erkebispen havde først brugt ham som sin Famulus og siden faaet ham valgt til Prior for det ansete Herrekloster — vor Frue — i Roskilde.

Han var en lærd Mand, men sin krigerske Ungdom glemte han aldrig. Sværd og Lanse, Brystskjold og Benskinner saavel som en fin Pantsersærk af maurisk Arbejde gemte han bestandig i sin Celle. Erkebisp Peder, der kendte ham, stolede fuldstændig paa ham, og derfor var han blandt de udvalgte, han vilde raadslaa med om Landets Jammer.

Niels Ebbesen, der kunde give paalidelig Efterretning om Tilstandene i Jylland slog saa Følge med Laurids Jonsøn.

Denne Gang kom man dog ikke til Krogen.

Biskop Svend af Aarhus og Jakob Splitt fra Ribe var alt indtrufne for tvende Døgn siden.

Men Magnus Smek opholdt sig paa Helsingborg Slot og havde gjort det den største Del af Vaaren. Adel og Opbud fra det sydlige Sverige samlede sig om ham, ligeledes en efter Datidens Forhold temmelig stærk Flaade bestaaende af 20 Kaagger og 28 Knoer. — Hvad der var i Gære vidste Lyder Konow ikke, men han frygtede, at Magnus havde i Sinde at tage Krogen med stormende Haand, og paa den Maade, naar han var Herre over begge Sundbredder, gøre sig til Herre over hele det nordøstlige Sjælland. Lyder havde saa meget mere Grund til at formode, at dette kunde være Hensigten, som han gentagne Gange havde været tilbudt store Forleninger i det østlige Smaaland, naar han vilde oplade Magnus Borgen; han havde først svaret Nej og siden undvigende. Nu var der desuden i den allersidste Tid

stødt lidt andet til, der gjorde det ønskeligt for Kong Magnus at skaffe sig ham fra Halsen. Og nu var hans Frygt bleven til Vished, at der tilsigtedes et Overfald paa Borgen, thi Dagen før havde han selv set, at Krigsfolket indskibedes, og hele Flaaden satte Kurs mod Sjælland. Midt i Sundet vendte den derefter pludselig og styrede ind mod Helsingborg igen. At det kun skulde være en simpel Manøvre, kunde Lyder Konow ikke tro, lige saa lidt som han var vidende om Grunden til Opsættelsen. Under de Forhold, da man ikke vidste, hvad Morgendagen kunde bringe, fandt Lyder det ikke raadeligt at samle et saa vigtigt Møde paa Krogen.

Ove Skram paa Gurre og Søborg, der ogsaa var til Stede, foreslog saa, at man holdt det paa Gurre, en lille befæstet Gaard, der laa i en øde Skovegn paa et Næs i Gurre Sø kun 1 Kvarters Ridt fra Krogen, saa kunde Lyder Konow deltage i Mødet, thi kom der noget paa, kunde han straks hentes tilbage.

En Svend fik Befaling til at ride Hr. Laurids Jonsøn og Mester Anders Krummedige i Møde. Og saaledes gik det til, at da Rytterne bøjede af fra Adelvejen ved Asminderød lidt øst for Esrom Sø og red ned mod Tikøb, indhentedes de af en Rytter, der kom fra en Sidevej.

»Hvem er Du, og hvorhen gælder Dit Ærinde?« raabte Laurids Jonsøn, som red forrest, idet han spærrede den fremmede Svend Vejen.

»Ja, Herre«, svarede Svenden, »det kunde jeg vist med lige saa stor Føje spørge eder om.«

»Det kan Du godt«, gav Prior Anders til Svar, »men Du ser vel, at vi er de stærkeste, og derfor er det vel det klogeste, at Du siger os, hvem Du er«.

»Kan nok være«, sagde Svenden, »men jeg tror sikkert at min Hest er den letteste, og derfor vil jeg sige Herrerne Levvel«, og i samme Øjeblik sporede han den til et Sidespring, drog sit Sværd og var uden for Rækkevidde, inden Riddere og Svende kunde standse ham.

»Nu, nu, Brushoved«, svarede Laurids Jonsøn, »ser jeg Ret, er Du Ove Skrams Svend, og ham agter jeg just at gæste som Ven paa min Vej til Krogen.«

Saa er I vist Hr. Laurids Jonsøn —?«

»Vel er jeg det!«

»Eder er jeg just udsendt for at opsøge«.

»Det kunde Du have sagt straks —«

»Det kommer mig ellers for Herre«, gentog Svenden, »at I ikke gav mig Tid til at spørge derom«.

»Hvilket Budskab bringer Du?«

»Dette, Hr. Ridder, at Mødet, Erkebispen har stævnet eder til, bliver ikke paa Krogen men paa Gurre«.

»Hvorfor?«

»Desformedelst strenge Hr. Ridder, at Lyder Konow

venter Kong Magnus's Besøg, og har derfor ikke Plads til eder, naar Dansen ret gaar an —«.

»Ja, jeg har hørt noget derom«, udbrød Prior Anders. Men er det da Kong Magnus' Agt at tage med Staalhandske, det han ikke kan faa godvillig —«

»Det er det vist«, svarede Svenden, forgangen Dag var han midt i Sundet, har jeg hørt, med hele Flaaden, men vendte pludselig om. Dog han kommer nok.«

»O! mit ulykkelige Fødeland«, udbrød Niels Ebbesen, der hidtil havde holdt sig tavs, »at enhver udenlandsk Rovfugl skal ustraffet have Lov til at hakke i Dig efter Behag, og tage det Stykke, der behager den bedst.«

»Ja, saadan ser det unægtelig ud«, svarede Ridder Jonsøn, »men det maa vi nu se at faa sat en saadan Pind for, at Tyskerne ikke saa let skal knække den. Har Din Herre andre Gæster?« spurgte han Svenden.

»Vel har han det«.

„Hvem da?«

»Jeg kendte dem ikke alle«, svarede Svenden, »og jeg tror ogsaa næppe min Herre vilde vide mig Tak skyldig, hvis jeg fortalte mere, end han har betroet mig«. Dermed vendte han sin Hest og sluttede sig til Svendene.

»En prægtig Fyr«, udbrød Laurids Jonsøn, »det vilde se bedre ud i Danmark, end det nu gør, hvis enhver Tjener var sin Herre saa tro som han«.

Man red nu ned ad Bankerne mod Tikøb, hvorfra der gik en indgrøftet Vej ud til Borgen.

Bøgen var nylig udsprungen og stod i sit første lysegrønne Festskrud, Anemoner og Bukkar nikkede og duftede langs Vejkanten. Solen sank i Vest ned i en Skybanke. Myggene dansede i den stille lune Eftermiddagsluft, da man red ind under det tætte lyse Bøgeløv, der paa den sidste Strækning fuldstændig skjulte Vejen, og skilte Borgen fra det omliggende Land.

Gurres Oprindelse er uvis. 1157 tilskødede Valdemar den I. den til det nyoprettede Kloster paa Esrom, senere kom den ved Mageskifte atter tilbage til Kronen og blev underlagt Søborg. Men Erik Glipping gav den og Søborg til Peder Little, der havde udmærket sig under Marsk Stig i den svenske Fejde. Ved Giftermaal var den nu med hans Datter Ingeborg kommen i Ove Skrams Hænder. Den havde som de fleste Borge fra den første Del af den urolige Middelalder et frit staaende Midtertaarn, Borgens Hovedfæste og sikreste Værn, ud for dette laa det saakaldte Herreloft, en lav Bygning, der benyttedes ved festlige Lejligheder, og indeholdt en stor Sal foruden mindre Rum til Stegers, Fruerstue og Jomfrubure. I det store Taarn havde Svendene deres Bolig, og i Kælderne var der Fængsler. Desuden fandtes et mindre Porttaarn mod Øst, der havde Portvagten, der vogtede Vindebroen, sin Plads, Midtertaarnet var tillige, forsynet med

Vægtergang — og der gik Kuren sin spejdende Gang frem og tilbage. Taarnet var saa højt, at man kunde se det øverste af Krogen og hele den østlige Del af Sundet og Helsingborg. Lyder Konow havde heller ikke været mange Minutter paa Gurre, inden han var oppe hos Kuren og spejdede mod Øst. »Kan Du holde Øje med Svenskerne og vare mig i Tide, hvis Du mærker noget, der rører sig, skal Du ikke have gjort det for intet.«

»Skal ske Hr. Ridder, stol paa mig, der skal ikke slippe en Baad ud, uden at jeg straks skal vare Eder.«

»Ret min Gut«, sagde Lyder, »saa stoler jeg paa Dig.«

Nu blæstes der over fra Landsiden. Brovagten svarede. Kort efter raslede Vindebroen ned, og gennem Avlsgaarden, der laa lige over for Borgen, red hele Selskabet, vi alt har gjort Bekendtskab med, ind paa Gurre.

Paa Trappen til Herreloftet modtog Ove Skram sine Gæster, og ved ham saas flere skæggede og krigerske Ansigter, som vi nu, medens Svendene fører Hestene tilbage over Vindebroen, skal præsentere vore Læsere.

Der var først den vigtigste Mand i dette Lag, Nordens Erkebiskop Peder af Hvideslægten fra Lund, Biskop Svend af Aarhus, Jakob Splitt af Strangernes Æt fra Ribe, Lyder Konow fra Krogen, Anders Bugge, Niels Bugges Søn fra Hald, der var kommen

sammen med Biskopperne Jakob og Svend; saa var der tillige Jens Brahe fra Stegeborg, Niels Glob fra Sjørring, samt Niels Ebbesen og Prior Anders fra Roskilde.

Da Velkomsten var tømt, rejste Erkebispen sig og traadte hen foran Enden af den massive Egeskive og tog saaledes til Orde:

»Kære Medbrødre og danske Mænd!

Jeg takker eder fordi I saa redebon har efterkommen min Indbydelse til dette Møde. Grunden behøver jeg ikke nærmere at gøre Rede for. Vi kender alle Fædrelandets Afmagt og den Nød, hvori det befinder sig. Alle Østdanske har givet sig under Sveakongen for at undslippe de tyske Ridderes Voldsherredømme; og nu udstrækker Kong Magnus endog sin Haand mod Landet her. Kanske er det den eneste Redning at lade ham tage Sjælland ogsaa.«

»Nej, nej«, blev der raabt af flere i Munden paa hinanden.

»Jeg mener«, udbrød Biskop Svend, »at Landets Stilling vel er fortvivlet, men haabløs er den ikke. Kongestammen har endnu friske Skud.«

»Hvem tænker min Broder paa?« spurgte Prior Anders, »Otto eller Valdemar« —

»Otto«, vedblev Biskop Svend, »sidder paa femte Aar i Taarnet paa Segeberg, vel vogtet af Grev Gert og hans Søster, der hader den danske Kongeæt, og særlig Kristoffers Sønner indtil Døden, saa ham

vil det vist blive vanskeligt at faa udfriet. Men saa er der Valdemar, han er en ung, ridderlig Herre paa 21 Aar. Kløgtig og vel forfaren i Statssager er han bleven dels i Kejserens Gaard, og dels hos Svogeren Markgrev Ludvig af Brandenborg.«

»Jeg mener ogsaa, at vi bør samle os om Junker Valdemar«, sagde Laurids Jonsøn, »kan han faa et Forlig i Stand og blive anerkendt som Konge af Panteherrerne, saa er jeg villig til at støtte ham med mit gode Sværd, at vi atter kan faa Ro i Danmark.«

»Vel talt,« raabte Jens Brahe, der hidtil havde siddet stille og upaaagtet i Baggrunden af Salen, nu traadte han frem og støttende sig til sit Sværd, foldende begge Hænder over Fæstet, vedblev han: »Skal der atter blive godt at leve i Danmark, saa maa Herrer og Almue være klar over to Ting, at det naas kun gennem Kamp, og — Respekt for Landets gamle Love og Sædvaner, dem de fremmede Voldsherrer krænker hver eneste Dag.«

»Død og Fordømmelse over dem,« raabte Niels Ebbesen og Anders Bugge næsten samtidig, »de burde slaas ned som galne Hunde, lige meget enten det er ved Dag eller Nat, i Slagets Tummel eller ved Herrens Alter — — —.«

»Nej, nej da,« afbrød Biskop Jakob Splitt, »det er da ikke Rovdyr, om de end ofte handle mod os som saadanne, og saa er vi kristne Mennesker, der har Herrens bestemte Bud, der byder, at vi ikke

maa tage vor næstes Liv, uden at det sker i aaben Kamp eller lovligt Nødværge.«

»Det er lovligt Nødværge,« raabte flere, deriblandt Niels Ebbesen.

„Nej, min kære Ven og Frænde«, gentog Jakob Splitt henvendt til Niels Ebbesen, »det har jeg før talt med Dig om. — Lad os slaa vore Fjender for Panden naar og hvor vi træffer dem i aaben og ærlig Kamp, det er ridderligt, og, haaber jeg, en Gud velbehagelig Gerning. Men at tage deres Liv paa Stimandsvis, er og bliver Mord og Manddrab, hvordan man saa drejer og vender Sagen.«

Nu traadte Erkebispen frem og sagde:

»Lad os komme til et Resultat. Jeg tror, at Tiden er kommen, da alle danske Mænd, der endnu holder fast ved den gamle Kongeslægt, maa kunne sætte egne Interesser til Side og enes om at vælge Landet en Konge. Som de ved, er Hertug Valdemar i Sønderjylland alt for to Aar siden bleven myndig og tiltraadt Styrelsen af sit Hertugdømme. Men tror de, at han er tilfreds med Grev Gerts Styrelse i hans Mindreaarighed, saa tror de forkert. Jeg ved, at han har Greven hans Morbroder mistænkt for at have brugt Hertugdømmets Indkomster til egne Formaal. Og kender man Grev Gert var det vel tænkeligt. Dertil kommer, at han for nylig har tvunget eller, hvis vi vil bruge et meget mildt Udtryk, formaaet eller overtalt Biskop Hugo af Slesvig

til at tage Grev Jakob, hans yngre Broder, der er præsteviet, til Medhjælper.«

»Ja, hvad kan det hjælpe og bedre paa Landets Nød her«, spurgte Laurids Jonsøn.«

»Saare meget,« svarede Erkebispen, »thi denne yngre Broder har igen overladt den største Del af Bispegodset, der ligger nede i Sydslesvig, til den ældre Grev Gerts Bestyrelse, og hvem der kender lidt til Grev Gert og de sidste tyve Aars Foreteelser i den Del af Danmark, vil være klar over, at Bestyrelse og Besiddelse for Grev Gert vil være omtrent det samme. Hertug Valdemar er en klog ung Fyrste, han ser godt alt dette, og jeg tror at kunne indestaa for, at han er til Sinds at ville ud af Morbroderens Garn, selv om det kun kan ske ved, at en anden faar den Krone, han selv har baaren.«

»Men der skal Penge til at indløse Panterne med«, udbrød Jens Brahe, »hvor faar vi disse fra?«

»Staal var bedre«, faldt Lyder Konow ind.

»Ja, begge Dele ere gode«, sagde Anders Bugge.

»Nej, Staal er ubetinget det bedste«, tilføjede Niels Ebbesen, »men det kan vi vist godt overlade til den unge Fyrste, hvis vi naar saa langt, at vi faar ham valgt, Frøken Helvig af Slesvig er forresten en ung og saare skøn Fyrstinde, det var vel ikke helt umuligt, at det kunde ordnes saadan, at hun kom til at bestige den ledige Trone sammen med Valdemar Kristoffersen.«

»Det har vi tænkt en Del paa i Jylland«, tilføjede Biskop Svend.

»Det er saare godt«, svarede Erkebispen, »ogsaa vore Tanker ovre i det gamle Østdanmark har været henvendte derpaa. Den unge Konge vilde derved straks faa et Rygstød i Slesvig, og Helvigs betydelige Medgift vilde han kunne anvende til at indløse de mest paatrængende Pantekreditorer.«

»Jeg kan endnu oplyse«, sagde Prior Anders og rejste sig, »at jeg fra min Ungdomsven Borgmester Hans Wittenmayer i Lübeck har sikker Vished for, at Stæderne af al Formue vil støtte Valget af en Konge i Danmark, naar blot dette Valg giver nogen Sikkerhed for, at der bliver gjort Ende paa det Sørøveri, der nu drives af de fleste Slotshøvedsmænd, hvis Borge ligger ved Kysten.«

»Driver de Sørøveri?« udbrød Niels Ebbesen og Anders Bugge i Forening. »Prior Anders mener vel Handel?«

»Jeg mener Sørøveri«, sagde Prioren fast og tydelig med Øjnene fasthæftede paa Lyder Konow. »Jeg laster ingen, i denne Lovløshedens Tid sker der meget, som ikke kunde eller vilde gaa, hvis vi havde en Konge i Sædet, der kunde og vilde haandhæve Loven lige for Høje og Lave. Lyder Konow vil vist ikke helt nægte, at de 4 a 6 Knor og Købmandsskuder, der ligger i Havnen bag Krogen, af og til bringer Varer og Fanger hjem, der ikke udelukkende ere hentede paa ærlig Købmandsvis.«

»Jeg nægter ikke«, svarede den adspurgte, at jeg gør mine Modstandere al den Afbræk, jeg kan, saa vel paa Søen som paa Landet.«

»Lad os ikke komme dybere ind derpaa«, afbrød Erkebispen, »men klogt var det næppe for den eller de, der i Vaaren brandskattede i Vigen og langs ad Kysten ned til Hveen. En af de Kogger, som da var med, er kendt som tilhørende Krogen, og derfor er det, at Magnus vil have en Ende paa den Usikkerhed og den Ødelæggelse af Liv og Ejendom, som derved paaføres Kystens flittige Fiskerbefolkning. Han har svoret, at der ikke skal blive Sten paa Sten tilbage af Krogen, hvis der ikke ydes Erstatning for den skete Skade.«

»Og derved vilde han paa en nem Maade faa Anledning til at faa fast Fod paa Sjælland, og en af Sundets stærkeste Borge i sin Magt. Sandheden er forresten den, at en Kog med vendiske Krigsknægte havde gjort Landgang i Vigen Vest for Helsingborg for at købe Sild, der kom de i Klammeri med Befolkningen, det endte med at nogle af Fiskerne maatte bide i Græsset, saa tog de vel nok noget mere, end der tilkom dem med Rette, men tilsidst blev de med Spyd og Baadshager drevne ud i Stranden. Nogen Tid derefter gentog det samme Spil sig ved Raa. Krogen ejer fra gammel Tid hele Sognet med den nærliggende Avlsgaard. Hver Uge plejer de at møde hos os med alle Fornødenheder, indtil de gav sig under Svea-

kongen, da ophørte det paa engang. — Svenskere og Danskere skulde ikke have noget med hinanden at skaffe, Gud havde sat Sundet som Skel mellem os, det var da klart nok, syntes de. Den Forklaring kunde vi ikke godt lade gælde, og da de ikke kom til os, maatte vi til dem. Og vi gæstede dem saa mandsstærke, den utro Foged sidder hjemme i Taarnet, og vi gjorde rent Bord. To af mine sikreste Svende blev paa Gaarden for at tage sig af Driften, men for en Maanedstid siden gæstede Høvedsmanden paa Helsingborg Ivar Ulfstand Gaarden og gav dem begge Løbepas; da de med Gaardens Folk satte sig til Modværge, endte det med, at de slog den ene ihjel, den anden, Ivar Bentzen, undslap over til os, forslaaet og forhugget, siden har vi ganske vist, men kun i det Sogn og paa den Gaard vi har Skøde paa, taget, hvad vi trængte til, og den Fremgangsmaade vil jeg med mit gode Sværd forsvare, selv om Sveakongen skulde, som han truer med, faa i Sinde at gæste os.«

»Jeg har hørt Sagen fremstillet paa lignende Maade«, sagde Jens Brahe.

»Ja, og jeg gad nok vide«, sagde Laurids Jonsøn, »hvorledes vi skulde hævde vor Selvstændighed i en Tid som denne, hvor al Handel er saa godt som ophørt, naar vi hverken maa have Kogger eller Handelsknor. En fredelig Mand kan jo ikke engang være sikker paa at skibe fra Langeland til Fyn uantastet, hvis han ikke har væbnet Skib og

Følge med sig. Nej, det er saa vist ikke de danske Riddere og Slotsbefalingsmænd, der gør Vandet usikkert, men det tyske Pak, der fra Rinens og Donauens Bredder er komne herind og faaet Borg og Herredømme under Grev Gert og Johan.«

»Ja, mine Venner«, sagde Erkebispen, »vi maa til Sagen. Vi er enige om, at skal Landet ikke plat gaa til Grunde, maa det have en Konge, om hvem alle fædrelandskære Mænd kan samles.«

»Ja, ja.«

»Og vi ere vist ogsaa enige om, hvem det bør være.«

»Junker Valdemar.«

»Vel — Sværg da«, her greb han Jens Brahes korsdannede Sværd om Klingen og rakte Fæstet ud mod Forsamlingen, »at de kaarer Valdemar Kristoffersen til Drot i Danmark, at de med Liv og Formue, med Sværd og Magt, i Raadet som paa Valen vil støtte ham, til han sidder fri og frank med et enigt Danmark omkring sig, paa sine Fædres gamle Sæde.«

»Vi sværger« — lød det fra alle som med en Mund.

»Gud Herren give sin Velsignelse dertil«, sagde Biskop Svend.

»Hvem skal overbringe Kongesønnen dette Budskab?« spurgte Niels Ebbesen.

»Ja, det er det næste Spørgsmaal«, sagde Prior

Anders, »maa jeg foreslaa vor højærværdige Fader i Gud, Erkebisp Peder.«

»Nej, nej«, svarede denne, »derom kan der slet ikke være Tale. Østdanmark maa foreløbig, indtil der kommer bedre Tider, regnes som hørende til Sveakongens Landomraade, og jeg, der har Pligter til begge Sider, gør klogest i ikke at træde udfordrende frem, derved opnaar jeg mere og kan, naar Tiden er dertil, træde frem med al den Myndighed mit hellige Embede forlener mig med. Nej, Biskop Svend i Aarhus er Manden, der paa Kirkens Vegne tør og kan byde Junkeren det ledige Sæde. Gaa med Gud, min Søn«, vedblev han bevæget, »Gud og hans hellige beskytte Dig paa denne besværlige Færd, og han give Dig Kraft til at røgte dette Ærinde saa, at det kan blive til Lykke for Danmark.«

»Og jeg foreslaar Prior Anders af Roskilde, han har Venner i Raadet i Lübeck og er en udenvælts forfaren Mand«, sagde Jens Brahe.

»Ja, det var i de Tider«, sagde Mester Anders med et Suk, »nu stunder der snart en større og alvorligere Rejsefærd til.«

»Aa hvad, Prioren er jo saa ung og rask som en Yngling paa 20 Aar, og jeg er vis paa, de fleste af os vilde komme til kort, hvis vi skulde maale os i Vaabenfærdighed med ham,« skæmtede Lyder Konow.

»Sig ikke det, sig ikke det«, afbrød Prior Anders ham. »Jeg føler bedst, at jeg med de 60 Aar har

faaet en Del mere Is i Blodet, end da jeg baade var 20 og 30 Aar. Ak! Ja! men jeg gaar gerne med. Det var nu Kirken, hvem af de gode Mænd slaar Følge?«

Anders Bugge og Niels Ebbesen foreslog Lyder Konow og Laurids Jonsøn.

»Nej, jeg tør og kan ikke«, udbrød den førstnævnte. »Jeg kan ikke engang deltage i dette Møde, uden at jeg har Feber i Blodet af Frygt for at noget kunde ske, endsige en Maaneder lang Fraværelse udenvælts. Nej, nej, derpaa er ikke at tænke.«

»Ja, jeg skal gerne paatage mig Hvervet«, sagde Laurids Jonsøn, »men ellers forekommer det mig, at det ikke alene er for Sjælland og omliggende Øer, men ogsaa for Jylland, at vi skal tilbyde Junker Valdemar Herredømmet. Derfor maa vi have Jyderne med. Jeg foreslaar Niels Ebbesen og Niels Glob fra Sjørring, som hidtil har siddet saa tavs iblandt os.«

»Min Tavshed«, sagde den saaledes tiltalte, »har udelukkende sin Grund i, at jeg er enig med dem i det, der her er sagt og besluttet, og jeg drager gerne i Sendefærd til Junker Valdemar; blot han er den, der kan redde Danmark. Men hele hans Leven i Ligegladhed for Landets Ulykke ved Kejserens og Markgreve Ludvigs Hof, har rigtignok givet mig den Tanke og det Syn paa ham, at han er, for ikke at bruge et alt for stærkt Udtryk, noget

for letsindig til et saa alvorligt Arbejde, som her venter paa ham, — og dette Syn deler desværre flere af mine Landsmænd.«

»Niels Glob har sikkert Ret, saaledes ser Flertallet af Jyllands gode Mænd paa Junker Valdemar. Men da Danmarks næstsidste Haab blev knust paa Taphede, er der vist ikke andet for end at sætte hele vort Haab til Valdemarernes sidste mandlige Skud, blot han maa blive en Valdemar den Store, thi faar vi flere Kristoffere, da forbløder vort ulykkelige Fædreland, og maa jeg endnu tilføje«, sagde Niels Ebbesen, »at jeg anser mig hverken for mægtig eller rig nok til at deltage i denne Budsendelse. Lad mig derfor blive hjemme og hjælpe til med at holde det tyske Røverpak i Ave, som Grev Gert forlener med Panteborgene.«

»Vi —«, mere fik Erkebispen ikke sagt, før en Svend styrtede ind og meldte »4 Kogger og 10 Knor stævner for østlig Vind og fulde Sejl ud fra Helsingborg.«

Ud fòr Lyder Konow — de øvrige stod et Øjeblik tavse, da fortsatte Erkebispen:

»Vi er altsaa færdige. De mine Brødre og Venner drager saa med Gud til Junker Valdemar. Og saa er det vist bedst, at alle bevarer fuldkommen Tavshed med, hvad her er besluttet, og at Rejsen hurtigst muligt bliver iværksat. Junker Valdemar vil de kunne træffe hos den markgrevelige Familie i Spandau.«

»Men hvad gør vi med Krogen og Lyder Konow?« spurgte Jens Brahe, »det er da lovligt meget, om de svenske Skalke skulle tage Krogen lige for Næsen af os.«

»Jeg har 40 Svende«, ssgde Ove Skram, »de skal øjeblikkelig rykke Lyder til Undsætning under den kække Bent Kaas' Befaling, de lagde formentlig Mærke til ham ved Ankomsten.«

»Var det den kække Svend, der indhentede os«, spurgte Prior Anders, »ja han er snarraadig, det saa vi Beviser paa i Eftermiddag.«

»Dernæst er det en gammel Aftale«, vedblev Hr. Ove, »saasnart Bavnen flammer paa Odinshøj, skal den ogsaa tændes paa Nakkehoved, og saa kommer de fra Søborg med alt det Mandskab, de kan undvære, saa helt værgeløs vil Lyder Konow ikke blive.«

Nu hørtes der hurtige Hovslag fra den brolagte Borggaard og ud over den dundrende Vindebro, der førte over en Arm af Søen i hvilken Borgen var bygget paa et Næs, der som en Ø gik ud i Søen. Det var Slotshøvedsmanden paa Krogen, der med de 4 Svende, der ledsagede ham, sprængte af Sted til den blodige Dyst, som forestod med Naboerne fra Øst. Da den sidste Lyd var hendøet, udbrød Ove Skram:

»Og nu mine Herrer ind til Nadveren, det er alt silde.«

»Vi takker for Indbydelsen,« sagde Niels Glob, men — hvad saa —?«

»De mener Lyder Konow?«

»Ja, vist saa, var det ikke klogere, at vi red til Krogen alle sammen«, sagde Jens Brahe, »og lod Sværdene synge Aftensang paa Svenskernes Hoveder.«

»Nej, vist ikke«, udbrød Ove Skram, »de faar næppe deres Anstalter trufne saa tidlig, at Angrebet vil falde før i Morgen«, og med et let Smil tilføjede han, »en Skam vilde det ogsaa være for min Hustrus gode Mad.«

»Denne Vej mine Herrer«, og Disksvendene slog Dørene op til Hallen, der kun benyttedes ved festlige Lejligheder. Den laa i Hovedbygningens Længderetning fra Vest til Øst, og havde enkelte Vinduer med Glas, hvilket var meget sjældent paa den Tid, igennem disse saa man ud over Gurre Søen med dens Masser af Holme og skovklædte Næs.

»Hvad, er det Maanen?« udbrød Laurids Jonsøn. »Nej, det kan ikke være muligt.«

»Det er Bavnen paa Odinshøj der flammer«, oplyste Ove Skram.

»Det bliver altsaa Alvor, og den tapre Lyder faar en urolig Nat.«

»Nej, dette holder jeg ikke ud«, raabte Prior Anders idet han hæftigt skød sin Træbrikke fra sig og rejste sig op tilligemed Anders Bugge og Niels Ebbesen, »at vide en dansk Mand i Nød, og vi saa nær uden at løfte et Sværd for ham.«

»Naa Nød kan der ikke være tale om«, gav Hr.

Ove til Svar. »Han har en stærk Borg, store Blider paa Voldene. Ja endogsaa en af de allernyeste Tingester, disse Skærbrækkere, tror jeg, de kalder dem, som han har anskaffet nede i Tyskland, en Brumbasse, der giver et vældigt Knald og slynger en Stenkugle mange hundrede Alen bort, samt en fortrinlig krigsvant Besætning. Nej, han hytter sig nok.«

Fru Ingeborg Skram nejede nu dybt for Erkebispen og førte ham til Sæde ved Borgherrens højre Side, medens hun selv tog Plads ved den venstre. Der var Vildbrad fra de store Skove, Fisk fra den dybe Skovsø, og Fjerkræ fra Fruens egen Hønsegaard. Hun var bekendt af sine samtidige for det overdaadige og smagfulde Bord, hun forstod at berede for sine Gæster, og Bordet denne Aften svarede fuldkomment til hendes Rygte.

Og medens Bavnen lig et St. Hansblus sendte sine manende Ildfunker ud i Natten, lod Herrerne Bordet vederfares fuld Retfærdighed. Disksvende bar Øl og Vin om og skænkede i Stobene, saasnart de tømtes, andre bar de forskellige Retter om.

»Jeg sidder lige for denne Bavne, den maner mig. Minder, jeg troede forlængst glemte, dukker op,« sagde Prior Anders. »Jeg ser endnu de Baal, der i Nætterne før Slaget ved Bannockburn flammede paa de skotske Højder. Jeg kan ikke gøre for det, den gyder Ild i mit Blod, jeg maa være nærværende, og er det nødvendigt, tage Del i det, der

skal foregaa, det gælder jo da ogsaa mig og mit Fædreland.«

»Saa rider vi alle med«, sagde Niels Glob.

»Nej, ikke alle«, afbrød Erkebispen ham, »hvis den elskværdige Borgfrue vil give mig Gæsteherberge, bliver jeg her til i Morgen.«

»Ja, ja«, sagde Ove Skram, »jeg bøjer mig for Flertallet, men saa foreslaar jeg rigtignok at vi, medens min Hustru sørger for de højærværdige Herrers Bekvemmelighed, rider med Svendene og min flinke Væbner til Borup, der er vi Stridens Genstand: Krogen paa en lille $^1/_4$ Mil nær, kunne se hvad der foregaar og gribe ind, hvis det bliver nødvendigt og afværge Plyndring og Rov, hvis Svenskerne faar Magten.«

Saa gjorde Herrerne sig færdige til Opbrud paa nær Erkebispen samt Bisperne Svend og Jakob. Svendene holdt alt opsadlede ved Broen over til Borgen, og da Herrerne red frem, aabnedes deres Rækker og sluttedes igen efter de to sidste, hvorefter hele Skaren tog Vejen i Øst ned mod Kysten.

Borupgaard var en Avlsgaard, der hørte under Gurre. Den gamle Foged, Klavs Jonssøn, stod i Porten og saa ud over Landet, da han pludselig fik Øje paa den stærke Rytterskare, der i strakt Galop for frem mod ham. Han fik ikke Tid til lang Betænkning før de forreste, Ove Skram og Laurids Jonsøn, holdt paa Siden af ham.

»Godaften Husbond! I kommer mandsstærk i Aften —.«

»Ja, vi gør saa Klavs. Saa stort Besøg havde Du næppe ventet Dig saa sent paa Aftenen.«

»Nej, da.«

»Kan Du huse Hestene for os?«

»Vel kan jeg det.«

»Hvor?«

»I Laden, der er Plads nok paa denne Tid af Aaret.«

»Og kan Du skaffe os en paalidelig Vejviser, der forstaar at bruge sine Øjne, gennem Snekkersten ned mod Kysten. Du ved vel ikke at Svenskerkongen har i Sinde mandsstærk at gæste Lyder Konow.«

»Jeg har lige nu faaet Nys derom«, svarede Klavs, »og hvad Vejviseren angaar, behøver Husbond ikke at lede længe, thi kan Bent Nielsen ikke slippe igennem enten ved Magt eller List, maa der være meget trang Plads, og saa har han gaaet Vejen før, og kender den altsaa, det er altid en Fordel«, sagde Fogden skælmsk plirrende med Øjnene.

»Hvad mener Du?«

»Aldeles intet, Herre, men spørg Bent, han vil svare. Men det er jeg vis paa, at det skulde gaa til med Djævels Kunster, skulde han ikke kunde finde Vej, var det end ind paa selve Borgen.«

»Havd mener Manden?« spurgte Lausids Jonsøn.

»Aah, jeg har hørt, at den unge Væbner har kastet sine Øjne paa Borgherrens eneste Datter, den lille Alva.«

»Saa faar hun en tapper og uforfærdet Ægtefælle.«

»Ja, hvis han naar saa højt«, tilføjede Ove Skram betænksomt, »men det vil have sine Vanskeligheder. Bent er nemlig Søn af den fri Bonde, Niels Iverson paa Østrup, en Milsvej her vest for Gurre lige ved Esromsø, og Alva er eneste Datter af den rige og mægtige Borgherre paa Krogen, der ogsaa ejer store Landstrækninger øst og syd for Helsingborg.«

»Der dog nu ikke er ret meget værd.«

»Nej ikke lige for Tiden ganske vist, men saa ejer han ogsaa Voer oppe i Himmersyssel, og tre Sogne omkring Borgholm paa Øland. Men Bent derom, dog kunde jeg nok ønske, naar den Tid kommer, thi endnu er de kun at regne for Børn, at række ham en hjælpende Haand.

Men hvor er Bent forresten? Har nogen af eder set Bent Kaas?« spurgte han de nærmest staaende Svende.

»Ikke siden vi red gennem Rørtang, Herre.«

»Hvem red ham nærmest?«

»Lange Erik og Jens Lollik.«

»Er de her?«

»Nej, Erik er borte.«

»Og Jens Lollik?«

»Jeg er her, Herre.«

»Og hvad saa mere?«

»Ja, det er snart fortalt, Herre. Jeg lagde Mærke til, at Bent slog Erik paa Skulderen, lidt efter sakkede denne agter ud og red nu sammen med Bent, der sluttede Toget.«

»Hvad er der i Vejen,« spurgte Prioren.

»Aah, ikke videre, men det maa De jo vide, er der ikke noget der hedder — jeg mindes dunkelt at have hørt noget derom — at hvor ens Liggendefæ er, der vil ogsaa Hjertet være.«

«Det er meget rigtigt, men hvortil dette Spørgsmaal?« spurgte Prioren.

„Jo, min Væbner er løben bort, og har taget en af Svendene med sig, og da man paastaar, at han har noget, der trækker ham ind paa Krogen, mener jeg, at det gamle Mundheld eller Guds Ord ogsaa paa ham har fundet Stadfæstelse.«

»Bortløben altsaa?«

»Næppe det. Men der maa være noget, der er vokset op i hans snilde Hoved undervejs, og som han ikke skøttede om at meddele mig paa staaende Fod. Naa, blot det ikke er noget, han roder os andre med i, saa kommer han nok igen, thi den Svensker er næppe født, der let faar ham i sin Magt, især her, hvor han kender hvert Smuthul. Lad os imidlertid gaa ind.«

Der hengik nu en Tid, man var saa smaat begyndt at tænke paa at søge Ro nogle Timer, for naar Dagen gryede nærmere at bestemme, hvad de

saa helst burde gøre. Fogeden og hans Hustru vare travlt beskæftigede med at sørge for Natteleje til de mange Gæster, da viste Bent Nielsens smilende Ansigt sig i Døren bag Fogedens Hustru, der bragte nogle Kander Øl ind til Herrerne.

»Hvad, er Du der, Galning«, udbrød Ove Skram, »jeg har været i den dødeligste Angst for Din Skyld. Jeg troede alt, Svenskerne havde taget Dig.«

»Det behøver I ikke Herre, jeg hytter mig nok, men jeg skulde bede fra Hr. Lyder, om I, hvis I vil hjælpe ham, da ville møde ham ved Karmelitternes Sygehus Kl. 2 slet.«

»Har Du været paa Krogen?«

»Har saa Herre.«

»Hvordan bar Du Dig ad dermed, og er Borgen ikke bevogtet af Magnus Smek.«

»Det er den Herre, og det saa godt, at ikke en Mus ved Dag kan slippe igennem.«

»Men Du da?«

»Ja, det er foreløbig min og Eriks Hemmelighed, hvis I Herre tillader det.«

»Og kendte Svenskerne den, vilde det vist se galt ud for Hr. Lyder og Krogen.«

»Kan nok være, men jeg forraader ham næppe, derimod vil jeg gerne bede om Tilladelse til at tage 9 af Svendene samt Erik med mig. Jeg vil da forsøge at skaffe Svenskerne noget andet at spekulere paa end at berende Krogen.«

»Hvad har Du for? Naa, ud med Sproget.«

Vil helst være fri for at meddele det.« Bent Nielsens Øje søgte en Dør ved Siden af Bordet ved hvilket Ove Skram sad, og hans Herre forstod ham.

»Naa, kom saa med herind da —.«

Det lod Bent sig ikke byde to Gange, og Ove Skram gik sindigt bag efter.

Da han kort efter kom ud, var der et betænkeligt Udtryk i Ansigtet, der dog snart veg for et stort Smil, der lidt efter lidt bredte sig over det grovt formede Ansigt.

II Kapitel.

Kampen ved Krogen.

DER, hvor nu Strandstien ligger, langs Opfyldningen af det ny Jærnbaneterræn i Helsingør, bredte sig i de Tider et langt, grundet Vand, et Slags Drag. Fiskerne lagde til der, her var der Læ for sydlige og vestlige Storme. I denne Bugt og dens Fortsættelse ned ad mod Snekkersten, søgte Silde- og Makrelstimerne ind paa deres Vandring ned gennem Sundet i Vaar og Efteraarstiden. Denne Kendsgærning var da ogsaa i den tidligste Middelalder bleven opdaget af Fiskerne, der her havde indrettet sig Boder dels til Opholds- og Nedsaltningspladser under Fiskeriet, og dels til Garn og Redskaber. Naar de ved Slutningen af Fangsttiden forlod Fangstpladsen, tørrede og tjærede de Garn og Redskaber, hængte dem paa Lad og Rækker, laasede Boden, afsatte Fangsten og sejlede hjem. Det var især fremmede Fiskere fra østvendiske og preussiske Stæder, der her havde slaaet sig ned.

Inde i denne Bugt landede Svenskerne, der var

dybt Vand til nogle faa Favne fra Land. Ja, der fandtes endog en Slags Bro eller Brygge, hvortil selv store Skibe kunde sejle ind og fortøje. Her laa de fire Krigskogger og langs Siderne af dem op ad Krogen til, de øvrige Knorer, der havde færget Mandskabet over.

Bent Kaas red lige til Karmelitterklostret, hvor han bad Svenden holde ved Hestene et Øjeblik, derefter forsvandt han ind i Klostret med Broder Portneren, da han en Tid efter kom igen, bød han Svenden ride oven om Byen og Borgen og vente ham syd for den yderste Bod; blev han anholdt, skulde han sige, at det var Bryggeren Klavs Brunkholts Heste, han skulde ride ud i et Vænge ved Snekkersten. Saa skiltes de, og Bent fik fat paa en Fiskerdragt, og iført den gik han frejdig ind mellem de svenske Krigsknægte langs med Stranden, hvor man var i travl Virksomhed med at udskibe Blider, Væddere og andet Belejringsskyts.

»Naa, her skal nok være Dans,« spurgte han en Svensker, der sled svært i en Kog.

»Ja, Kammerat, vil du danse med. »Tag mig tusand,« her bliver Fest, du,« sagde Smaalændingen, og baksede videre. »Tag en Haand i med, hjælp mig dette Anker op.«

»Hvad er der i det?«

«Vin, og i dette og dette er der Øl, bedste udenlandske Bryg.«

»Ja, lad gaa, naar det blot ikke varer forlænge, for jeg skal til Søs og se efter mine Garn.«

»Nej, da, kun et Øjeblik.«

»Kan det ikke gaa at smage paa Varerne?«

»Nej, da, det er for hans Naades egen Mund.«

»Er han her da?«

»Kommer Imorgen og ser paa, naar vi ryger Lyder Konow ud af Krogen. Ja, du, det var ikke saa galt,« fortsatte Svenskeren som Svar paa Bents før fremsatte Spørgsmaal, »at faa nogle Mundfulde af dette her,« her klappede han et Anker Burgunder paa Siden, som de lige havde rullet i Land.

»Der er vel ingen, der kan se os?«

»Ikke en Kæft er der, og kommer heller ingen de første Timer, alle er travlt beskæftigede med at gøre alle Anstalter i Stand til at hilse god Morgen med Fynd og Klem paa Bjørnen derinde.«

»Er du ene?«

»Kun en Krigsknægt paa hvert Skib.«

»Det er dristigt —.«

»Aah, hvad — vi har Fjenden foran os, og ikke en Sjæl, der gør os Fortræd bagved.«

»Har Du et Bor, saa skal jeg lære dig en Kunst.«

»Et Bor?« Svenskeren saa uhyre uforstaaende ud.

»Ja et Bor«, Bent gjorde en drejende Bevægelse.

»Ah, jeg forstaar — jo da« — og Svenskeren dukkede ned, og kom et Øjeblik efter tilsyne med et saadant Redskab. »Nu skal du se et Arbejde.« Et Øjeblik, saa var Fadet gennemboret. Bent

bøjede sig ud til Siden, knækkede et af de mange fjorgamle Rør, som i Landingen svajede i Vandskorpen, satte dette ind i Hullet og sagde, efter at have prøvet om der var Luft —

»Prøv nu Stalbroder, og du vil indrømme, at det gør godt mod Kulden.«

»Ah, tag mig »Titusand Skokke«, du har Ret, aldeles — aldeles fortjusande«.

»Det var da en herlig Kunst«, sagde Smaalændingen, da han igen rejste sig op, efter at han en Stund andægtig havde suget i sig.

»Lad nu ikke Munden løbe over med den Kundskab, du der har erhvervet Dig, saa kan du herefter have det som Blommen i et Æg.«

»Men Hullet du? Fadet kan jo nu ikke flyttes, uden at Indholdet spildes.«

»Jo, vist saa, kom med en Pind, den passes til, slaas i og oversmøres med lidt Jord. Nu skal jeg, eller vil du have mere?«

»Nej, lad være. Jeg kan godt selv, og kunde ogsaa have Lyst til at vise Jøran, Mons og Pehr her jævne ved, den fortjusande Kunst.«

»Ja. som du vil. God Vagt. Nu gaar jeg.«

»Tak Fisker, du er min Bror. Tag mig hundred Tusand, det er du, og fra i Morgen er vi alle Brødre, og saa besøger jeg dig.«

»Ja, lad os nu først se, hvordan Morgendagen vil skabe sig«, lo Bent, idet han fjernede sig.

Længere nede var Skurene opbrudte, og fyldte

med Øl og Vintønder samt Fødemidler. En nærliggende Bondegaard var plyndret for Halm og lignende, der var kastet ind i Skurene til Leje for Krigsfolket og muligt til andet Brug. Et Stykke længere fremme traf Bent Erik efter Aftale. Hans Plan var, da han saa Svenskernes Forberedelser til at angribe Krogen, og at de havde blottet Flaaden saa aldeles for Mandskab, saa nogle faa Svende ved et rask Angreb let kunde ødelægge Skibene og derved spærre dem Tilbagevejen med de Svende, han haabede at faa af Ove Skram, at trænge frem til Skibene, slaa dem løse og stikke Ild paa dem ved Hjælp af de tjærede Garn og øvrige Sager i Skurene. Og naar Ilden blussede rigtig op, og Svenskerne stormede frem, da sammen med Hr. Lyder Konow ødelægge deres Belejringsredskaber og slaa ned for Fode.

Tilfældet med Ankeret kom ham til Hjælp, nu var der mer end Sandsynlighed for, at Planen vilde lykkes tilfulde, thi Smaalændingen skulde nok delagtiggøre baade Jøran, Mons, Pehr og alle de andre, som fandtes paa Skibene i sin Viden, og han haabede, at de ogsaa nok skulde dyrke Kunsten saaledes, at de fik den lært tilfulde og laa saa døddrukne, at de ikke kunde gøre Modstand.

Svendene var alt gaaet til Ro, saa nær som to, der havde Vagt. Men Erik og Bent fik dem snart purret ud allesammen.

»Det er Ridder Skrams Villie, at I alle hurtigst ske kan sidder op og til Hest«, sagde Bent, »9 af eder følger mig.«

»Hvor hen?« blev der spurgt.

»Det kan være lige meget«, lød Svaret, »det er aldeles frivilligt, vil nogen holde sig tilbage og hellere følge Husbond, da staar det ham frit for. Jeg giver ingen Forklaring før vi er paa Vej. Naa, hurtigt, hvem vil saa følge mig? Jeg har Brug for 9 Svende foruden Erik. Jeg lover eder fuldt op af Fare og Arbejde og megen Morskab.«

9 Mand stillede øjeblikkelig.

»Læg stærke Reb om Hestenes Hals, og hver Mand maa have et Fyrtøj i Lommen.«

»Skal vi gøre Fanger?«

»Ved det ikke, men Reb er der altid Brug for og — Fyrtøj ligeledes.«

Saa red de 11 ud i Natten. Undervejs fik de Underretning om Planen af Bent og Erik, og denne Meddelelse gik hviskende fra Mand til Mand, indtil hele Skaren tilfulde havde fattet og forstaaet, hvad den snilde Væbner havde udtænkt.

De red nu ned ad Skrænterne mod Fiskerlejet, i en Dal, der mundede ud mod Kysten ikke ret langt fra en af de yderste Boder, var der en lille Lund. Her lod han sine Folk sidde af, bandt Hestene ved

Træerne ved Hjælp af Rebene, og efter at han havde indprentet dem, hvad hver Mand havde at gøre, sagde han:

»Nu rask Haand paa Værket, lad os kappes om, hvem der kan lyse bedst op for Svenskerne, men husk, først rigtig Fyr paa i Kahytten, inden vi giver los, saa vi kan være sikker paa, at det ikke slukkes.«

Det første Skur, de kom til, var ikke opbrudt.

»Saa faar det være, vi har ikke Tid til at bryde det op,« mente Erik, »det næste ligger ogsaa nærmere. Her tog 3 af Svendene alle de tjærede Garn, de kunde bære, de øvrige vilde belæsse sig med Halm.

»Nej, vist ikke«, sagde Bent, »hurtig til de andre Boder. Tag alt brandbart I kan finde og saa ombord og gør, som der er sagt. To af eder sniger sig fra Skib til Skib for at se, om Svenskerne har nemmet Kunsten, jeg lærte dem. Gør de Modstand, da bærer i Daggert i Bæltet og Sværd ved Siden, husk det, men alt maa ske i dybeste Stilhed, ellers faar vi hele Pakket paa Halsen. Du Erik følger med paa den Inspektionstur, senere skal Du faa Lov at blusse.«

»Vel, Hr. Bent Kaas«, svarede Svenden, »men dersom de overgiver sig.«

»Vi har ikke Tid til at gøre Fanger, hvor skulde vi desuden gøre af dem. Nej, kort Proces med dem der gør Vrøvl, 3—4 Tommer Staal i Livet og ud til Makrellene med dem. Er de døddrukne, hvad

jeg haaber, bind dem da og i Land med dem — Ild paa Skuden og til Søs med den. Har I forstaaet mig. Saasnart jeg ser den første Skude blusse, tager jeg mig af Skurene paa samme Maade. Jeg haaber da, at Svenskerne skal faa Lys til deres Arbejde. Og saasnart I hører 3 langtrukne Ugleskrig, maa I være ved den aflaasede Bod, saa kan vi maaske under Husbonds egen Anførsel faa Lejlighed til at hilse Godmorgen paa Svenskerne bag efter.«

Som Bent antog, havde Smaalændingen haft lærvillige Lærlinge. Paa een nær sov de alle som Murmeldyr. De 4 Kogger laa længst ude, da de stak dybest, og Svendene slæbte da Garn, nogle efterladte Begkranse, som Fiskerne brugte ved Nattefangst, et Par halvfulde Tjæretønder blev ogsaa rullet ombord i Skibene, Sejl og andet brændbart lagt til Rette for Ilden, snart blussede det lystigt. Vinden drev Skibene til Søs, og jo mere det luftede, des højere flammede Ilden.

Da Bent saa, at alt lykkedes, slog han Ild og antændte de tre Boder, hvis Døre Svenskerne havde sprængt.

Saa lød der tre langtrukne Ugleskrig ud i Natten, og alle Svendene samledes saa hurtigt deres rappe Ben kunde bære dem ved den yderste Bod.

»Det er fuldbragt Hr. Bent«, sagde Erik forpustet, ikke en levende Sjæl omkom, alle sov de som døde,

kun Vagten paa den største Kog var vaagen og gjorde Vrøvl, men vi kom dog til Rette.«

»Hvorledes?«

»Jo, jeg stak ham et Tyggeredskab i Munden og tvang ham i Land, hvor jeg svøbte ham som et Pattebarn og lagde ham saadàn, at han kunde ligge og se paa Blussene, vi tændte for dem. Men vi maa vist skynde os, se, hvor de rører paa sig, og hør, hvor de raaber. — Ja, raab I bare, det er omtrent bag efter.«

»Nu afsted til Hest«, bød Bent.

Det var et stolt Syn i den graamørke Majnat at se de 4 store flammende Skibe, efterfulgt af 8 mindre Blus spruttende, knitrende og buldrende drive fra Land, hvor de tre Træboder med Svenskernes Forraad gjorde dem Selskab, og oplyste Landet i vid Omkreds, som var det den klareste Dag.

»Store Værdier gaar der tabt«, sagde Erik, da de oppe fra Højderne ved Snekkersten skuede ud over Ødelæggelsernes Vederstyggelighed.

»Det er saa Kampens Kaar«, sagde Bent, »men hvad vilde de ogsaa her efter.«

Et Hornsignal lød i Nærheden.

»Det er Husbonds Fare- og Kampsignal, alle Mand af Sted,« bød Bent, og i Spidsen af Flokken sprængte han i Retning af Lyden.

Ove Skram og de øvrige Herrer var brudt op et Par Timer efter Svendene og Bent. De gjorde Holdt der omtrent, hvor hollandske Mølle i senere

Tider byggedes. Herfra saa de Ilden fra Skibene og de to nærmeste Boder flamme op. Da Hr. Skram saa, at Svenskerne samlede sig mandstærke, som for at undersøge Egnen, der laa i Mørke uden for Ildkredsen, og han frygtede for sin tapre Væbner og tro Svende, gav han Signalet. Kort efter stødte Bent og Svendene til ham.

»Se, se«, udbrød Niels Glob, »der flammer det Vorherre død ogsaa.«

»Hvor?«

»Det er Krogen, der brænder.«

»Nej«, sagde Jens Brahe, »det er det ikke, snarere tror jeg, det er det svenske Krigsberedskab som Lyder og hans Folk, der sikkert heller ikke ere ledige, har gjort Fyr paa.

»I hvert Fald er det en Nat«, tilføjede Niels Ebbesen, »som Kong Magnus vil have Grund til at huske. Jeg kunde snart ønske de holstenske Grever en lignende i Jylland.«

»Nu af Sted,« bød Ridder Jonsøn, der havde paataget sig, som den mest krigsvante, at lede Toget. hvis det kom til Kamp.

»Naar vi naar dem, saa ret op i Stigbøjlen, Tøjlen i venstre Haand, og brug saa den højre.«

»Hvormange mon der er?«

»Ved det ikke, Hr. Jonsøn«, svarede Bent, — »skulde næsten, at dømme efter Skibene, antage godt et Par Tusinde.«

»Ja, saa omtrent kan det nok passe,« nikkede Laurids Jonsøn.

»Heste har de endnu ikke faaet overførte, det giver os en Overvægt. Nu i Kile, og saa ind paa dem.«

De flammende Baal ude paa Søen — to af de brændende Skibe var raget uklare, et tredie drev henimod dem og forøgede Blusset — og Skurene inde paa Land virkede som en kæmpemæssig Illumination og gjorde Natten til Dag.

Man kæmpede derfor ikke i Blinde, ethvert Sværdhug søgte og ramte sit Maal. Lyder Konow var til Hest i Spidsen for sine Svende, nylig havde han faaet Forstærkning af 40 Svende, anførte af den tapre Peder Litle Skram fra Søborg, Ove Skrams Søn, der for Faderen havde Søborg inde.

Der, hvor den sydlige Del af Byen nu ligger, havde Svenskerne opstillet deres Blider og Stormbukke, thi derfra kunde den ældgamle Borg, der laa inderst i Bugten, lettest beskydes.

Da Svenskerne, lamslaaet af Rædsel over den Ulykke der havde ramt Flaaden, løb til Stranden, hvor de magtesløse stirrede ud paa de brændende Skibe, gjorde Lyder Konow i Spidsen for sine Svende sammen med Peder Litle et Udfald. Kun en Snes Mand var bleven tilbage ved de opstillede Krigsmaskiner; det var tapre Svende der ikke løb lige straks. Foran den største af Bliderne gjordes

der fortvivlet Modstand, men Kampens Udfald var ikke tvivlsomt.

»Pas paa«, sagde Lyder Konow og langede ud efter en kæmpemæssig Svensker, der værgede drabelig for sig, »at du ikke faar ondt i Hovedet. Ja, det tænkte jeg nok, saadan noget kan man let komme til Skade ved«, og Svenskeren faldt for Hr. Lyders Hug med kløvet Hoved. »Naa for Fanden, slaa fra dig eller løb. Ja, du parerede daarligt, saa gaar det saadan«, og han jog Sværdet ind i Brystet paa den næste. To andre, der samtidig paa en Gang langede ud efter ham, hug Svendene ned. Og efter at en halv Snes var falden, tog de andre Flugten.

I et Øjeblik var der skaffet Tjære og Olie til Veje fra Borgen, Bliderne og Stormbukkene overhældtes, og saa flammede det ogsaa der.

Peder Litle Skram var indtruffen med sine Svende ligesom Lyder Konow holdt færdig til Udrykning, de havde næsten ikke talt sammen. Nu da Vagten var nedhugget eller fordreven og Bliderne i Brand, rakte Hr. Lyder Peder Skram Haanden og sagde:

»Vel mødt Peder Skram og Tak for Hjælpen.«

»Ja, her gaar det jo lystigt«, svarede denne.

»Foreløbigt — ja — men der er mere tilbage.«

»Hvor stor en Styrke raades der over?«

»Ved det ikke, men om ved et Par Tusind er der nok.«

»Det var mange.«

»Det er saa.«

»Hvormange er vi?«

»Ikke halvandet Hundrede.«

»Hvem har stukket Ild paa Skibene? Har I Hr. Lyder kunnet naa det, og dog være indesluttet?«

»Nej, den Daad tilkommer din gamle Ven Bent Kaas Æren for.«

»Hvad er nu at gøre?«

»Jeg haaber din Fader med sine Mænd iler mig til Undsætning, og saa rider og hugger vi dem ned. — Ingen maa undkomme.«

»Skal vi saa ikke fange an straks? inden de kommer sig af deres Overraskelse.«

»Vel, lad os det.«

»I, Hr. Lyder tager Befalingen, og jeg følger —«

»Var det ikke bedst«, mente Lyder, »at du selv anfører dine Folk, de kender dig.«

»Som I vil.«

Svenskerne var et Øjeblik lammede ved at se deres Skibe i Brand, deres Forraad og Krigsfornødenheder gaa op i Luer, men det skal siges om Ivar Ulfstand, at han hverken tabte Hovedet eller Modet.

»Vore Skibe og Forraad ere ødelagte, Folk«, sagde han, »og ser jeg ret, gaar vore Blider samme Vej, men da Fjenden har taget vore Skibe, maa han levere os Fartøjer til at komme hjem paa, thi denne Gang hytter Bjørnen derinde sig vel nok.

En halv Snes af de flinkeste Gutter, der kan svømme, tager Sværdet i Munden, lister eder om Bord paa de Skuder hist inde i Krogens Havn, der er lettest at faa ud, møder I Modstand, saa —«

»Javel Herre, det skal ske«, sagde Svendene.

»Imedens faar vi se, om vi kan holde Hr. Lyder Stangen. — Hov, der har vi ham. I Kreds, dræb først Hesten, siden Manden.«

Og ind paa dem for Lyder Konow og Peder Skram, men det var et drøjt Stykke Arbejde, de der havde paataget sig. Svenskerne hug efter Hestene, og naar de styrtede, drog de Manden med, 10—12 var da øjeblikkelig færdige til at give ham sin Rest. Over Fjerdedelen af Svendene var alt faldne, og Svenskerne svingede ud for at omgaa de øvrige.

»Naa Lyder«, raabte Ivar Ulfstand, »brænde vore Skibe og Forraad kunde Du, hvordan end Djævelen du har baaret dig ad med at forraske Vagten, men Legen her ender dog vist galt for dig. — Giv dig straks, saa gør du Pinen kort, thi du skal se, det bliver dog Enden paa Dansen.«

»Nej, ved alle Hellige, Ivar Ulfstand«, raabte Lyder Konow tilbage, »den Glæde skal hverken du eller nogen anden Overløber naa, saa hellere dø — ind paa dem —.«

Atter stormede den lille Skare frem, Lyders Hest ramtes i Bringen, stejlede og rejste sig ret i Vejret, Lyder fik nok at gøre med det ustyrlige, saarede

Dyr, kunde derfor ikke værge for sig, og derfor regnede der i de Øjeblikke Sværdhug ned over ham i Dusinvis, men det stærke Harnisk i Forbindelse med Arm- og Benskinnerne, modstod Huggene.

Svenskerne omsluttede nu de kæmpende Danske i en Halvmaane, og det saa nærmest ud til, at Død eller Fangenskab vilde blive den lille tapre Skares Lod.

Da dundrede det hult som af mange galoperende Heste, og frem for Laurids Jonsøn og hans Mænd.

»Plads —.« Klinger lynede i Brandskæret, Spydblade blinkede, Heste vrinskede — Mennesker segnede. Lyder og hans Mænd sluttede sig til den fremstormende Skare. Al Modstand blev hurtig brudt. Kilen borede sig ind og delte Svenskerne i to Halvdele, mange faldt. Ivar Ulfstand prøvede paa igen at samle sine Folk, men det lykkedes ikke. Skrækslagne stirrede de ud mod Mørket, som om de derfra ventede flere Fjender.

»Vaabene ned«, tordnede Laurids Jonsøn, — da de tøvede, raabte han igen: »Hver den, der findes med Vaaben i Haand, bliver hugget ned uden Skaansel. Ræk mig eders Værge, Hr. Ulfstand, her er al Modstand forgæves.«

Den saaledes tiltalte rakte med mørkt Aasyn sit Sværd til Laurids Jonsøn, medens Vaabnene faldt de menige Krigsknægte klirrende ud af Hænderne.

De af Ivar Ulfstand udsendte Svende havde heller

ikke Lykken med sig. I Krogens Havn laa foruden Borgens Skibe. Biskop Svends og Niels Globs Knorer, og nu vilde Ulykken, at Svendene netop kastede deres Kærlighed paa disse to Skibe, der havde en mandsstærk jydsk Besætning, der aarvaagen betragtede det frygtelige Skuespil, der saa at sige udspilledes lige for Øjnene af dem.

»Hov, hvor kommer du fra«, sagde en stor bomstærk Jyde paa Biskop Svends Skib, da den første Svensker entrede op over Rælingen og sprang ned paa Dækket.

»Jeg tror, Herren hjælpe mig, at du vil slaas. Ja, ja, bitte Far, som du vil. Den Lyst skal du nok faa styret. — Pas nu paa! Ja, jeg sagde det nok«, og et velrettet Hug traf Svenskeren med en saadan Kraft, at Værget for klirrende hen ad Dækket. Og en — to — tre havde han Svenskeren i Nakken, Armene blev tvungne om paa Ryggen og snørede sammen.

»Hvordan har I det?« raabte han over til Vagten paa Niels Globs Skib, her fik vi fremmede.«

»Vi med«, lød Svaret tilbage. »Her kom en Vandrotte, Havmand, eller maaske var det kun en Svensker, jumpende ind over Rælingen, men vi puttede ham i Skibsrummet til i Morgen, maaske kommer der flere, de er vist bleven vildfarende af den megen Belysning, saa det er maaske næppe ueffent, om vi holder Øjnene rigtig aabne Resten af Natten. Meningen er vistnok for Resten, tager jeg

ikke meget fejl, at laane vore Skibe til gratis Hjemfart i Stedet for dem, der blusser saa kønt derude paa Søen. Satan til nydeligt Arbejde for Resten, dog slaar Sveaekongen næppe den til Ridder, der øvede den Daad.«

»Nej, det har Du Ret i Ole«, svarede den stærke Jyde, der til daglig lød Navnet »bitte Jens«, skønt Navnet ikke fuldt svarede til Bærerens herkuliske Kræfter.

Inde paa Land blev Fangerne drevne sammen og derefter førte ind paa Borgen.

Efter et Morgenmaaltid, der blev nydt med godt Humør og glimrende Madlyst, blev der afholdt et Krigsraad, og efter Laurids Jonsøns, Prior Anders med fleres Raad, blev det bestemt at frigive Hr. Ivar Ulfstand og de Svende, der hørte til Besætningen paa Helsingborg, for derved at søge at vinde dem for den kommende Konges Sag og Fædrelandets Enhed. De øvrige Fanger, der ikke vilde tage Tjeneste hos Sejerherrerne, fik Løfte om Frihed mod billige Løsepenge.

Derefter blev de døde begravede, de saarede anbragte dels i Klostret, hvis lægekyndige Brødre fik en travl Dag, og dels hos Borgerne i den lille By, der var begyndt at vokse op omkring Klostret og Borgen.

III Kapitel.

Kongeslægten og Grev Gert.

KONG Kristoffer havde 4 Børn; 3 Sønner Erik, Otto og Valdemar og Datteren Methilde, gift med Markgreve Ludvig af Brandenborg. Den ældste Søn bar alt siden sit 25. Aar Kongenavn og var gift med Grev Gerts Søster, Elisabet.

Tiden i Begyndelsen af det 14. Aarhundrede var mørk og lovløs. Den stærkeste havde den største Ret. Kongeslægten var degeneret, den Glans, der udstraalede fra de store Valdemarer var forlængst slukket. Gejstligheden, og især den mægtige Hvideslægt, der i det foregaaende Aarhundrede, som det staar i Sangen, rejste et mægtigt Taarn paa Danmarks Danevirke, havde siden, da Kirken begyndte sin Kamp mod Kongemagten, pillet Sten for Sten ud af dette Fundament, som Fædrene havde grundlagt, og nu var Huset faldefærdigt.

Aar 1328 boede Kong Kristoffer paa Vordingborg. Fyrst Witslav paa Rygen var død uden Arvinger,

og Rygboerne valgte straks hans Svoger Wartislav til Fyrste, det vilde Kristoffer ikke finde sig i og pantsatte Falster og Møen for at faa Penge til at føre Krig for. Den Ulejlighed kunde han imidlertid have sparet sig, thi hans Undersaatter gjorde Oprør. Erkebispen klagede over, at Kongen havde taget Bornholm fra ham, og de andre Bisper over, at han traadte Kirkens Rettigheder for nær. Adelen klagede over, at Kongen brød sig hverken om Gælds- eller Skyldbreve, Almuen klagede over de svære Skatter, de maatte udrede og nægtede at betale.

Der var altsaa Véd nok til en stor Brand, der heller ikke udeblev. Marsken Knud Porse, Ludvig Albreksen og Drosten Laurids Jonsøn forenede sig med Bisperne om at fordrive Kong Kristoffer. Grev Gert og Grev Johan gjorde fælles Sag med dem. Unge Kong Erik, der skulde passe paa, at de ikke kom over til Sjælland, blev indesluttet i Taarnborg og maatte overgive sig, hvorefter Oprørerne førte ham til Haderslev. Da Kong Kristoffer spurgte det, samlede han alle de Skatte og Klenodier, han kunde faa fat paa, og tog Flugten til Mecklenborg med sine to andre Sønner. Imidlertid kom han snart efter igen, og Bisperne Jakob Splitt i Ribe og Svend i Aarhus befriede Kong Erik og sendte ham atter over til Sjælland. — Saa opkom der Strid imellem Greverne Johan og Gert, Kong Kristoffer fandt, at der kunde fiskes i rørt Vande, og skulde hjælpe Halvbroderen Johan. Kong Erik forskød sin Hustru,

men dette Niddingsværk hævnedes paa Lohede. Kong Erik styrtede med Hesten og døde kort efter i Kiel. Nu var Kristoffer i Virkeligheden Konge uden Land og døde Aaret efter i Nykøbing.

Prins Otto prøvede derefter med Hjælp fra sin Svoger Markgreven af Brandenborg og flere fædrelandssindede Mænd, deriblandt Laurids Jonsøn at generobre sit Fædrenerige, men dette Haab druknedes i Blod paa Taphede ved Viborg. Grev Gerts Feltherrekunst sejrede her som paa Lohede over de større uøvede og vel ogsaa slet anførte Skarer, og Prins Otto gemtes i Segeberg Fangetaarn. Nu var kun Valdemar tilbage — men ham frygtede Grev Gert. Historien fortæller os om Grevens ikke almindelige Begavelse som Feltherre og Statsmand, det er ikke enhver givet med et Par Jagthunde som eneste Eje og et Kornloft som Bolig, at skaffe sig Herredømme over Kvadratmile i Hundredvis, selv om Forholdene — hvad de ganske vist her gjorde — arbejdede Haand i Haand med ham. Men hvad Historien ikke fortæller, og ikke kan fortælle om, er hans Kendskab til sin Tid og de Mænd, der gav den sit Særpræg, samt at han forstod at bruge dem til Fremme af sine Planer til sin Slægts Storhed og Vælde.

En Dag i Slutningen af Maj 1338, kom to Herrer ridende fra Rendsborg, hvor Grev Gert paa den Tid

opholdt sig, ned mod Segeberg. Den enes Væsen og Klædedragt kunde tyde paa, at han indtog en tjenende Stilling, men dog var af rig og fornem Slægt, han bar en kort, brun Vams af flamsk Klæde, brune Hjorteskinds Broge og Hoser, korte Støvler med Sølvsporer, ved den venstre Albue dinglede et Skjold med en springende Hjort under en aaben Krone, hvorigennem en syvtakket Stjærne skinnede. Det var de Limbækkers Vaabenmærke, og den halvdækkede syvtakkede Stjærne skulde antyde, at Slægten havde sin Rod i den berømte danske Hvideslægt. Bæreren af Skjoldet var unge Niels Limbæk, Væbner hos Grev Gert. Den anden bar en sort Fløjels Overkjole, kantet med Kniplinger for Hals og Hænder, brune Broge og Hoser af det fineste flanderske Klæde, der almindelig gik under Navnet fransk Hjorteskind, brune Støvler af Skind fra Kordova med mægtige Guldsporer fuldendte Dragten. Indehaveren af al denne Pragt, Hans Vittinghoff, Kantsler hos Grev Gert, hans Raadgiver og mest betroede Mand. Sagnet vil vide, at de Planer, som Grev Gert bragte frem for Dagens Lys og hamrede fast i almindelig Bevidsthed ved sit Sværd, først fødtes i Hans Vittinghoffs Hjærne. Hvordan det end forholder sig hermed, saa er det sikkert, at Hans Vittinghoff og Ledsager var paa Vej til Segeberg, hvor en anden af Grevens betroede Mænd, Stig Andersen til Bjørnholm, for Tiden opholdt sig.

Segeberg Slot laa paa en høj Kalkklippe, der som en Ørnerede paa den ene Side hang ud over Søen af samme Navn. Paa den anden Side indad mod Land, var der hidtil kun en Pælebefæstning med en Grav foran. Da Greven ikke var sikker paa, hvad den nærmeste Tid kunde bringe fra Øst, hvor truende Uvejrsskyer hængte i Horisonten. Junker Valdemars Krav paa Herredømmet i Danmark blev bestandig fremsat med mere Eftertryk, støttet af Markgreven af Brandenburg, Kejseren og hele det bajerske Hus, samt Lübeck og de andre pommerske Stæder, hvis Handel og Fiskeri ødelagdes under den nuværende Tingenes Tilstand, saa havde han, da Indbyggerne i Forening med Besætningen paa Borgen for nogle Aar siden forjog Forræderen fra Vordingborg, der havde faaet Segeberg i Forlening samt 4000 Mark for at overgive Greven Vordingborg, en af Sjællands stærkeste Fæstning, forlenet Stig Andersen med den paa den udtrykkelige Betingelse, hellere at lade sig knuse under Borgens og Gipsbjergets Ruiner, end at overgive den til nogen fremmed. Det havde Hr. Stig lovet, og det agtede han at holde. Hans Vittinghoff og Niels Limbæk fik Vished derfor, da de denne Majdag henad Aften naaede Byen. Vejret var varmt, det var fuld Sommer. I lune, blide Drag for Vinden hen over Segebergsøen, hvis let krusede Bølger glitrede og blinkede i den synkende Sols Straaler, medens lette, hvide Fjerskyer ganske langsomt, ført af den lette Luftning,

sejlede mod sydøst. Blomsterne nikkede langs Vejkanten og paa Engen ved Siden af Vejen ned til Søbredden, Kirsebærtræerne stod hvide af Blomster, Abilden havde lige begyndt at lade de første højrøde Flige af sine Blomster titte frem.

»Her er smukt«, udbrød Hans Vittinghoff henvendt til sin Ledsager.

»Jeg kan godt forstaa, at en ædelbaaren Mand kunde glemme baade Krig og Vaaben for at leve Resten af sine Dage her.«

»Saa det mener I Herre«, svarede Svenden, »da troede jeg ellers, at Tapperhed og Vaabenlykke var nødvendige Betingelser for at erhverve et sligt Eje, som det, der ligger foran os.«

»Vel, vel Niels, det mener jeg ogsaa, men naar det er erhvervet, saa — mener jeg, at det var undskyldeligt om Ejeren trak sig tilbage for at nyde Lønnen for Anstrængelserne i Ro.«

»Den Lære skulde I prædike for vor Herre Grev Gert, ikke tror jeg, at han sagde Amen dertil.«

»Naa, ikke. Hov, hvad er det?« udbrød Hans Vittinghoff, »enten ser jeg daarligt, eller ogsaa har Segeberg skiftet Udseende, siden jeg sidst var her. Sig mig, gaar der eller gaar der ikke en Gade ned til Borgporten?«

»Ikke det jeg kan se,« svarede Svenden, »der er en stor aaben Plads foran den yderste Befæstning, og mange Mænd er der ved Porten.«

»Ja vel, det ser jeg nok«, og dermed sporede

han sin Hest, og begge satte i fuldt Firspring ned gennem Byen. Nogle faa Favne foran Porten i den ydre Vold holdt han sin Hest an. Svenden blæste et lystigt Signal, og frem paa Vægtergangen kom en Mand med gulligt-rødt Kindskæg, der begyndte at falde i det hvide, rødt Haar, smaa spejdende Øjne, der ligesom borede sig ind i alt og alle, dertil en sort Overkjole af flandersk Klæde samt gule Hjorteskinds Broge og Hoser.

»Goddag Hr. Stig«, raabte Hans Vittinghoff og svingede Baretten.«

»Hvad ser jeg, Hans Vittinghoff min kære Ven, hurtigt Broen ned.«

Ved den indre Borgport modtog Ridder Stig sin Gæst.

»Jeg kan ikke kende Byen igen«, udbrød Hans Vittinghoff. »Gaden ned til Borgen er forsvundet.«

»Ja, Greven bød mig gøre Borgen uindtagelig, og saa jævnede jeg en ni ti Rønner med Jorden, anlagde en ny Grav og Vold uden om den gamle Befæstning, satte den i Forbindelse med Søen, og nu vil jeg nok se den, naar vi holder god Vagt, der skal kunne tage os i en Haandevending. Lige nu har vi hængt Porten, og alt er i Orden til at tage imod gode Venner enten de kommer med Fred eller Fejde.«

»Jeg har et Budskab fra Greven.«

»Kan næsten tænke det, men lad det vente til Lønkammeret.«

Segeberg var under Stig Andersens kyndige Ledelse bleven en Vaabenplads af Rang, et Bolværk mod Øst, som ingen Fjende skulde kimse ad. Øverst oppe paa Kalkfjældet det gamle Borgtaarn med to smaa Bygninger, den oprindelige Borg. Nedenfor ved Klintens Fod den nyere Del, Højenloft Stegers, Svendeloft, Fruerstue, Borgens store Brønd, Stalde og Forraadskamre, samt et Fangetaarn ud mod Søen, her sad Prins Otto. Uden om det hele gik en Vold muret ind ad mod Borgen og stensat ud mod Borggraven. Uden om denne Grav var det, at Stig Andersen havde ladet rejse en ny Vold, flankeret af et stærkt Porttaarn med en bred vandfyldt Grav foran, medens han samtidig havde ladet den nederste Del af Byen rasere, for ikke i paakommende Tilfælde at blive forrasket fra Nord.

Medens Væbneren sørgede for Hestene, tog Stig og hans Gæst Sæde i Lønkammeret, et lidet Rum i det venstre Taarns andet Stokværk. Udstyret med Nutidens Komfort var det ikke. Her stod kun et stort massivt Egebord, en Løjbænk med Dyreskinds-Hynde, to Armstole og en svær jærnbunden Egekiste med Borgherrens Papirer og Dokumenter.

»Hvad ønsker min Herre Greven?« spurgte Stig Andersen, medens hans smaa Øjne ligesom med Vold borede sig ind i Hans Vittenhoffs.

»Greven lader eder ombede at komme til sig i Rendsborg saasnart ske kan, da Sager af sær Vigtighed gør eders Nærværelse der meget nødvendig.«

»Og tør jeg spørge hvilke Sager det er min Herre ønsker at forhandle med mig om.«

»Jeg kender ikke saa nøje Grevens Planer«, svarede Hans Vittinghoff undvigende, »men saa meget ved jeg dog, at Greven vilde sætte megen Pris paa, om I Hr. Ridder vil følge mig tilbage, eders Nærværelse staar vistnok i Forbindelse med modtagne Tidender fra Kristoffersønnernes Tilhængere i Danmark.«

»Fra hans?« her pegede Borgherren i Retning af Prins Ottos Fængsel.

»Ak nej. Hans Saga er ude. Nej, det er Valdemar —«

»Tænker —?«

»Ja, det kan de forlade dem paa, han tænker. Ja, han gør mere end det, han handler i al Stilhed. Det er længe siden, jeg har set vor fælles Herre i saadant et Oprør som i Morges. Han havde sent forleden Aften modtaget Budskaber, der ikke gjorde ham god at komme nær.«

»Rid til Segeberg og bed Ridder Stig ulejlige sig med tilbage, men fluks« — »det var det hele.«

»Vel,« svarede Stig Andersen, »saa følger jeg med, men først hviler vi os til i Morgen.«

»Hvordan befindsr eders Hustru og eders Datter, Jomfru Agnete sig?«

»Min Hustru lider vel i alt Fald, da jeg sidst hørte fra hende.«

»Er hun ikke her —?«

»Nej, hun er paa Bjørnholm.«

»Og eders Datter?«

»Ja, hende interesserer I eder nok ulige mere for, ikke sandt Herre, ogsaa hun lider vel og befinder sig her paa Borgen. Og I skal lige straks faa Lejlighed til at gøre hende eders Opvartning.«

»Befinder min lille Agnete, mit Hjærtes Dronning sig her, da længes jeg saare efter at hilse paa hende«.

»Saa sagte, Herr Ridder, saa sagte.«

»Hvad mener I — ?«

»Forskræk hende ikke, og — paatræng jer ikke, tal jævnt og lige frem med hende, overøs hende ikke med Smiger —«

»Men — hun er jo min udkaarne og lovede Brud.«

»Vel er hun det, men I mindes nok, at hun kun er 16 Aar og I 44, det er altid en Forskel.«

»Vil I trække jert givne Ord tilbage, Ridder Stig?«

»Nej da, absolut ikke. Men I mindes nok, at hun ikke har givet eder sit — og nu sidste Vinter har hun dels opholdt sig hos sine Frænder paa Hald og Kalø og dels paa Bjørnholm, der traf hun nok sammen med en Barndomsven, Svend, af de Galters Æt, langt ude beslægtet med hende. Han har været hendes Ridder i Barndomstiden og hun hans Dame, der bar hans Farver og gav ham Sejrens Løn, saa vidt Legen naaede. Nu er de voksne. Jeg forstaar mig ikke meget paa de Dele, men umuligt er det ikke, at de kunde ønske at fortsætte Legen.«

»Har hun talt derom?«

»Nej, men paa en Jagt sidste Efteraar paa Kalø blev Hesten ilde tilredt af en Vildorne, og da var det Svend, der reddede hende. Ved Julefesten paa Hald var det Svend, hun dansede med, ham var det ogsaa, der ledsagede hende tilbage til Bjørnholm.«

»Hvor var han da til Huse denne?« — »Svend — hos sin Moders Slægt paa Kalø, Nørringris eller Hald; engang var han min Væbner.«

»Hvorfor forlod han Eder? Jog I ham bort? Jeg kan tænke det.«

»Nej, han tog selv Orlov og sagde mig lige i Synet, da vi kom tilbage fra Lohede, at jeg var en Forræder, og at han ikke vilde følge mig længere.«

»Og det fandt I eder i?«

»Jeg var omtrent nødt til det; thi af de 60 Svende, der fulgte mig, tog han de 50 med sig.«

»Satan til Væbner.«

»Ja, det kan I godt sige,« sagde Stig Andersen; »der er Stof i ham til en hel Mand.«

»Og ham vil I give eders Datter, til Tak fordi han haanede eder «

»Vogt eder nu, Hans Vittinghoff, jeg kan taale en Del af en vordende Svigersøn, men der er Grænser. Hvem Djævelen har sagt eder, at jeg vil give min forløbne Væbner min Datter; faar jeg ham engang i min Vold, skal jeg gemme ham saadan, at han aldrig mere faar hverken Sol eller Maane at se. Men I, Hans Vittinghoff, forstaar eder grumme lidt paa Kvindehjærter. Han er dristig, ung, kun 24 Aar,

smuk, kort: den for hende forbudne Frugt, og saa elsker hun ham. I er ikke ung længere, ikke smuk, i alt Fald ikke i Jomfruøjne. I har en Del Skrammer, men heller ikke de vejer til paa Kærlighedens Vægtskaal, og saa ved hun, at I har mit Ja, og det er nok til at bringe hende til at se paa eder med Mistro.«

»Men saa gør det kort. I er vel Herre i eders Hus som paa Borgen her. I lovede mig Agnete, naar hun var fyldt 16 Aar, og det er hun forlængst. Opfyld nu dette Løfte, fastsæt Brylluppet, saa kommer hun og jeg nok til Rette siden.«

Ridder Stig saa paa ham med et plirrende Blik, for hvilket Herr Hans maatte slaa Øjnene ned.

»De ved, at et af vore Ridderløfter gaar ud paa at beskytte de svage, være ridderlig mod Kvinder, værne dem mod Vold, og det vil baade I og jeg, derom nærer jeg ingen Tvivl. Men medens man vilde slaa den Slyngel ned, der paa alfar Vej tog en værgeløs Kvinde med Vold, og endda kalde det en god Gerning, en ægte Ridders Pligt, saa finder man det ganske i sin Orden at slæbe, true eller tvinge en Kvinde til Alteret for der ved List eller Overtalelser at bringe hende til at sige Ja til et Samliv, som hun ikke med sin gode Villie vil gaa med til. Er det ikke Vold, saa er det noget, der er nær i Slægt dermed. Jeg ved godt, at vor Samtid finder alt saadan i sin Orden; men tvinge min Datter til et Samliv, hun ikke godvillig siger Ja til, det gør

jeg ikke gerne, var det end min bedste Ven, det gik ud over, og det er I, Hans Vittinghoff. Jeg ser eder gerne som min Dattermand, og med Guds Hjælp lykkes det vel nok med Tid og Læmpe; men min Datter skal følge eder godvillig til Alteret. Husk, jeg har kun hende tilbage, efter at jeg gav min prægtige Søn, Anders, for den usle Kristoffer paa Lohede.«

»Men hvis hun nu ikke gør det hverken med List eller Læmpe — hvad saa —?«

»Naa — vi faar at se —. I vil vel ogsaa hilse paa Borgens Herskerinde, Grev Gerts Søster, Kong Eriks ulykkelige Dronning.«

»Vist vil jeg det.«

»Men nævn ikke Prins Otto med et Ord. Grev Gert har efter Slaget paa Taphede overgivet ham til hende, og hun vogter ham, som Dragen sin Skat, taaler ikke, at nogen blander sig i dette Forhold. Der ser man atter Følgen af en statsklog Forbindelse. Hun er i Virkeligheden lige saa rigt begavet som Broderen, blev givet til unge Kong Erik for med sin Medgift og sine Forbindelser at støtte den vaklende Trone. Han vandt hendes Hu og alle hendes Tanker, og til Gengæld forskød han hende, fordi hun tog Broderen i Forsvar over for Ræven, den milde Johan, og saa fæstedes Hadet i hendes Sjæl. Nej, der er ikke Troskab skabt i hele Kristoffers Yngel. Jeg forlod først det synkende Kongevrag, da alt Haab om Redning fra den Kant var slukket.«

»Gaar I med til Fyrstinden?«

»Nej, ikke gerne. Hendes Skæbne har gjort hende bitter. Fra Kongeslægten har hun overført sit Had paa Danmark og alle Danske.«

»Ogsaa eder?« — »Mig taaler hun.«

»Hvorfor?«

»Aah, hvad ved jeg, maaske fordi hun mener at kunne bruge mig —.«

Hans Vittinghoff gik over i Fruerhuset og blev straks indladt, da den vagthavende Page meldte ham.

Fyrstinde Elisabet kunde paa dette Tidspunkt højst være nogle og tredive Aar, men saa langt ældre ud. Tiden, Græmmelse og Sorg havde skaaret dybe Rynker i hendes Pande og Ansigt.

»Vel mødt, Ridder Vittinghoff,« sagde hun, »bringer I noget særligt Budskab til mig.«

»Nej, Fyrstinde, mit Ærinde gjaldt Ridder Stig Andersen, hvem eders høje Broder kalder til Rendsborg.«

»I hvad Anledning —?«

»Jeg er ikke underrettet om, hvad Greven ønsker af ham.«

»Vel sagtens i Anledning af ny Forsøg fra Valdemar Kristoffersen og Venners Side paa at opnaa Herredømmet i Danmark.«

»Saa tror jeg ogsaa, det er.«

»Ja, han gaar alt for lemfældig frem, den kære Broder.«

»De mener, Fyrstinde?«

»Jeg mener,« svarede hun hæftigt, »at der bliver aldrig Fred i Danmark, saalænge en eneste Tilhænger af den troløse kristofferske Slægt er paa fri Fod og raader for Borg og Fæste, og saalænge denne Junker Valdemar skal have Lov til at rejse rundt her i Nordtyskland og kalde sig »Ret Arving til Danmark«. Ha—ha, der er ikke meget at arve. Nykøbing og Skånderborg er jo senere gaaet over i vor Besiddelse — alt det øvrige er sat overstyr og Æren med.«

»Han skal ellers være at anse for en klog, ung Fyrste,« vovede Hans Vittinghoff at indvende.

»Aa, ja saamænd, der er jo forskellige Begreber om Klogskab. For en Tid siden var han i Dassow og bekræftede som »Ret Arving til Danmark« denne Stads Privilegier paa Fiskeriet ved Falsterbo. Lübecks og Wismars gamle Forrettigheder har han ogsaa bekræftet, og der har været Tale om, at Stæderne skulde skibe ham til Danmark med Krigsfolk og Fornødenheder. Blot han vilde, saa tog min Broder sig vel af ham, saa vi fik ham i Forvaring paa et lignende sikkert Sted som Drømmeren Otto, saa fik vi vel Fred, men heller ikke før.«

»Hvornåar foregaar Tilbagerejsen?«

»Imorgen tidlig.«

»Saa ses vi ved Nadveren i Hallen, den plejer vi at indtage i Fællesskab med Ridder Stig og hans vakre Datter. Det maa være et sandt Bruderidt, min Broder der har tilstaaet eder, naar skal Fæstensøllet drikkes?«

»Derom er intet bestemt, Fyrstinde,« svarede Hans Vittinghoff kort. — —

Aftensmaaltidet samlede Borgens Herskab og Gæster. Kl. 8 Aften stod det daglige Aftensbord dækket. Den store Hal straalede da i et Hav af Lys af Kærter anbragt langs Væggene og i Lysekroner ovenover det lange Egebord. Øverst stod tvende Sæder for Borgens Herskerinde og Høvedsmand, nærmest Fyrstinden sad Agnete og lige overfor hende Hans Vittinghoff, og ned efter Væbnerne og Fyrstindens Damer paa den modsatte Side af Bordet.

»I forlader os, Stig Andersen.«

»Gør saa, Fyrstinde.«

»Naar ser vi eder igen?«

»Ved det ikke, men jeg kommer saa hurtigt, min Herres Tjeneste tillader det. Imidlertid er ifølge Deres Hr. Broders Ønske Borgens Bevogtning overladt til Dem, høje Fyrstinde, og haaber jeg ikke, at Ufred skal ramme den under min Fraværelse, men skulde det ske, føler jeg mig forvisset om, at Fjenden vil knuse Panden mod det Værn, jeg har rejst.

Næste Morgen tidlig var Ridder Stig og hans Gæst paa Farten. Fra det høje gamle Borgtaarn paa Klintens Top, der var af saa høj Ælde, at Kalkstenene og deres Sammenføjninger var helt groet i et, stirrede Stig og hans Gæst ud mod Øst. Alt laa roligt; Solen steg luerød op over de fjærne Skove, Lærkerne steg jublende over den genfødte Dag op mod den blaa Himmel, alt vaagnede til Liv.

»Ja, alt er roligt«, sagde Hans Vittinghoff.

»Og dog ved vi, at Uvejret vil komme fra den Kant«, bemærkede Stig Andersen.

»Sikkert nok, men det gaar vel ham, prøver han paa at løfte den farlige Arv, som det gik Broderen, der nu sidder i Mørketaarnet hist nede.«

Saa forlod Stig Andersen ham, hver en Krog i den vidtløftige Borg blev undersøgt, inden han overlod Borgens Nøgler i Borgfogdens Hænder. Saa lød Davreklokken, og man samledes i Hallen til krydret Øl og kold Vildbrad. Derefter holdt Svendene for Trappen med Riddernes Heste. 6 Svende og 2 Væbnere ledsagede Stig Andersen foruden Hans Vittinghoff og hans Væbner, Niels Limbæk. Med et Følge paa ialt 11 Personer jog de over den nedladte Vindebro, ned igennem den endnu halvsovende By, en lille Mil langs Segebergersøen og derefter nedad mod Neumünster, som de naaede efter to Timers skarpt Ridt.

Den sidste halve Fjerdingvej, inden de naaede Byen, var Landevejen omgiven af høje, levende Hegn.

»Her var et ypperligt Tilhold for Stratenrøvere og omstrejfende Pak«, sagde Hans Vittinghoff. Næppe havde han udtalt disse Ord, før en Armbrøstbolt hvinede forbi ham og borede sig ind i et paa den anden Side Vejen staaende Træ.

»Saa for Djævelen, hvem er det, der bryder Vejfreden.« Nok en Bolt hvinede og splintrede Ridder Stigs Skjold, saa Splinterne fløj ham om Ørene.

»Plager Fanden da de Slyngler, — ned paa dem, Svende.«

Men det var lettere sagt end gjort. Høje Diger løb langs Vejen og paa Digerne højt Buskads af Hassel, Hyld og Tjørn, men over kom de, og ned ad den bagved liggende Mark og hen mod en nærliggende Skov fo'r en Flok sortsmudsede Karle.

»Hils ham med Rævefjæset og tak ham fra Hundedrengen paa Bjørnsholm«, raabte en af de sidste i Flokken.

»Jeg har endnu ikke glemt Galgen, han lovede mig, mit ene Øre maatte jeg overlade ham, det sidder vel endnu fastsømmet til Galgen paa Klosterhede.«

»Det andet skal jeg sørge for, kommer til at gøre det Selskab«, svarede den nærmeste Svend.

»Aa nej, du, ikke i det mindste«, svarede den sortbrune Karl, sigtede i Løbet, skød og traf Svenden med en Bolt lige i Panden, saa han styrtede død baglængs ned af Hesten. Ridderne var nu kommen til.

»Hvad for noget, Jakob Thybo, falden, og det for saadanne usle Karles Skud«, udbrød Stig Andersen.

»Det var Skøjere«, svarede Svendene; »de ventede paa eder, Herre.«

»Mig?«

»Ja, ham, der ramte Jakob, raabte — Hils ham med — med — ham fra Bjørnholm og tak ham fra Hundedrengen.«

»Naa, nu er jeg med«, svarede Stig Andersen.

»Hvem, Herre Marsk?« spurgte Hans Vittinghoff.

»En forløben Hundedreng fra Bjørnholm, der stjal mine Dyr og Gæs til nogle omstrejfende Taterbander af hans eget Folk, hvorfor jeg lod hans ene Øre nagle til Retterpælen til Advarsel, og da han dog fortsatte dermed, skulde han selv være klynget op, men da Mestermanden kom efter ham, havde han smøget Lænken af sig. Naa, ham faar jeg nok fat paa, og da skal hans Ophøjelse være ham sikker nok.«

IV Kapitel.

Forhindringer.

PAA Slottet i Rendsborg ventede Grev Gert sin Marsk og Kantsler, og Sanduret havde endnu ikke meldt ham Udløbet af den anden Time efter Middag, da Kuren paa Borgtaarnet meldte en Rytterskare ad Vejen fra Neumünster.

»Vel mødt, Stig Andersen«, sagde Greven og rejste sig fra en Hyndestol, der stod foran et Bord, hvorpaa der laa et Rids over Halvøen ned til Elben, det saa ud til, at Greven flittigt havde studeret det, thi saa vidt, man flygtigt kunde se, var der stukket Naale i det paa forskellige Steder og Afstandene udmaalte med Linial.

»Eders Naade ønsker at tale med mig —?«

»Jeg gør saa, Ridder Stig, sæt eder ned.«

Marskens Øjne forlod ikke Greven; der var noget, der særlig optog ham, men hvilket, det kunde Hr. Stig trods al sin Snildhed ikke komme paa.

»Hvorlænge mener I, Herre Marsk, at en Rytter

er om at ride fra Kolding og — skal vi sige — til Segeberg?«

Det kommer an paa, hvilket Slags Ridt man anlægger.«

»Naar det nu er et blandet ridderligt og gejstligt Rejseselskab?«

»Ja, saa mener jeg, at 4 Dage kan vel være tilpas.« Stig Andersen saa uhyre uforstaaende ud. Hans Herre havde Planer, men hvilke — —. Endelig løftede Greven en Flig af det Dække, der skjulte hans mere Viden for Marsken.

»Ved I, at nu spekulerer man paa at gøre Junker Valdemar Kristoffersen til Konge i Danmark?«

At Marsken længe havde anet noget lignende, ved vi, men han lod, som om den Meddelelse traf ham aldeles uforberedt.

»Eders Naade mener vel Hertug Valdemar, eders egen Søsters Søn under eders mægtige Beskyttelse og Formynderskab?«

»Jeg mener Junker og ikke Hertug Valdemar«, og et Lyn fra Grev Gerts Øje traf Stig Andersen og lod ham faa en Følelse af, at i Dag i det mindste var hans Herre ikke anlagt for Tanker, der gik ad andre Veje end de, han selv ønskede. Der opstod en Pause. Greven stirrede paa Marsken, som vilde han læse de Tanker, der rummedes i hans Sjæls Dyb; endelig brød denne Tavsheden og sagde: »Har eders Naade faaet sikre Meddelelser derom —?«

»Ja vel, Stig, det kan I forlade eder paa. Jesse

Plessen paa Hindsgavl formelder, at Laurids Jonson paa Tranekær med 5 Svende og et Par Væbnere for et Par Dage siden skibede over Melfartsund.«

»Det gælder vel en almindelig Sende- og Besøgsfærd nu i den skønne Sommertid hos Slægt og Venner i Jylland.«

»Ak, nej, Stig, I er vildfarendes. Prior Anders Krummedige fra Roskilde var og med. Jesse Plessen lod deres Færd udspejde. De drog ikke nord, men sydpaa til Kolding, der ventede de i to Dage, saa stødte Niels Glob fra Sjørring og Biskop Svend fra Aarhus til dem.«

»Men saa agter de sig vel til eder —?«

»Nej, saamænd gør de ej«, sagde Greven og tilkastede atter Stig et af disse Lynblik, der ligesom aabenbarede den bag Øjet i Hjernen liggende tagne Beslutning, der ikke er til at rokke.

»Nej, I tror og gætter forkert, Stig Andersen. St. Pankrati Dag nu sidstleden har patriotiske Dummerhoveder holdt et stort Møde paa Gurre hos Ove Skram, der blev det bestemt at tilbyde Junker Valdemar det ledige Sæde.«

»Ja, Sædet kan være godt nok, men der mangler snart Plads til den Kongestol at staa paa«, indskød Marsken.

»Sig ikke det«, indskød Greven, »vi skal og maa sejre, men Kampen kan blive haard nok.«

»Hvem var til Stede ved dette Møde?«

»Mine og eders gode Venner«, svarede Greven,

»foruden de alt nævnte, Nordens Erkebisp, Biskop Jakob Split fra Ribe, Niels Ebbesen —«

»Ha! for Djævelen, er han ogsaa med i Gesandtskabet, eller hvad man nu vil kalde det?« spurgte Stig Andersen med Øjne, der funklede af tilbagetrængt Had.

»Naa, der rørte jeg nok ved et af eders ømme Steder. Nej, han blev nok hjemme.«

»Kunde ellers nok have ønsket at hilse paa ham.«

»Naa, I mener for Forrædernavnet, han hæftede paa eder paa Viborg Ting forleden Aar. Giv kun Tid, det Ønske faar I sagtens opfyldt —.«

»Og nu drager de uhindret ned gennem Sønderjylland og — Holsten for at tilbyde Junker Valdemar den Krone, som I eller — eders Søstersøn som ret Ædling af Kongestammen burde sætte paa Hovedet.«

Op fo'r Grev Gert, og med en bydende Haandbevægelse og udstrakt Pegefinger sagde han med et fast Blik paa Marsken:

»Hvem siger, at de drager uhindret gennem mine Lande. Dog Forsigtighed er nødvendig, husk, at der er to høje Kirkens Mænd i Følget, og ikke gerne ønsker jeg at drage hele det halsende Kobbel, man kalder Kirken, ned over mig. Dertil har jeg formeget Brug for den baade nu og i kommende Tid. Men I har Ret, standses maa de.«

»Paa hvad Maade, mener eders Naade, det lettest lader sig gøre —?«

»I er min Marsk, Stig Andersen, og jeg vil ikke

gaa eders Embede for nær ved at anvise Veje og Midler, som I sikkert selv ved eders bekendte Snildhed letteligen finder ud af. Jeg giver eder Tid, til Vesperklokken slaar i Eftermiddag, at udgrunde en Plan, som I da forelægger mig, hvorefter vi i Fællesskab kan aftale alt det øvrige. Dermed: Gud befalet.«

Man løj, hvis man paastod, at Stig Andersen efter den Samtale var i godt Lune. Han forstod saa udmærket godt, at Greven vilde smede, mens Jærnet var varmt; men paa en saadan Maade, at han, hvis det brændtes, kunde drage sig tilbage som den, der stod udenfor det hele og bruge Marsken søm Syndebuk. — Naa, imidlertid havde han reddet sig ud af værre Forlegenheder end denne — — saa — — det gik jo nok. —

To Dage senere red et Selskab paa 16 Personer hen imod den fra Danmarkshistorien sørgelig bekendte Landsby Bornhøved.

Ridderne Laurids Jonsøn og Niels Glob var hver ledsaget af to Væbnere og to Svende, Biskop Svend og Prior Anders hver af to haandfaste, velbevæbnede Lægbrødre.

»Mon der er Mad at faa i denne Ravnekrog?« spurgte Laurids Jonsøn, da de nærmede sig Byen.

»Det er der sikkert«, svarede Prior Anders; »et er i hvert Fald sikkert, man faar et aldeles fortrinligt Krus Øl her. Jeg har været her før, og er det

den samme Krofatter som den Gang, svarer jeg for ham.«

Kroen, en lang Bygning med en Port paa den ene Gavl ind til Dielen, laa i den vestlige Udkant af Byen. Uden for Porten var der en lang Tverbjelke, der hvilede paa to i Jorden nedrammede Stolper. Paa Tverbjelken var der Kroge og Øskner til at binde Heste ved, medens man inde i Dielen vederkvægede sig med det fede tyske Øl. 6 Heste stod alt bundne ved Holdetræet, da vore Rejsende ankom. En Staldsvend, der ikke syntes at være til for de Rejsendes Bekvemmelighed, kom slentrende hen imod dem.

»Kan du tage dig af Bæsterne, Søn?« spurgte Biskop Svend. »Og sørg lidt godt for dem«, lagde Niels Glob til, »saa skal denne være din«, og lod en Sølvmønt glimre mellem sine Fingre. Karlen greb begærlig efter den.

»Nej, da, først Arbejdet, senere Lønnen, saadan er nu engang denne Verdens Goder fordelte.«

»Ikke altid, Herre«, svarede Karlen, »endskønt der er flere end I, der har prøvet paa at faa mig til at nemme den Lære. Jeg har nu foresat mig at tage Lønnen først, det er det sikreste.«

»Som du vil, men saa sørger du for Hestene.«

»Skal ske, Herre.«

»Hvem er til Huse her?« spurgte Laurids Jonsøn.

»Holstenske Ryttere under en Væbners Anførsel.«

»Hvorlænge har de fortøvet her?«

»Siden i Morges.«

De gik nu ind i Dielen, hvor der sad 5 robuste Ryttere med vilde, arrede Ansigter samt en pyntelig Væbner. »Skaal, Kunz«, raabte den, der sad nærmest ved Indgangen. »Gør mig Besked. I Dag vil vi drikke og doble, siden slaas vi for den berømmelige Grev Gerhards Skyld. Død og Fordømmelse over alle hans Fjender —.«

»Tys, tys«, sagde Væbneren. »Lad ikke de fremmede Herrer mærke, at du ikke kan taale et Stob Øl.«

»Taale? sagde I taale, Niels Limbæk? Jeg kan taale det i Stob og Tøndevis. Jeg drak Øl som en — en — en —« »Svamp«, fuldendte Kunz. »Ja rigtigt, som en Svamp, da I laa i Svøb og Busseronne.«

»Nu holder du din Mund, Nidhart«, bød Væbneren.

»For Djævelen«, og hans Haand fo'r til Siden efter Værget; men Væbnerens Sværd fløj af Skeden, og Haanden ramtes af den flade Klinge, saa Sværdet fo'r klirrende hen ad Gulvet.

»Plager Fanden dig da, Nidhart? Er det en Opførsel?« sagde Væbneren. »Nu fluks, Sværdet i Skeden og ud med dig og drag frisk Luft.«

Den raske Væbners Færd udøvede en mærkelig dulmende Indflydelse paa de 4 andre vilde Svende, der kort efter stod op og gik ud. Her traf de Laurids Jonsøns og Niels Globs Væbnere. Den ene kender vi fra Gurre — Bent Kaas —, han havde erholdt

sin Vaabenmesters Ove Skrams Tilladelse til at følge med paa denne Færd. Den anden hed Svend Galt, Niels Ebbesens Søstersøn paa Nørringris, han var fulgt med sin Morbroder til Tranekær, Gurre og Krogen, og af Lyst til Eventyr og til at se fremmede Egne, havde han ved sin Morbroders Hjælp erholdt Tilladelse til at følge Laurids Jonsøn.

»Det var Fandens langt, I har naaet at komme fra By«, sagde Rytter Nidhart drillende. »Tror I, at I finder hjem igen?«

»Aa, jo«, svarede Svend Galt; »det haaber jeg.«

»Hvad er eders Ærinde?« — »Hvad rager det dig«, svarede Bent Kaas; »i alt Fald ikke at besøge dig.«

»Nidhart! Nidhart!« raabte Kunz. »Du er og bliver da ogsaa en dum Junge. Forstaar du da ikke, at den ædle unge Herre er nede at besøge Stedet, hvor hans berømmelige Oldefader fik sine ærværdige Rygstykker godt gennembankede af gode tyske og holstenske Sværd. Her er jo Stedet, har jeg ladet mig fortælle, hvor deres stornæsede Konge maatte bide i Græsset, og — lad os ikke forstyrre ham i hans Andagt.«

»Det er kanske ogsaa det sikreste, at du holder dig derfra«, afbrød Bent Kaas ham, »ellers var det ikke helt umuligt, at du kunde faa Næseblod ved den Affære, og det er ikke altid sundt.«

»For Satan og alle hans Engle, den galende Hanekylling truer, skal vi fri holstenske Soldryttere finde

os deri«, fo'r den tredie, Jakob Steding, op. Væbnerne lod imidlertid, som om det aldeles ikke vedkom dem. Men saa kom hele Flokken hen til dem, og Nidhart saa vist paa Svend Galt:

»Volbyrdige Herre, har vi to ikke set hinanden før?«

»Tror det ikke.«

»Jo vist, har vi.«

»Væk«, svarede Svend Galt, »her har I intet at bestille.«

»Naa, naa, stormægtige Herre, kunde nok lide at vise eder en liden Opmærksomhed for dette her«, og han strøg sin Vams op ad Armen, og et langt blodrødt Ar kom til Syne, »kender I saa eders eget Mærke?«

»Nej, jeg gør ikke. Jeg har mærket alt for mange tyske Røvere i de forløbne Aar og haaber til vor kære hellige Frue, at jeg endnu skal faa Ram til mange flere, saa du maa ikke forlange, at jeg skulde kende en enkelt.«

»Den fordømte Dansker, han haaner os, han haaner vor Herre, den store Grev Gerhart igennem os, og jeg har svoret ved min Skytspatron, at hvor jeg traf den storsnudede Væbner, skulde jeg mærke ham saadan, at han huskede Nidhart en Stund, til Tak fordi han paa Forrædervis overfaldt mig, da vi for 5 Aar siden red med deres Stodderprins fra Taphede.«

»Ah, ha. Ja rigtigt«, svarede Svend Galt. »Det

var visselig intet Overfald. Jeg og en af Morbroders Svende opred jer ved Skanderborg. En, altsaa dig, fik Armen skamferet, to fik Næseblod, og Resten undred paa berømmelig tysk Maner, ellers havde vi vel nok faaet den stakkels saarede Kongesøn fri, ham I trods Saar og Blodtab ikke engang undte en ordentlig Forbinding; fægte med Hælene, det forstaar I.«

»Donnervetter! Det kræver Blod,« og ud fo'r Tyskernes Sværd af Skeden.

»Hov, hov,« svarede Bent Kaas og stillede sig Ryg om Ryg med Svend Galt. Det saa ikke godt ud for de to Væbnere; Tyskerne vare rasende, og det kneb med at værge sig for de 5 Sværd, der paa engang hævedes og sænkedes mod dem. Men Nidhart, der var noget øllet, gav sig en Blottelse, og øjeblikkelig susede Svend Galts korte Væbnersværd ned over den ulykkelige Soldrytters Isse og raserede Pande, Øjenbryn, Næse og et Par fremstaaende, sanselige Læber, og han styrtede med et jamrende Brøl til Jorden.

»Naa, det var nok værre end ved Skanderborg,« lo Bent Kaas. »Kyssetøjet er nok spoleret for bestandig og Næsen med.«

Den Episode gjorde en Standsning i Kampen, men saa gik Soldrytterne paa igen.

»Men for Djævelen, er I da rent skrup gale, hvad gaar her for sig?« raabte Niels Limbæk, der kom til, samtidig med at Nidharts jamrende Brøl kaldte de øvrige Herrer ud fra Dielen.

»I er nogle kønne Æsler; ikke kan man lade jer ude af Øje et Øjeblik, uden at I begaar Dumheder. Hvad tror I, vor Herre Marsken siger; ikke vilde jeg være i eders Sted. Naa, op med sig, gamle Fyldebøtte,« sagde han og sparkede Nidhart i Siden, »lig ikke der og vræl som en barselsyg Kærling, ind og faa Blodet vadsket af sig og en Klud om Næsen, saa den hænger sammen. Naa, af Sted. Der kommer Marsken —.«

Og frem sprængte mod Kroen et nyt Rejseselskab. To Riddere paa sorte, stejlende Hingste var i Spidsen for Toget, bagefter kom en ældre, gejstligt udseende Herre, og tre Ryttere sluttede Toget. Foran Indgangen til Dielen stod Ridderne af, og hurtigt var Svendene tilrede for at tage mod Hestene.

»Hvad ser jeg,« raabte den første Ridder, der var klædt i en sort Fløjls Vams, hvorunder der hørtes en sagte raslende Lyd som af tyk Silke, der lod formode, at Vamsen dækkede over en Panserskjorte, medens det lange, spidse Ansigt fortrak sig til et genkendende Smil — »gamle Kendinge og Landsmænd. Velkommen saa langt mod syd.«

»Ja, jeg takker,« svarede Laurids Jonsøn. »Som I ser, Ridder Stig, kan vi ogsaa finde til Holsten.« Den fine Skose stak Hr. Stig foreløbig i Lommen.

»Og se, høje Kirkens Mænd. Det vilde glæde mig, Herre, at hilse paa Dem,« sagde Marsken og bøjede sig for Biskop Svend og Prior Anders.

»Mon?« svarede Biskop Svend. »Ja, det nærer

jeg sandelig ogsaa en Tvivl om,« tilføjede Prior Anders.

»Det kan De, mine Herrer, være aldeles forvisset om. Greven omfatter Danmark og alt dansk med Interesse, det er kun Brushovederne, der forhindrer ham i at gøre det saa godt for Land og Folk, som han saa gerne ønsker det. Men, mine højærværdige Herrer, lad os gaa ind, der kan vi fortsætte Samtalen. Tør jeg forestille Dem mine Ledsagere, Hans Vittinghoff, Drost hos Grev Gert, og saa hans Skriftefader og Huskapellan, Mester Brunckhart.«

At Marsken var ventet, har man alt faaet en Følelse af, og den stadfæstedes yderligere ved, at da Ridder Stig med sit Sværdfæste bankede i en af de i Gulvet faststaaende Egeskiver, sloges straks en Dør op, og den bukkende Vært traadte ind.

»Hvormed kan jeg tjene de ædle Herrer?« spurgte han.

»Skaf os et Rum for os selv med Mad og Drikke.«

»Straks, Herre Marsk, straks,« og Værten aabnede en Dør til en stor Sal med et veldækket Bord i Midten.

»Det var bravt,« udbrød Ridder Jonsøn og Prioren paa en Gang, »Ja, Mester Anders, I har Ret, denne Vært, han forstaar, hvad der tjener vejfarende Folk, og hos ham kan man nok faa mere end et godt Krus Øl.«

»Ja, mine ædle Herrer, behag at tage Plads, saa kan vi fortsætte den afbrudte Samtale. Tør jeg bede,

at I, højærværdige Fader, vil indtage Præsidiet ved Bordet,« sagde Stig Andersen og førte Biskop Svend op til Enden af det, hvor et bekvemt Sæde stod beredt. Prioren tog Plads ved Biskoppens venstre Side og Marsken lige overfor. Laurids Jonsøn fik Hans Vittinghoff til vis à vis. Niels Glob maatte nøjes med at sidde og skele over til Grevens Huskapellan, der viste sig at være en Mand med et Par vældige Tyggeredskaber.

Da den første Sult var stillet, og et Par Bægere fortrinligt Rostocker Øl havde kvæget de tørstige Ganer, stak Stig Andersen en forsigtig Føler ud.

»Hvorhen gælder Rejsen? Kan vi muligt forkorte Vejen i Samlag til Segeberg?«

»Vi agter os til Printzlaw og muligt længere,« svarede Biskop Svend.

»Aha, den markgrevelige Sommerresidens,« oplyste Hans Vittinghoff.

»Netop,« stadfæstede Laurids Jonsøn.

»Ja, jeg har hørt en lille Fugl synge om,« fortsatte Stig Andersen, »at mine Landsmænd« — »Forhenværende Landsmænd,« brummede Laurids Jonsøn, Prior Anders puffede sagte til ham, men Stig Andersen lod, som om han var stokdøv og vedblev — »har besluttet at tilbyde Junker Valdemar den ledige Throne, og jeg forstaar nu, at De, mine Herrer og højærværdige Fædre, er paa Vej til ham.«

»Og hvis saa er,« svarede Biskoppen.

»Saa fordrister jeg mig til at fraraade det.«

»Hvorfor? Og med hvilken Ret?«

»Det skal jeg sige eder, højærværdige Herre. Jeg holdt paa den vaklende Trone, saalænge der var Mulighed for at redde den fra at synke i Grus.«

»Men da der var Udsigt til mere Ære og Fordel hos den Rendsborger Greve, vendte I resolut om,« tilføjede Laurids Jonsøn. »Ja, vi ved det.«

»Nej, ved min Ære, saa var det ikke,« svarede Marsken. »Jeg fraraadede Kong Kristoffer det ukloge Skridt under Landets stærkt svækkede Tilstand at blande sig i hans Farbroders Strid med Grev Gert, men den milde Johan havde nu engang faaet den usle Konge til at tro, naar de hjalp hinanden, saa var Grev Gert færdig. Den unge Kong Eriks Gemalinde, Grev Gerts højsindede Søster, der var klogere og mere vidtskuende end ti Kristoffere, fraraadede det, og som en Følge deraf kom det til et voldsomt Optrin paa Vordingborg. Grev Johan havde haft en Sammenkomst med den unge Kong Erik paa Aalholm og faaet ham indblæst den Tro, at hun kun saa paa sin Broders Fordel og spillede under Dække med ham for siden at gøre sig selv til Rigsforstanderske, — og saa forskød han hende.«

»Det ved vi,« afbrød Niels Glob ham.

»Ja, saa ved De vist ogsaa,« vedblev Stig Andersen, »at jeg, uagtet jeg misbilligede hele denne ukloge Færd, dog fulgte ham mod Grev Gert. Paa Lohede ventede Gengældelsen paa os — Dumheden maa man altid betale dyrt. Jeg ofrede den jammerlige Konge

og hans kattemilde Farbroder min unge, haabefulde Søn, der faldt i et Baghold af holstenske Soldryttere og blev nedhugget. Jeg kom tidlig nok til at se, at han væltede baglængs ned af Hesten med kløvet Hoved. Johan kunde godt have naaet at komme os til Undsætning, men han foretrak at lade os tage Stødet op og ventede i Oldeslo, indtil han saa, hvorledes det gik.«

»Det forekom ham vel, I var mandstærke nok selv,« sagde Niels Glob.

»Det var vi ogsaa, men Kongen vilde raade, og vi drog frem i sluttet Trop mod en Høj, som Greven havde besat. Da vi trængte fremad og opad, aabnede Grevens Kolonner sig, og sammen med Reserven, han havde samlet bag ved Højen, svingede de ud til Siderne og omklamrede os saa fuldstændigt, at Nederlaget var givet. Saa forlod jeg Kong Kristoffer. Dagen efter viste Grev Johan sit Mod og brandskattede fredelige Indbyggere — Grevens Undersaatter, ganske vist — i Danischwald med Ild og Sværd, — det var ikke saa farefuldt som at møde Greven, men adskilligt mere indbringende.«

»I behøvede dog vel ikke, Stig Andersen, fordi I ikke kunde følge Kristoffer, straks at falde Rendsborgeren til Fode,« svarede Prior Anders. »Som andre gode Mænd i Danmark kunde I vel have ventet og sluttet eder til Junker Otto, da han prøvede paa at løfte Arven og indtage det ledige Sæde —.«

»Det var umuligt, ærværdige Fader. Enhver, der

kender ham, og jeg ikke mindst, føler sig forvisset om, at han, den bløde Drømmer, aldrig kunde blive den, der samlede det adsplittede Rige. Til det skal der, om I vil, en Mand med Staal i Bringen og Ulveklør. Jeg vidste jo saa sikkert, at det kun vilde blive en Forøden til ingen Nytte af Liv og Ejendom, og derfor blev jeg, hvor jeg var —.«

»Men Junker Valdemar da?« indskød Biskop Svend.

»Han var jo kun et Barn.«

»Nu?«

»Ja, nu er han godt 20 Aar,« svarede Stig Andersen. »Men, mine Herrer, jeg tager vist ikke saa meget fejl, naar De indrømmer mig, at nu trænger vi ikke mest til Barnekonger i Danmark, men fuldmodne Mænd —.«

»Junker Valdemar er en ung, klog og fornuftig Fyrste, der i Kejserens Gaard og hos Svogeren, Markgreve Ludvig, har sat sig ind i Statsstyrelse og Ridderfærd,« svarede Biskop Svend sagtmodig, »og saa er han, naar vi ser bort fra Junker Otto, om hvem jeg tildels maa give Stig Andersen Ret, det sidste Skud af en ældgammel Stamme.«

»Kun den ene Gren, højærværdige Herre, kun den ene Gren. Stammen har to Hovedskud, og det ene, der har sin Rod i Slesvig, er frisk og sund, det kan jeg forsikre dem for.«

»I vil, Herre Marsk, have os til at forkorte Rejsen og lægge den om ad Slesvig.«

»Jeg vil tilraade det som statsklogt og gavnligt

for Land og Folk — saa vil der atter blive Dag i Danmark med en ung, klog og kraftig Fyrste, en Valdemar i Sædet, — da vil de store Valdemarers Tidsalder vende tilbage, naar Grev Gert og hans Slægt som Sunesønnerne, og I højærværdige Fader og Erkebisp Peder som en Absalon staar ved Danerkongens Trone.«

»Har I Fuldmagt fra Grev Gert til Fuldkommelse af dette Billede, I her opruller for os?« spurgte Prior Anders.

»Fuldmagt har vi vel ikke,« svarede Stig Andersen og saa til Hans Vittinghoff og Mester Brunckhart, der nikkede samtykkende, medens hans Tyggeredskaber for et Øjeblik maatte indstille Arbejdet. »Men ellers tror jeg saa vidt at kende min Herres Mening, at der vil der ingen Vanskeligheder blive gjort.«

»Ja, nu har vi hørt eders Mening, Herre Marsk, nu skal I ogsaa fornemme min, og jeg tror, at den er alles,« Biskop Svend og Prior Anders nikkede samtykkende. »De store Valdemarers Tidsalder ønsker jeg inderlig gerne tilbage. Ja, gav gerne Borg og Fæste for at se den virkeliggjort. Men med Rendsborgeren som Skjoldholder ved Hertug Valdemars Trone som Dannerkonge sker det aldrig, dertil skræmmer Sporene for meget,« sagde Laurids Jonsøn. »Nylig kom vi over Fyen — Grevens Pantelen —. Jeg vilde ønske, I havde været med og set de raslende Benrade i næsten hver en Galge paa vor Vej.

Det var ikke udelukkende Tyve, Røvere og Ildgerningsmænd, man havde hængt. Nej, for Opsætsighed mod den af Hans Naade, Grev Gert, beskikkede Øvrighed, hed det sig ved Opslag paa Galgen. Og hvem er saa den af Grev Gert lovligt beskikkede Øvrighed? Gode Mænd af Landets gamle Slægter? Ak, nej, de klæder Galgen. Det er det store Tysklands forlorne Sønner, der her har fundet en rig Tumleplads for de Evner, der ikke var rigtig Plads for i deres Hjemland. Og nu for 4 Aar siden paa Taphede. — Bind hver Ridder, som vil leve — hug Pakket ned —. Det var eders store Greves Bud, dermed mente han Borgere og Almuemænd, der stred for Arne og Hjem. Et nydeligt Bud i hans eget Pantelen — og det blev saa eftertrykkeligt efterkommet, at enhver Almuemand, Borger og andre i Miles Omkreds ved Taphede blev hugget ned, naar de blev trufne udenfor deres Hjem omend i lovligt Ærinde. Og for at Kvinderne kunde faa deres med, skændede eders bestialske Soldryttere dem. — Jeg traf et saadant skændet Hjem et Par Aftener efter Slaget i Nærheden af Skanderborg. Konen laa med sønderrevne Klæder og opsprættet Bug indenfor Døren i Stegerset, hun havde med sine sidste Kræfter villet skærme sit Barn mod Vilddyrene og med sine Arme dækkede det ved sit Bryst, men alt havde været forgæves, thi Hovedet paa det var knust. Noget derfra hængte en Mand paa en Ledstolpe, sikkert

nok Husets Herre. Galge og Hjul venter hver den, der mukker.«

»Det er han jo nødt til for at skaffe Ro,« svarede Stig Andersen.

»Lad ham overholde Landets gamle Love, saa kommer Roen af sig selv. Man kan ikke i Længden sætte Magten i Rettens Sted, og af Magten skabe en ny Ret,« sagde Biskop Svend. »Nej, Marsk Stig, vort Maal er forskelligt. I lader eder med eller mod eders Villie bruge af Rendsborgeren, vi tilsigter Landets Oprejsning gennem den gamle Fyrsteslægt.«

»Hvilket aldrig sker. Den eneste Redning er Hertug Valdemar og — Grev Gert,« sagde Grevens Kapellan.

»Det kender kun Gud Herren,« sagde Biskop Svend stille.

Maaltidet var nu endt, ofte var det bleven afbrudt under de forskellige Meningsudvekslinger og derfor trukket ud. Prior Anders læste Bordbønnen, hvorefter Biskop Svend stille og højtideligt sagde:

»Lad os takke Herren for hans Naade mod os indtil denne Dag, og bede ham i Fremtiden lede vore Veje saadan, at de kan blive til Lykke for Folk og Land.«

Stig Andersen var synlig forstemt, en kort og hviskende Samtale, han havde med Hans Vittinghoff og Mester Brunckhart, gjorde hans lange, spidse Ansigt endnu smallere — —.

Da han traadte udenfor Porten, lød der en bekendt Røst i hans Øre.

»Goddag, Herre, maa jeg hilse paa min gamle Vaabenmester?«

»Du maa, Døden og Djævelen,« svarede Stig Andersen barsk, idet han hurtigt snurrede sig omkring og kom til at staa Ansigt til Ansigt med Svend Galt. »Din forløbne Dreng, skammer du dig ikke ved at komme for Øjnene af mig?«

»Nu gør I mig Uret,« svarede Svend.

»Ja, du har Ret,« genmælede Marsken mildere. »Dreng er du ikke længere.«

»Nej, det troede jeg, at jeg allerede for 6 Aar siden havde bevist eder.«

»Du mener Lohede?«

»Nej, jeg tænker paa Grindsted Bro,« svarede Svend Galt skalkagtig.

»Mine Ryttere, som du lokkede fra mig, det var en Drengestreg, som jeg kunde faa i Sinde at slaa dig til Ridder for med mit gode Sværd, saa du aldrig saa hverken Sol eller Maane mere.«

»Ellers Tak, Herre, et saadant Ridderslag skøtter jeg ikke om.«

»Hvad har du saa lært i den forløbne Tid?«

»At eders Herre, den Rendsborger Greve er Danmarks Dødsfjende og Tyran, og at det ikke bliver godt at leve i Landet, saalænge han lever og har Magten.«

»Der taler de storpralende Riddere paa Hald og

Brattingsborg ud af din uerfarne Mund. Du er et Fjols og et dumt og utaknemmeligt Æsel tillige, min gode Svend Galt. Nu kunde du forlængst haft de gyldne Sporer paa din Hæl og Borg og Fæste i Eje, naar du havde været klog nok og fulgt mig. I Stedet for gaar I og snakker stort om Landets Nød og Jammer og ser ikke, at den er selvforskyldt og endt, saasnart I erkender Greven for Landets rette Herre.«

»Men Fædrelandskærligheden, kære Herre. Retten til vort Hjem, vort Sprog og til alt det, der er ejendommeligt for vort Folk. — skal vi da kaste det bag os for at have den Lykke at lade Rendsborgeren gøre os til Tyskere —.«

»Bah! Folk, Sprog og Nationalitet — se paa den store uvidende Hob, tror du ikke, de er lige glade, hvem der er Herre i Landet, naar de bare maa have Lov til at æde deres Grød og drikke deres Øl i Fred? Det I ikke under dem, deraf kommer Nøden. Du er paa den rette Vej til Galgen, Svend Galt, det kan du trygt forlade dig paa, og det gør mig ondt, thi jeg har engang sat store Forhaabninger til dig, Svend, og de kan endnu opfyldes. Der er flere end mig, der venter paa, at du skal gaa i dig selv og vende om, inden det er for sent.«

»Det faar gaa mig, som det kan og Vorherre vil, men det beder jeg eder om, kære Herre, slut eder til os, hjælp de andre brave Mænd at genrejse Danmark, og lad mig ikke have den Sorg at se min

kære gamle Fosterfader og Vaabenmesters tapre Arm og snilde Hoved blandt dem, der vil Danmark ilde.«

»Raser du, topmaalte Daare — din kortsynede Gæk —, vidste du, hvad du forspilder, du krøb paa dine Knæ til mig og Greven og bad om Forladelse.«

»Nej, aldrig, Ridder Stig, lid paa det, men jeg skal aldrig glemme, hvad I har været for mig i min Barndom. Lige saa lidt som jeg nogensinde glemmer eders højhjærtede Datter.«

»Da gør du dog klogt i det,« afbrød Stig Andersen ham. »Glem den Trofasthed, Ærbødighed og Taknemmelighed, du er mig skyldig. Men glem frem for alt alle forelskede Barnegriller, og tro endelig ikke, at hun ofrer dig en Tanke, naar du engang om kortere eller længere Tid hænger og dingler til Ravneføde i en eller anden Galge.« —

»For Djævelen, Niels Limbæk, hvad er det for et Fugleskræmsel, I der har lagt eder til.« Stig Andersen vendte sig om og stod Ansigt til Ansigt med Nidhart, der havde faaet et af Kromutters gamle Forklæder viklet om Hovedet, saa kun en lille Streg af Øjnene med de saarede Brynbuer var synlige. Om Hage og Mund sad paa lignende Vis et gammelt snavset Haandklæde — og oven paa det hele tronede Stormhatten, der for saa vidt var Skyld i Ulykken, som han ikke havde haft den paa, da han kom for nær til Svend Galts Sværd.

»Det var Satan til Udmajning,« udbrød Hans Vit-

tinghoff, »man skulde næsten tro, at du har i Sinde at løbe Fastelavn — eller hvad er Meningen?«

»Meningen var god nok, Herre,« svarede Niels Limbæk, »men Resultatet var skidt; da Øllet gik ind, gik Viddet ud, og saa saa Nidhart sig ikke tilbørligt for, men stødte sig paa et Sværd.«

»Et Overfald altsaa i en fredelig Kro paa Alfarvej,« kvækkede Grevens Huskapellan. »Det bør I, Herre Drost, tage eder af.«

»Ja—a, det kan man godt sige,« svarede Bent Kaas, der imidlertid var kommen til. »Med Overfaldet har det sin Rigtighed, men det var eders fordrukne Soldryttere, der først haanede Danmarks store Konge, Valdemar Sejr, og siden alle 6 i en Klump overfaldt os, og havde deres Evner staaet i Forhold til deres Villie, havde det set galt ud for os, og forøvrigt kan deres Høvedsmand, den unge Væbner, stadfæste, hvad jeg har sagt.«

»Det har sin Rigtighed,« svarede denne, »men til Nidharts Undskyldning tjener, at ung Mjød og gammelt Rostocker Øl forenes ikke godt i gamle Nidharts Hoved.«

»Saa maa han drikke saa meget mindre,« brummede Marsken, »og nu melder Du Dig hjemme hos Borgfogden paa Segeberg til 6 Dages streng Faste i mørke Taarn, har Du forstaaet mig.«

»Vel, Herre Marsk,« knurrede Nidhart.

»Dog, dette Bud gælder kun din Hals og Vom,

ikke dit Ansigt, det maa Du lade en Bartskær flikke sammen for Dig.«

Kort efter Middag brød hele Selskabet op — paa Nidhart og en Ledsager nær, der var redet i Forvejen. — Forrest red Stig Andersen og Biskop Svend, saa Hans Vittinghoff og Laurids Jonsøn, derefter fulgte Prior Anders, Niels Glob og Mester Brunckhart. Efter en god Times Ridt langs Plønersøen, kom de til de skovbeklædte Aase, hvorigennem de hvide Kalkklinter af og til stak frem ved Segebergsøen. Det var sommerlig mildt, Fuglene sang, alt ligesom aandede Fred, kun kom der af og til et koldt Vindpust fra Nord og svøbte sig ned igennem Dalene og krusede Søens blanke Spejl.

»Her er fredeligt,« sagde Biskop Svend, »men hint Vindpust, der nu strøg ned gennem Dalen der og kruser Søens blanke Flade mørkeblaa, er som et Varsel om, at der er andre Steder, hvor der er Ufred i Luften som paa Jorden.«

»Ufreden paa Jorden er som oftest Menneskenes egen Skyld,« svarede Stig Andersen.

»Visselig, Herre Marsk, er det saa, — men —«

»Vredes ikke paa mig, højærværdige Fader,« afbrød Stig Andersen ham, »men nu eders egen Rejse, er I klar over, hvad den i gunstigste Fald vil bringe?«

»Ja, Marsk Andersen, det er jeg, den vil, haaber

jeg ved Guds Moder og alle Helgene, blive Kilden til et enigt og samlet Danmark.«

»Den vil rejse en Storm fra Kongeaa til Skagen, hvis Lige endnu ikke har været set, med afbrændte Bønderbyer, hærgede Borge, nedtraadte Marker — og lemlæstede og ihjelslagne Mennesker.«

»Det forbyde Gud,« sagde Bispen, »men skulde eders Ord gaa i Opfyldelse, at en saadan Sværdtid skulde komme, da er det dog ikke os, men Landets selvgjorte Herrer, hvem Forbandelsen og Ansvaret derfor rammer. Vi forsvarer kun vor Odel, vort Hjem, vor Ret til at være —«

»Dersom jeg nu paa min Herre Grevens og Hertug Valdemars Vegne kunde tilbyde Kirken i Norden Kaar, som den ellers aldrig vilde naa, tror de da ikke, det var muligt, der kunde komme et Forbund, et Forlig i Stand til Kirkens Vækst, til Folkets Frelse, til en ny Kongestammes Betryggelse paa Tronen, al den Stund den jo er Skud af den gamle Rod.«

»Alt det er visselig saare skønt og priseligt,« svarede Bispen, »dog tror jeg ikke — nej, jeg ved det sikkert — det kan ikke ske.«

»Og hvorfor?«

»Abels Stamme bunder i et Brodermord.«

»Bah! Det er aldrig bevist.«

»Folket har dømt, Marsk Andersen, og Folkets Dom er uigenkaldelig. Hvad man forbryder mod Herren og hans Hellige, kan sones, men den Dom, Folket fælder, er der ingen Sone for.«

»De mener, at Greven og hans Søstersøn er dømt i den almindelige Folkebevidsthed.«

»Ja, netop — især Greven —. Danmarks Krone, de række efter, vil de aldrig naa.«

»Meget uskyldigt Blod, som kunde have været sparet, vil i saa Tilfælde komme over deres Hoveder, der staar ham mod i den Sag.«

»Nej, Stig Andersen,« sagde Bispen med Højhed, medens en Ild flammede i hans Øjne, for hvilken Marsken maatte slaa sine ned. »Blodet vil komme over deres Hoveder, som fornægter Folk og Land og lader det forbløde, medens de gaa de fremmede Ransmænd til Haande.« — —

Man var nu naaet til Segeberg. Stig Andersen og Hans Villinghoff prøvede paa, men forgæves at faa dem til at raste til næste Dag. — Biskop Svend var forstemt og tog en kort og kølig Afsked med Marsken og Hans Vittinghoff og fortsatte med Il og meget ordknap sin Rejse.

Svend Galt, Bent Kaas og Niels Limbæk, der havde forkortet Vejen i hinandens Selskab, var bleven rigtig gode Venner, og for den førstes Vedkommende var det et inderligt Ønske, at Herrerne skulde raste paa Segeberg. Svend Galt nærede det hemmelige Ønske at komme til at tale med Jomfru Agnete og muligt faa et Glimt at se af den fangne Kongesøn og bringe ham et Bud, en Hilsen ude fra den store, sollyse Verden, han var udestængt fra. Dette Ønske gik nu ikke i Opfyldelse —.

Ud paa Eftermiddagen gjorde de et lille Ophold i Stubben, en Landsby, der laa mellem Segeberg og Reinfeld. Herrerne lejrede sig i Udkanten af en lille Lund udenfor Byen, medens Svendene afsadlede Hestene og gav dem Foder og Vand.

Her opsøgte Svend Galt Ridder Jonsøn og sagde: »Giv mig Orlov til i Morgen Aften?«

»Hvor skal du hen?«

»Jeg har et lille Ærinde at udrette for mig selv, Herre, og kanske ogsaa for en anden, medens vi nu engang er paa disse Egne, I kan undvære mig, og jeg skal punktlig være til eders Tjeneste igen til den angivne Tid.«

»Hvad har du for?«

»Kan ikke sige det nu, skal siden ærligt skrifte for eder.«

»Du begaar vel ingen Dumheder?«

»Haaber det ikke, i hvert Fald skal jeg nok sørge for, at de kun gaar ud over mig selv.«

»Jeg holder ikke af det, men du faar vel have din Villie.«

»Tak, Herre.«

Kort efter var Svend paa Vej mod Nord igen. Segeberg Borgtaarn paa Kalkfjældet var den Magnet, der drog ham. I Nærheden af Borgen i en Udflyttergaard fra Byen Wesle ved Segebergfjældets forrevne skov- og kratklædte Fod fik han for gode Ord og endnu bedre Betaling Bonden til at tage sig af Hesten. Saa prøvede han først at klatre op ad Klip-

pens forrevne Sider. Han borede sin Dolk ind i den porøse forvitrede Kalksten for at benytte den som Støttepunkt for Foden paa Vejen opad, men alt forgæves, det var et umuligt Stykke Arbejde.

»Nej, det gaar ikke, Herre, det har rimeligvis været forsøgt mange Gange baade før eders og min Tid. Nej, de gamle Grever af Holsten vidste nok, hvad de gjorde, da de lagde Borgtaarnet uden Brystværn ud paa Fjældet lige over os —.«

»Hvem er du?« spurgte Svend overrasket og drog sit Sværd.

»Stik kun Sliren i Skeden, havde jeg villet eder noget ondt, havde jeg forlængst kunnet gøre en død Mand af eder, medens I laa og anstillede Smidighedsøvelser paa Klippen der over os. Og hvem jeg er, kan I vistnok let blive klog paa, naar I seer lidt nøjere paa mig.« Dermed rev han et stort, busket Skæg af og gned sine Øjenbryn.

»Jakob — Jakob — gale Jakob, er det dig, hvor kommer du her?«

»Svend — Svend — topmaalte uforskammede Svend, der tør hæve sine Øjne til Marskens dejlige Datter, hvor kommer I her?« vrængede denne efter ham. »Men er det nu ikke ørkesløst at diskutere, hvorfor og hvordan jeg er kommen her, at jeg er her, er sikkert nok, og at I vil ind paa Borgen og helst uset, er vist ogsaa sikkert, derfor skulde I kønt bede mig hjælpe eder, thi ellers naar I næppe eders Hensigt.«

Jakob var af Skøjeræt, han havde været Hundedreng, Hønsedreng, kort: Allemandsdreng paa Bjørnholm. Naar noget gik galt, naar Ræv og Ilder tog Høns og Gæs, naar Ulven nappede Lam og Faar, som han ogsaa skulde efterse, saa var det en given Sag, at det var Skøjer-Jakob, der havde været paa Spil. Engang, da en større Flok Gæs var bleven borte tilligemed nogle Lam paa samme Tid, som en Flok Skøjere var set paa Egnen, blev Jakob udpeget som den Skyldige, og trods hans vedholdende Nægten, maatte han ofre sit Øre til Retterpælen, hvorefter den strænge Borgherre dømte ham til Galgen. men Natten derpaa forsvandt Jakob.

»Jeg ved, du vil hjælpe mig, Jakob,« svarede Svend.

»Ja vist, vil jeg, for I var den eneste, der var god mod mig paa Bjørnholm. Jeg prøvede først paa at glemme og fik Tjeneste hos eders brave Morbroder paa Norringris, og han viste den ærligste Villie til at gøre en Kristen af mig, men det lykkedes ikke, dertil er min Sjæl for sort, det sagde i det mindste Broder Søren fra Vissing, som tidt kom hos eders Morbroder, og jeg vil gerne tro det, thi den gamle Uret brænder fremdeles herinde. Min Skæbne er vist knyttet til ham deroppe, thi hvor han er, derhen drages jeg. Forleden havde jeg nær faaet Ram til ham ved Neumünster, men min Haand rystede, og jeg ramte kun Skjoldet, der splintredes.«

»Arme forvildede Hedningesjæl, lige saa trofast

og opofrende, du er, lige saa forvildet er du. Tag aldrig nogens Liv paa Stimandsvis, thi det er og bliver Mord, for hvilket det vil gaa dig galt baade i denne Verden og i Skærsilden.«

»Tak, Herre, foreløbig har jeg nok at gøre med denne Verden og maa se, hvordan jeg klarer mig igennem den. — Skærsilden har jeg nok hørt om, men den er for langt borte, den ofrer jeg foreløbig ikke en Tanke.

Vi skal altsaa se at komme ind til Ræven, og hvis eders Samvittighed ikke er for øm, saa den stødes ved at krybe under Jorden eller Kalken, saa er det vist bedst, vi begiver os paa Vej. Men gaar det galt, gør I klogest i at lade, som I ikke kender mig.«

»Tak, brave Jakob, men et maa du love mig, thi du har naturligvis ogsaa et specielt Ærinde inde paa Borgen, at du lader dine syndige Hævn- og Mordplaner fare, ellers kan og vil jeg ikke for min Samvittigheds Skyld have noget med dig at skaffe.«

»Aah, I med eders Samvittighed. Hvad gør I andet end slaa eders Fjender for Panden ved List, ved Vold eller Magt. I store Herrer er det tilsyneladende lige meget, blot I naar eders Maal. Men naar en stakkels fattig Svend som mig, pint, plaget, forfulgt og jaget som et vildt Dyr, ønsker at vende Kloen mod sit Livs Bøddel, straks har I Samvittighed, Skærsild og Helvede som Skræmmebilleder. Nej, Herre, jeg tror, I og jeg staar os ved at hjælpes

ad uden at gaa alt for meget i Rette med hinanden.«

»Hvad vil du derinde, Jakob?«

»Jeg vil hilse paa Faderen, I paa Datteren. Det kan godt være, at I faar mere ud af jert Møde end jeg af mit, men lige meget, hver sin Lyst. — Naa, vil I med?«

»Ja, kære Jakob, trods al min Forvildelse og Vankundighed er du dog trofast som faa, det ved jeg.«

»Naa, det ved I dog, det er allerede noget.«

»Jeg forstaar blot ikke, hvordan vi kommer derind. Du vil da ikke, at vi som Mus skulle gnave os igennem den haarde Kalksten?«

»Nej, det har andre gjort før os. Kom, skal I se,« — og han gik foran ind i en Hule eller forladt Kalkstensbrud, næsten skjult for Yderverdenen ved nedhængende Graapil, Rævling og andre Slyngplanter samt mægtige Graner, der dækkede Indgangen med udgaaede Grene. Inderst inde i Bunden stod en stor, flad Sten, støttet op mod Væggen.

Da Jakob væltede den om, kom en oval Aabning tilsyne saa stor, at en Mand kunde krybe ind i den.

»Er det Meningen?« spurgte Svend Galt.

»Ja, saamænd er det saa,« brummede det fra Jakob, som allerede var et godt Stykke inde.

Svend Galt saa sig omkring i det svindende Daglys og gav sig saa i Lag med Færden, krybende paa alle fire. Ofte stødte han Hovedet mod, saa Gnister og Funker stod ud af Øjnene. Ofte fik han fat paa

Tudser og andet slimet Kryb, og ofte pladskede han paa Knæer og Hænder i smaa Vandpytter, der var sivet igennem Kalkstenen og samlet sig i Gangen. Men han fulgte trofast efter Jakob, som han kunde høre pladske og skrumle af Sted, saa det gav Genlyd i den underjordiske Gang.

»Er vi der ikke snart, Jakob?« raabte han.

»Straks, Herre!« svarede denne.

»Hvor udmunder denne Gang?«

»I Graven, Herre.«

»Graven?«

»Ja, Gravkapellet.«

Nu var de kommen saa vidt, at de kunde gaa paa Benene i en noget bøjet Stilling. Lidt længere fremme stødte de paa en Trappe, der førte opad. Svend talte 20 Trappetrin, saa løftede Jakob en Sten, og de stod i Dødens Bolig —.

»Du har været her før?«

»Ja, Herre, jeg har opholdt mig her før, men først i Dag fandt jeg Rævegangen her, som jeg forresten føler mig forvisset om, at Ræven — Marsken, om I vil — ikke kender. Jeg maatte jo undersøge, hvor den førte hen. Her skal I se de dejlige Guldlysestager paa Alteret, Vievandskarret af drevet Sølv, og det Sølvbeslag paa Grev Adolfs Kiste. Det er noget, der kunde gøre en fattig Karl rig.«

»Er du gal, Jakob, at plyndre de dødes Bolig er en Dødssynd, som ikke kan tilgives.«

»Naa, er I nu der igen? Mon det er større Synd

at tage det, de døde ingen Brug har for, end at plyndre de levende — nedbrænde Landsbyer, skænde Kvinder, myrde Børn, hærge Borge og bringe Elendighed over Landets fredelige Beboere.«

»Ja, det er saa Guds Villie.«

»Det er en løjerlig Villie, eders Gud har, den passer altid i de stores Kram; men naar en fattig, hjemløs Stymper tager lidt af eders sammenrøvede Sager, saa er det halsløs Gerning. Ved I hvad, Svend Galt, jeg er næsten glad for, at Broder Søren og eders gode Morbroder ikke fik mig gjort til Kristen, thi den Lære fatter jeg ikke.«

Gravkapellet vendte ud mod Fruerlunden, og gennem en aabenstaaende Glug pressede Svend sig ud gennem Muren. Aftenens Stilhed hvilede over Haven, spejdende og lyttende gik han fra Træ til Træ i det stille Haab, at det skulde lykkes ham at faa et Glimt af Agnete at se. Men det lod til at være et forfængeligt Haab. Pludselig saa han en kvindelig Skikkelse komme til Syne i en af Højenloftssalens Vindøjer — Himmel, det var hende — hans Agnete, saadan som hun stod for ham i Erindringens Straaleglans. Paa Heden hjemme ved Bjørnholm havde de som Børn tidt og ofte moret sig med at efterligne Fugleskrig, og Hjejlens Fløjten kunde han mesterlig efterligne, hun havde mere end en Gang sagt, det erindrede han nu, at blandt Tusinder skulde hun kunne skælne hans Stemme, naar han efterlignede denne Fugls Fløjten.

Saa lød der et Hjejleskrig gennem Haven. Han kunde se, hun studsede, men da hun strakte Armen ud for at drage Vinduet til, lød der atter et Fløjt og et, og atter et til. Han saa, at hun lod Vinduet staa og drog sig tilbage. Lidt efter kom en kvindelig Skikkelse frem i Porten ud til Lunden, tøvende, som om den var uvis, traadte den ned af Trinene, der fra Porten førte ned til Lunden. Da fløjtede Hjejlen igen, det gav et Sæt i hende, men nu gik hun med faste og sikre Skridt ind mellem Træerne.

»Agnete, min dejlige Agnete, min Barndoms Legesøster, saa I kunde dog kende min Røst og har ikke glemt mig.«

»Ak, nej, Svend — glemt eder har jeg visselig ikke, og eders Stemme skulde jeg vel kende, som jeg saa ofte i vor Barndom har sagt eder. Men Tiderne er onde. Hans Vittinghoff trænger paa, og jeg tror ogsaa, at Fader har lovet Greven noget i den Retning, at jeg skal vorde Hans Vittinghoffs Brud.«

»Jeg slaar ham ihjel!«

»Ret saa, det er der Mening i,« lød der en Stemme i deres Nærhed, og en Skikkelse med et Par Bukkehorn i Panden, en lang svajende Hale kom hen imod dem. Agnete blev kridhvid i Ansigtet og aandede dybt og med Besvær, saa sank hun næsten sammen.

»Bliv ikke bange,« hviskede Stemmen igen, »jeg er ikke slet saa slem, som jeg ser ud til. Men ser jeg

ret, er der flere Hunde, der har set det Stykke Vildt, dog, dem skal jeg prøve at tage mig af.«

Dermed forsvandt Skikkelsen.

»Var det Hunde-Jakob?«

»Vistsaa,« hviskede Svend. »Stakkels Fyr, faar eders Fader ham fat, bliver hans Hals længere, end han skøtter om.«

Og de Elskende gik nu længere ned i Lunden, lige til den indre Voldgrav.

Da lød der et gennemtrængende Vræl, der endtes i et klagende Hyl.

»Saa for Djævelen,« udbrød Svend, »nu kommer der nok Liv i Myretuen. At det dumme Asen ikke ogsaa kunde holde sig i Skindet. Nu maa vi nok skilles, min lille Agnete. Ak, naar ser jeg eder igen?«

»Og hvordan slipper I ud, Svend? Jeg forgaar af Sorg, faar de fat paa eder.«

»Mig behøver I ikke at være bange for, jeg skal nok redde mig. Mem lad mig se, at de ikke overtaler eder til at blive Drostens Brud.«

»Hellere gaar jeg i Kloster, end at det skulde times mig, lid paa det,« — og bort smuttede hun mellem Træerne.

Nede i det Stykke af Fruerlunden, der vendte ud mod Borgporten, var der foregaaet en anden Scene.

Her gik Hans Vittinghoff og Kapellan Mester Brunckhart og saa paa den rødmende Aftenhimmel, der genspejlede sig i Søen. Pludselig faar Hans Vitting-

hoff et let Slag over det ene Ben, og idet han vender sig om, staar han Ansigt til Ansigt med en kulsort, hornet Skikkelse med en temmelig lang, viftende Hale. — Med hul, brummende Strubelyd udtalte den følgende:

»Glæder mig, I saa flittigt følger den Vej, der fører lige ned i Helvede. Eders Svovlgryde er alt ifølge højere Ordre over Ilden, naar den koger, henter jeg eder begge. I kan hilse Ræven der oppe og Skaldepanden i Rendsborg, at deres Synderegistre ogsaa snart er fuld, og saa — — —«

Med et højt Brøl styrtede Mester Brunckhart til Jorden, medens Hans Vittinghoff med et hvinende Skrig styrtede op til og ind paa Borgen. Han mødte Borgherren paa Trappen ned til Lunden.

»Herre Marsk, gaa — gaa ikke derned.«

»Hvorfor — om jeg tør spørge, og hvad fattes eder?«

»Satan — Djævelen — kort: Mørkets Fyrste huserer dernede.«

»Hvad gør han? Hans Vittinghoff, er I ved eders fulde fem?«

»Se, se dernede — mellem Træerne — ved Volden — Mester Brunckhart saa han blot paa, og han faldt som ramt af Lynet, blot han ikke alt er faret af med ham.«

»Mester Brunckhart! Og det siger I først nu. Skam eder dog, det er naturligvis en eller anden Slyngel, der er paa Spil.«

»Gud give, saa var. Nej, jeg frygter, han er ægte

nok. Han bød mig hilse Ræven deroppe, vel sagtens eder, og Skaldepanden i Rendsborg, at deres Synderegister ogsaa snart var fuldt.«

»Aa, Hundekunster og maaske noget endnu værre. Naa, det skal vi snart faa at se. Karle og Svende, herhid!« raabte Marsken.

Og ud fra Borgestuen, der laa i Haveportens umiddelbare Nærhed, fo'r en halv Snes Svende og stillede sig omkring Marsken.

»Gennemsøger Lunden,« bød han. »En formummet Person har listet sig herind og overfaldet Mester Brunckhart og Hans Vittinghoff, griber ham død eller levende.«

Og ud fo'r Svendene. Lunden var ikke stor og derfor let at gennemsøge, og da de naaede den sidste Trægruppe nede i Krogen ved Voldgraven og Borgporten — ikke langt fra det Sted, hvor Kapellanen laa og gispede, traf de den, de søgte. Han traadte ud af et tæt Buskads og viftede velvilligt til dem med Svansen, som om han vilde sige: Kom kun nærmere, mine Venner, vi lærer nok hinanden at kende. Kunz var den dristigste.

»Ind paa ham,« raabte han. »Var han end den Lede i egen Person, saa frygter tapre tyske Soldryttere ham dog ikke.«

Men det lod dog ikke til, at der var nogen, der var særlig opsat paa at være den første, den ene gloede til den anden; heller ikke den tapre Kunz følte sig særlig oplagt.

»Halløj! Har I ham?« raabte Marsken.

»Naa, for — —« længere kom Kunz ikke, før de hørte en knurrende Lyd som af en tirret Tiger. Den sorte, hornede Skikkelse aabnede et brandrødt Gab, og ud fo'r en lang, rød Flamme —.

»Aa, for — —« raabte den lange Stednitz.

»Hold Kæft!« brølte Kunz. »Nævn ikke det Navn i hans umiddelbare Nærhed. Hver redde sig, som han kan,« — og med et forfærdet Brøl fo'r hele Flokken op mod Haveporten, og bag efter dem sprang med bukkeagtige Hop deres hornede Overvinder.

»Plager Fanden eder da?«

»Det tror jeg vist, Herre Marsk, og ham er jeg ikke forpligtet til at kæmpe med,« svarede Kunz, og ind fo'r hele Flokken og rev Marsken med sig. Han frigjorde sig dog snart fra dem og var med et Par Spring atter nede ad Havetrappen og fik Øje paa den frygtede Skikkelse et halvt Pileskud borte i Retning af Kapellet

»Holdt!« tordnede Marsken; men det lod til, at den ikke lystrede hans Kommando, med et Par Spring var han i dens Nærhed, da vendte den sig om og brummede:

»Vogt Dig, Marsk Andersen.« Tonen var saa underlig hul, den lød, som var der en, der talte til ham fra Jorden. Marsken hørte dog ikke til de rædde Faar. Han strakte Haanden ud for at grike Skikkelsen i Nakken. — Da lød der en knurrende Hvæsen, og gennem det brandrøde Gab, fyldt med Flammer,

syntes Marsken, han saa ned i en hel Afgrund af Ild, og hans Haand sank forfærdet ned, som havde han faaet et Slag over den, og medens der lød en hvislende, unaturlig Latter omkring ham, vendte han sig uvilkaarlig til Flugt.

Det sidste Optrin saa Svend Galt fra Gluggen til Borgkapellet, og kort efter vare Vennerne atter samlede ved Grev Adolfs Sarkofag.

»Det var artige Løjer — hør, hvor de brøler og skriger — hele Borgens Besætning paa Benene. Fakler og Lys —. Ja, søg I kun. — Hvad for noget? Der kommer de bærende med Kapellanen, skulde da ikke tro, at jeg rent har skræmt Livet af ham, det sølle Skrog.» Og Jakob strakte Hals ud af Gluggen for rigtig at se og faa det hele med.

»Men for Fanden, røb os da ikke,« raabte Svend og trak ham i Benene bort fra Gluggen.

»Pas eder selv, Herre. Medens I fik Kys og Klap af eders Hjærtenskær, har jeg faaet Ting at vide, som er nyttige for Land og Rige, at sige,« føjede han forsigtigt til, »naar vi igen faar et.«

»Hvad har du da erfaret?«

»Hør, lad os igen tage os en lille Tur gennem Kalken, det tror jeg, vil bekomme vor Sundhed bedst. Jeg synes, de begynder at rumstere temmelig nærgaaende omkring os.« Og dermed skubbede han Svend Galt ned ad Trappen, og med kælent Blik til Guldstagerne paa Alteret fulgte han selv bagefter og lod Flisen falde i efter sig. Da de igen efter et Kvarters

Kravlen sad i Kalkgraven under Slyngplanterne, spurgte Svend:

»Hvor gjorde du af Mummedragten?«

»Hvilken, Herre?«

»Aa, skab dig ikke. Tror du ikke, jeg saa dig baade hvæse og spytte ad Marsken som en gal Kat, medens de svovlgule Luer stod dig ud af Gabet, det var godt gjort, det indrømmer jeg.«

»Aa, det er noget, en gammel Morlil af mit Folk, morede sig med at øve mig i, »det giver en vis Anseelse«, sagde hun altid.«

»Ja, og reddede dig for en farlig Ophøjelse. Havde Marsken faaet fat paa dig og erfaret, hvem du egentlig er.«

»Naa, jeg tror nu ikke, den Strikke er tvunden endnu, der skal slukke mit Livs Lys. Den gamle, jeg kan takke for saameget andet, talte om mine Dages Tal paa en anden Maade, og hende har jeg nu engang mere Tillid til end til den Vissing Munks hele store Evangeliebog.«

»Men Mummedragten?«

»Den ligger ved Foden af Trappen, det er kanske ikke sidste Gang, at Segeberg gæstes af Mørkets Aander, de er i alt Fald skurkeagtige nok til at kunne være selvskrevne til et saadant Gæsteri.«

»Du talte om, at du havde erfaret noget, der var særdeles nyttigt for Land og Rige.«

»Ja, Herre, noget erfarede jeg jo. — Nu skal I høre. Da vi var krøben ud af Gluggen, tog jeg min

Ridderdragt paa, sværtede mig en Smule i Ansigtet, og saa gik jeg ud paa Opdagelser. — Marskens Kammer, der hvor hans Løjbænk og Brevkiste staar og hans Rustning og Sværd hænger, naar han opholder sig paa Borgen, ligger lige overfor Borgestuen. Ovenover er der et lille mørkt Aflukke, til hvilket man kommer ad en Blindtrappe i Muren. Dette mørke Hul har man benyttet til Pulterkammer for forskellige Ting, der har tilhørt Grev Adolf og Ridder Hartvig Reventlov. Man tror, at deres bloddryppende Skygger færdes hos deres Ejendele, og derfor holder ingen af at færdes der, især ikke naar Aftenen stunder til. Her fjælede jeg mig, og der er endnu den Særegenhed ved dette Aflukke, at alt, hvad der tales i Marskens Kammer, kan høres der oppe. Jeg havde ikke siddet ret længe, før Marsken traadte ind, og medens hans Smaadreng afførte ham Overkjole, Pansersærk og Brynjehoser, hørte jeg, han sagde: »Kald mig Niels Limbæk hid.« Da denne traadte ind, sagde Marsken: »Jeg lod dig kalde, fordi du kan gøre mig, men især din Herre Greven en stor og vigtig Tjeneste, og naar den er lykkelig fuldbragt, vil du uden Tvivl kunne paaregne de gyldne Sporer.« »Hvad forlanges der af mig?« »Du ved, Biskop Svend af Aarhus, Prior Anders af Roskilde, Ridderne Laurids Jonsøn fra Langeland og Niels Glob fra Sjørring nu drager sydpaa for at tilbyde Junker Valdemar Danmarks Krone. Dette skal og maa forhindres — Kronen er Hertug Valdemars og hans med

Rette. — Du tager 20 af Borgens Svende med dig og følger efter dem, indtil du naar ind paa det løvenborgske, der overfalder du dem. Og med Magt eller List — hvilket er lige meget, Niels — kun at de følger med dig tilbage hertil — Nej da, for Fanden, tag dem hellere med til Kiel. Der vil Greven og maaske Hertug Valdemar tale med dem.«

»Er det ikke en Krænkelse af den Vejfred, Greven har ladet lyse over hele Holsten?«

»Derfor skal du ogsaa lade dem drage ud over Holstens Grænser.«

»Nej, Herre, det gør jeg ikke, det kan ikke være Grevens Mening.«

»Du er lovlig grøn, synes mig, til at blande din Næse i Ting, der ikke vedrører den og dig.«

»I har Ret, Herre Marsk, just derfor maa I have mig undskyldt, jeg vil holde den tilbage, at jeg ikke faar den i Klemme.«

»Du nægter at adlyde.«

»Jeg nægter at række en Haand til en Streg, der forekommer mig at have en hel Del tilfælles med et lumpent Stimandsoverfald. Og saa er der to høje Kirkens Mænd iblandt. Nej, Herre, det kunde let blive en meget dyr Fornøjelse.«

»Du er ræd?«

»Det kan I godt kalde det. Forresten har I selv lært mig, at de, der naar videst, er dem, der formaar at maale Rækkevidden af deres Handlinger, og et

Foretagende, et Gøremaal, man ikke formaar at overskue, skal man helst holde sig fra.«

»Gaa — kald Kunz herind,« bød Marsken mørk. Kort efter stod denne for sin Herre.

»Hør Kunz, kan du tage 20 Svende med dig og sætte efter det Rejseselskab, vi skiltes fra for nogle Timer siden, og ved List eller Magt forhindrer du, efter at det er kommen ind over det løvenborgske, at det drager videre. Brug det Paaskud, at det er alt for usikkert for det at drage videre, og tag dem alle med til Rendsborg eller Kiel.«

»Dersom de nu ikke vil?«

»Aa Kunz, har du aldrig haft Selskab af andre end dem, der fulgte dig godvillig?«

»Jo, Herre, ofte endog.«

»Men du indestaar mig for, at intel Ondt vederfares de to højærværdige Kirkens Mænd, thi saa er Fanden løs,« føjede Marsken stille til. »De andre kommer det mindre an paa.«

»Ogsaa den storsnudede Væbner?«

»Ogsaa ham.«

»Ja, Herre, det skal nok blive besørget — —«

Det var eder, Herre, Marsken tænkte saa kærligt paa, og det lader ogsaa til, at Kunz nærer en rørende Deltagelse for eder.«

»Det gør saa,« svarede Svend tankefuldt. »Men du maa have hørt forkert, det er umuligt, det kan ingen Ridder række Haand til — langt mindre Grev

Gerhard, der dog staar et Trin højere og er en fyrstelig Herre.«

»Naa, det tror I ikke. Jo I kan tro, han kan. Skaldepanden har ganske anderledes Synder paa sin Samvittighed. I ved formodentlig, at han for mange Aar siden kun boede til Huse paa et Kornloft hos en Borger i Rendsborg, og alt hans Eje var kun to Rævemynder.«

»Det ved jeg,« svarede Svend aandsfraværende.

»Paa den Tid levede der en saare dejlig Jomfru paa en Borg ved Kellinghusen, hende var Grev Adolf af Segeberg indtaget i. Da hun ikke frivilligt vilde tilhøre ham, lokkede Grev Gert hende en Dag bort fra Borgen, hvorefter Grev Adolf overfaldt og voldtog hende. Grev Gert var den, der bragte Budskabet herom til Borgen. Jomfruen havde to Brødre, en ældre og en yngre; de undsagde Greven, og den unge var ogsaa en Dag heldig nok til at træffe ham, men blev nedhugget. Greven lod Hovedet skære af ham og sendte det til den ældre Broder. Det var Hartvig Reventlov, som derefter en Nat trængte ind paa Borgen gennem den Gang, I og jeg nylig har passeret, nedhuggede sin unge Søn, der var Page hos Greven, fordi ingen Mistanke skulde hvile paa ham, og dræbte derefter Kvindeskænderen. Hartvig Reventlov, der dog ikke kunde bære Bevidstheden om det frygtelige Sønnemord, blev gal, — og Grev Gert bemægtigede sig begge Borgene.«

»Hvor ved du alt dette fra, Jakob?«

»Jeg var Hundedreng — Slave — Træl, om I vil, hos Grev Adolf.«

»Det var da vel ikke dig, der bragte det afhuggede Hoved til Ridder Hartvig?«

»Hvor ved I derom?«

»Jeg ved det ikke, Jakob, men mindes utydeligt at have hørt noget derom.«

»Jo, det var saa.«

»Du tror altsaa, at vor brave Ven fra Bornhøved og 20 Ryttere skal forøve et Overfald paa de højærværdige Herrer og gode Mænd?«

»Jeg tror intet, Herre, jeg ved kun, at Kunz paatog sig Arbejdet, men hvorvidt det paatænkte Overfald er bleven forstyrret af det, der senere tildrog sig paa Borgen, kan jeg jo ikke vide, det maa I bedre forstaa.«

Svend tænkte derover frem og tilbage, men tilsidst kom han til den Opfattelse, at var Overfaldet besluttet, blev det nok udført, han vidste fra sig selv, at i Udførelsen af en tagen Beslutning kunde man nok blive tvivlraadig, naar man troede, de usynlige Magter var mod den, men opgive den gjorde man derfor ikke.

»Vi maa af Sted, Jakob.«

»Vi?«

»Já du og jeg.«

»Nej Tak, Herre, løbe omkap med eder skal jeg dog ikke have noget af.«

»Det er sandt, du har jo ingen Hest. Kan du ikke skaffe dig en?«

»Stjæle den? thi nogen anden Udvej øjner jeg ikke, og det, ved I nok, gaar ikke an,« sagde Jakob med forstilt enfoldig Mine.

»Du maa med at fortælle, hvad du har hørt.«

»Nej, Svend, det maa jeg slet ikke. I ved, det er Sandhed, fortæl I saa det selv og handl, som I synes, mig er det ligemeget. Jeg hader Greven og Marsken og hele deres Slæng og under dem gerne alt det onde, jeg kan skaffe dem paa Halsen.«

»Just derfor maa Du med.«

»Netop derfor vil jeg ikke med, thi mine og mit Folks Kaar bliver næppe bedre, enten saa Greven og Marsken faar Held til at æde hele Danmark, eller I og eders Venner og Junker Valdemar naar at komme Greven til Livs.

»Usle Trællesjæl,« fo'r Svend op, »naar du og dine Lige blot sidder i Grødgryden lige til Munden, og ingen tager Sulefadet fra eder, saa er det jer lige meget, om end ogsaa Landet forbløder sig.«

»Forsøg I nu blot at frelse Landet, saa kan vi siden tales ved, thi vi mødes nok igen.«

Derefter gik Jakob ud af Hulen og forsvandt i Mørket. Hvorefter Svend lidt efter fandt tilbage til Bondegaarden, sadlede sin Hest og red syd paa i dybe Tanker. Hvad havde han nu opnaaet? Set Jomfru Agnete, det havde han, hørt af hendes egen Mund, at hende kunde han stole paa, hellere tog

hun Sløret og blev Kristi Brud, end hun gav sin Haand til den halvt udlevede pyntede Fyrstetræl Hans Vittinghoff, der vel nok var lige saa hul og falsk som Herren, han tjente. Men det andet Ærinde, der drog ham til Segeberg, at se den ulykkelige Kongesøn, gyde den Balsam i hans mørke Fængselsnat, at nu var der Udsigt til, at danske Mænd vilde samle sig om Kongeættens yngste Skud, det fik han ikke udført. Hans egne Sager havde draget ham for stærkt og fyldt hans Tanker. — Ja, Jakob havde maaske dog alligevel Ret. Hver havde sit, der drog, og for hvilket man let glemte alt andet. Mon denne Meddelelse —? Død og salte Pine, om den nu var sand, at hans Rejseselskab skulde overfaldes — fanges — maaske dræbes for at bane Vej for Grev Gert, og den menederske Abelsstamme til Danmarks Trone. Nej, det skulde aldrig ske, for saa vidt han kunde forhindre det, og han hug Sporerne i Hestens Sider, og jog som en Pil, der forlod Buestrængen, syd paa i den lune Sommernat.

Da Solen stod op, var han igen ved Stubben, men ethvert Spor af hans Selskab var udslettet. En Hyrde, han mødte paa den anden Side af Stubben, fortalte, at sent paa Eftermiddagen den foregaaende Dag var en stærk Ryttertrup dragen ad Reinfeld til. Var det mon hans egne Folk eller de grevelige Røvere? I Reinfeld, hvor han maatte opholde sig nogle Timer for at sørge for Hesten, meddelte Værten i Herberget ham, at en Ryttertrup var dragen ud af den syd-

lige Port for flere Timer siden. Men for en Timestid siden var en Flok Ryttere sprængt op for Døren, givet Hestene et Foder, hvorefter de satte af igen den samme Vej, de andre tog, saa der stod Funker af Stenene. Nu forstod Svend Galt, at Jakob havde hørt ret.

Den kære Biskop Svend og hans Herre, Laurids Jonson, som han i den korte Tid, han havde tjent ham, havde faaet inderlig kær, skulde standses i det paabegyndte Værk. Aa, var der da ikke Ærlighed og Frihed mere til i Danmark, saa enhver havde Fred til at drage sine lovlige Veje. Det lod det ikke til. Men kun over hans Lig skulde Niddingsværket fuldbringes, det lovede han sig selv. Og frem red han spejdende til alle Sider, men alt var roligt. Endelig ud paa Eftermiddagen naaede han en Bakkekam, nedenfor løb den løvenborgske Grænse, her saa han en Flok Ryttere indviklet i en hæftig Kamp.

Langs en Skovstrækning løb en Aa, den dannede Grænsen mellem Løvenborg og Holsten, og over denne Aa førte en smal Bro. Da Biskop Svend og Laurids Jonsøn og deres Følge red ned mod Broen, fandt de den bevogtet af Ryttere, der bar det holstenske Nældeblad indsyet paa deres Vaabenkjortler.

»Plads for et fredeligt Rejseselskab,« sagde Laurids Jonson, der forrest red ud paa Broen.

»Ja vel, Herre,« svarede den af Rytterne, som førte Kommandoen. »Kun Taalmodighed et Øjeblik, saa skal Passagen være fri, kun en lille Formalitet.

Jeg maa bede om at se eders Tilladelse til at rejse gennem Landet.«

»Rejse? Hvad mener du?« sagde Laurids Jonson, medens Aarerne i hans brede Pande begyndte at svulme. »Skal man nu spørge om Forlov til at drage ad offentlig Vej?«

»Det skal I vist, Hr. Ridder, og jeg formener, I maa have et saadant Forlov undertegnet enten af Greven eller af en af hans Høvedsmænd.«

»Men hvis vi nu ikke har det?« sagde Biskop Svend.

»Saa frygter jeg for, at det er aldeles nødvendigt, at I drager til min Herre, og jeg skal gelejde eder til ham.

»Det er aldeles uhørt!« raabte Laurids Jonson.

»Greven spørger ellers ikke om Forlov til at rejse ind i Danmkrk,« bemærkede Niels Glob, »saa vi kan vel ogsaa faa Lov til uantastet at drage ud af Holsten al den Stund, vi nu i flere Dage har rejst igennem Landet, uden at nogen har lagt os et Halmstraa i Vejen.«

»Det er jo tidligt nok endnu,« svarede Rytteren ironisk.

»Men Rejsetilladelsen sidder her,« udbrød tilsidst Laurids Jonson og slog paa Sværdet, »og Gud naade den, der vover ikke at tage den for gyldig. Frem vil og skal vi, lad det end koste Blod, naar andet ikke kan være. Den Haandfuld Soldryttere magter vi vel at feje af Vejen. Mine Fingre klør ligefrem

efter at vise deres stormægtige Herre og hans spidsnæsede Marsk fra Bjørnholm, at det ikke er alle danske, der falder ham til Fode. — Tilbage, Højærværdige Fader,« udbrød han henvendt til Biskop Svend, »lad os nu se, hvad et godt Sværd og en villig Arm formaar.«

I en Hast ordnede han Svendene saaledes, at en Svend og en Væbner red Side om Side.

»Hug endelig Hestene i Mulerne,« sagde han, «saa gaar Resten nok af sig selv. Ind paa dem, Folk! Følg mig!« Og frem sprængte han med Niels Glob ved sin Side ud paa Broen.

»Af Vejen, Slyngler!« og hans Sværd susede med knusende Vægt igennem Luften og søgte sit Maal. Men Rytterføreren var om end ikke hans Ligemand i Vaabenfærdighed, saa dog ingen Aarsunge til at føre en Klinge. Hug blev afbødet og gengældt, og det lod til, at den Bro vilde blive vanskelig at forcere. Da ramte et Sværdhug, som Laurids Jonson havde tiltænkt Rytterføreren, men som denne undgik ved at bøje sig til Siden, Hesten paa Halsen, og med en smertelig Vrinsken gik den bagover og drog Rytteren med sig i Faldet.

Paa samme Tid trængte Niels Glob den Rytter, der spærrede ham Vejen, ud mod Broens Rækværk, dette kunde ikke modstaa Trykket, og han gik baglængs ud i Aaen. Et Par ny Ryttere red ganske vist frem, men disse trængtes tilbage, og et Øjeblik efter var den faste Grund paa den løvenborgske

Side naaet. Men Sejren var endnu ikke vunden, lige saa lidt som Vejen var fri.

Rytterføreren havde faaet en anden Hest, og nu spærredes Vejen af 4 Rækker Ryttere, hver 4 Mand høj. Ud til Siderne kunde man foreløbig ikke svinge, da Jorden var sumpig og blød langs Aaens Bredder, men tilsidst trængtes Rytterne saa langt tilbage, at Svendene kunde svinge ud til Siderne, og komme til at deltage i Kampen, og nu blev der en vild Vaabendans.

Just i dette Øjeblik indtraf Svend Galt paa Kamppladsen. »Hvad for noget, Kunz,« saabte han, »er du nu paa Spil igen, ligesom da du forleden Dag æggede Nidhart til at overfalde mig og Bent Kaas.«

»Vel mødt,« raabte sidstnævnte tilbage. »Ja, ved min Skytspatron, nu ser jeg først, at det var vor Ven Kunz. Lad os nu gengælde ham alle de Behageligheder, han der opvartéde os med. Jeg holder ikke af at skylde Skaldepanden eller hans Folk noget.«

»Tag dette,« raabte Kunz rasende, og et hvinende Sværdhug ramte Svend paa den panserklædte Stormhat, saa det dirrede ned gennem hele Kroppen, medens Stjerner og Ildsole dansede for Øjnene af ham — »og dette for Nidhart, og dette for en Mand, jeg ikke tør nævne, men som ikke destomindre ønsker eder en snarlig Hedenfart.«

Men Kunz' Hidsighed blev hans Ulykke. Han blottede sig formeget, og Svend ramte ham paa Halsen

med en saadan Vælde, at han styrtede hovedkuls af Hesten. De øvrige Ryttere kunde heller ikke i Længden modstaa de tre Ridderes, Laurids Jonsons, Niels Globs og Prior Anders større Vaabenfærdighed, de bleve omringede og trængte ud mod den sumpede Aabred.

»Overgiv eder, al Modstand er nu Galmandsværk. Ned med Vaabnene hver den, der ikke vil hugges ned som en gal Hund,« bød Laurids Jonson, og de ti tiloversblevne Ryttere steg af Hestene og smed Vaabnene, — »Bind dem.«

»Nej, lad dem hellere løbe, saa sørger de vel for Hjælp til de Saarede,« foreslog Prior Anders. Han var stegen af Hesten og sammen med Biskop Svend gik de til de faldne og saarede, forbandt deres Saar og talte trøstende til dem, Kunz havde kun faa Øjeblikke tilbage. Han havde et frygteligt Saar i Halsen, og det var øjensynligt, at Livet var ved at ebbe ud. Biskop Svend stak ham en Hostie mellem de blaablege Læber, som Tærepenge paa den lange Rejse, der nu forestod —.

»Var det Greven, der sendte eder?« spurgte han og bøjede sit Øre ned til ham.

»Stig — —« — — et sagte Aandepust og hans Sjæl var bortflygtet. De øvrige Ryttere kunde ingen anden Besked give, end at de var fra Segeberg og stod under Marsk Andersens Befaling.

»Nu, mine Venner,« sagde Laurids Jonsøn, »nu er Vejen formentlig fri til Junker Valdemar. Det anede

mig, at den Lummervarme og al den Omsorg, vi var Genstand for i Bornhøved, vilde ende med Torden. Hvad mon det nederdrægtige Rævebæst og hans smukke Herre i Rendsborg mon kunde have faaet i Sinde at gøre med os, hvis han havde faaet os lokket ind paa Segeberg?«

»Ingen af os har faaet værre Skrammer, end at vi kan fortsætte Rejsen,« sagde Biskop Svend »Lad os takke Herren for hans Beskærmelse og Naade indtil denne Dag og bede ham om, at hans Varetægt og Visdom maa følge os i den Tid, der kommer.« Riddere og Svende stod af Hestene og blottede Hovederne, medens han bad en kort Bøn.

V Kapitel.

Junker Valdemar.

VED en Indsø, hvis Vande løb ud i en Biflod til Havet, laa det markgrevelige Sommerslot Odenwald med Byen af samme Navn omgivne af frugtbare Marker og grønne Enge, medens dybe Skovstrækninger omrammede den lille Indsø mod Nord. Stedet var idyllisk og ret egnet til Hvile og Ro langt borte fra Verdens Larm og Tummel, og derfor søgte den markgrevelige Familie ofte Hvile og Vederkvægelse her.

To Dage senere, noget over Middag, red Biskop Svend og hans Følge henimod Byen. Det var en varm Junidag, en let Varmedis laa over Marker og Enge, Solen straalede fra en skyfri Himmel. De store Æblelunde ved Borgernes Huse spejlede sig i Søen tilligemed Taarnene paa den fyrstelige Borg.

»Hvem der kunde se ind i Fremtiden,« sagde

Laurids Jonson, der længe havde redet tavs og tankefuld ved Biskop Svends Side.

»Formasteligt, hvad vilde I se der?«

»Maaske, Højærværdige Herre, men I mindes, at min Arm og mine brave Langlændere støttede Junker Otto, da han forsøgte at komme i Sædet, deres Ben smuldrer nu under Lyngen paa Taphede. Et lignende forgæves Forsøg ønsker jeg ikke atter at være med om. Kan I saa forstaa, det kunde være rart med blot et lille Kig indenfor det Dække, der skjuler Fremtiden for os?«

»Nej, nej, Ridder Jonson, stol paa Herren og hans Hellige, sæt eders Tillid til ham, og den vil ikke vorde beskæmmet. Hvad vilde I gøre, hvis I fik Ønsket opfyldt, og I saa, at det, I nu higer efter, og sætter eders Tillid til, viste sig som en Sæbeboble, der brast som Skum for Vinden?«

»Ved min Helgen, jeg vendte min Hest og søgte det nærmeste Afskibningssted til Langeland og gav alle Kristoffersønnerne en god Dag og lod Rovfuglene rives om Danmark, som de havde Lyst og kunde bedst, thi da øjnede jeg ingen Redning mere.«

Rygtet har hurtige Ben, siger et gammelt Mundheld, og det bekræftedes her. Biskop Svend og hans Ledsageres Ærinde var ingen Hemmelighed ved det markgrevelige Hof og var et staaende Samtaleæmne blandt de Riddere og Svende, der stod Junker Valdemar nær. Ligesom der var al Grund til at tro, at selve Markgreve Ludvig, hans Gemalinde og Jun-

keren alt var paa det rene med det Svar, der burde gives de danske Afsendinge. De bleve modtagne med stor Opmærksomhed. Biskop Svend, Laurids Jonson og Prior Anders fik anvist Bolig paa selve Borgen, medens Niels Glob og Svendene fik Kvarter hos en af de fornemste Borgere. Hver Dag plejedes Underhandlinger, Sendebud kom og afgik, men lige langt kom man. Der var noget, hvorpaa alle Underhandlinger strandede, et usporligt og usynligt Dødevande, som fik selv den bedst forberedte og bedst tilrettelagte Overenskomst til at opløse sig til det bare ingenting.

Kejseren havde indvilget i paa Sønnen, Markgreve Ludvigs, Vegne at støtte Junker Valdemars Krav paa den danske Trone, men da deu Mulighed jo ikke var udelukket, at Valdemar kunde dø uden Livsarvinger, forlangte Kejseren for at støtte ham og for at anerkende ham som Danmarks Konge, at Valdemar og hans Raadgivere skulde erkende Markgreven og hans Børn for arveberettigede til Danmark. Dette stødte paa Modstand hos Biskop Svend og Prior Anders, der forudsagde, at dette vilde møde afgjort Modstand hos de ikke helt faa, især i Jylland og Fyen, der holdt paa Hertug Valdemar.

Man prøvede paa at faa Markgreven til at frafalde denne Fordring, men han skød sig ind under Kejseren. Prior Anders paatog sig at ordne denne Sag, men Vejen var lang. Kejseren holdt denne Sommer Hof i Regensburg. Inden han kom tilbage med den

kejserlige Tilladelse til at lade dette Krav bortfalde, havde Efteraarets Storme alt begyndt at broncefarve Løvet i de omliggende Skove.

Junker Valdemar var imidlertid ikke ledig, stille og rolig, men med en ihærdig Sejghed rykkede han sit Maal nærmere og bortryddede Skranke for Skranke, men ofte rejste der sig to ny for hver, der faldt, og dog tabte han ikke Modet.

Dassows Privilegier paa Fiskeriet ved Falsterbo og nord for Krogen havde han bekræftet under sit Ophold i nævnte By i Begyndelsen af 1338, mod at de lovede ham Folk og Skibe samt 2000 lødige Mark. Lübeck, der næsten ene beherskede Fiskeriet nord for Skanør, havde ogsaa søgt en Overenskomst med ham, men nogen endelig Bestemmelse var endnu ikke tagen. Saaledes stod Sagen, da det rygtedes, at det danske Gesandtskab var ankommet til Odenwald.

Dette Budskab tændte Ild i alle de Bestræbelser, der hver for sig havde Interesser at varetage i Danmark. Og da Markgreven indbød til et Møde paa Odenwald Søndagen efter St. Lamberts Dag, blev denne Indbydelse efterkommen af en meget talrig Forsamling. De fleste af de vendiske Stæder ved Østersøens sydlige Kyst, lige fra Lübeck i Vest til Marienburg i Øst sendte Repræsentanter. Desuden var mødt Greven fra Ratzeborg, Hertug Frederik af Brunsvig, Hertug Bugeslaw af Pommeren, Henrik fra Lyneborg, Albrekt fra Løvenborg. For denne store Forsamling kundgjorde Markgreven da sin kære Svo-

gers, Junker Valdemar Kristoffersens, Udvælgelse til Danmarks Konge. Og naar de kære Fyrster, Riddere og gode Mænd fra Stæderne vilde hjælpe ham til Riget, saa lovede han paa Junker Valdemars Vegne, at han vilde beholde, bekræfte og hjemle dem de Rettigheder, de havde eller herefter maatte faa i Danmark.

Herrerne lovede han Ære og Bytte, hvis de vilde følge ham og hjælpe ham at genvinde sit Fædrenerige.

Lübecks Afsending, Hans Wildenrath, tog først til Orde, og her mærkedes Grev Gerts Indflydelse. Vi har, sagde han, nu hørt, hvad den højbaarne Fyrste Markgreven har tilbudt og lovet hver den, der vil være med til at sætte Junker Valdemar Kristoffersen paa det ledige Kongesæde i Danmark. Men hvem vil godtgøre dem, der indlod sig paa den Hazard, al Ulejlighed og Tab paa Mandskab, Skibe og Penge, som deraf fulgte.

Bedre forekom det ham, at man sluttede sig nøjere til de holstenske Grever, naar man endelig vilde slutte sig til en Fyrste, thi Kong Kristoffer havde ingen god Ihukommelse i Lübeck, saa man af den Grund skulde gøre sig nogen særlig Ulejlighed for hans Sønner.

Udsendingen fra Wismar, der var noget længere borte fra Greverne Gerts og Johans Indflydelse, saa lidt anderledes paa den Sag. Han bad de tilstedeværende Udsendinge fra Stæderne betænke. hvorledes

al Handel paa og over Søen under den herskende Lovløshed næsten var ophørt. Fiskeriet er kun en Skygge af, hvad det har været under de foregaaende Konger.

»Man opgiver hellere,« sagde han, »baade Handel og Fiskeri end at udsætte Liv og Ejendom for total Forlis, derfor mener jeg, at Stæderne maa hilse en ny Konge med udelt Tilfredshed, selv om der maa bringes Ofre for at faa ham fast i Sædet, naar han blot vil bekræfte og beholde os i de Rettigheder, vi fra Arilds Tid har nydt.« Den Tale var der flere Udsendinge fra de andre Stæder, der gav deres fulde Bifald.

Herrerne var omtrent lige glade, hvem der var Korge i Danmark, Grev Gert, Hertug Valdemar eller den Lede selv, naar der blot var tilstrækkelig Ære og Fordel forbundet med at krige deroppe. Men det vilde de ogsaa have fuldt Rede paa, inden nogea af dem for Alvor lovede at følge Junkeren. Det blev vel ikke sagt lige frem, men deres Tilbud blev fremsat paa en saadan Maade, at Laurids Jonson, hvem det var overdraget at ordne de derhen hørende Sager, ingenlunde var i Tvivl om, hvad Meningen var, ogsaa der mente han, at Rendsborg-Grevens Indflydelse var mærkbar.

»Hvad kan det nytte — Princippet,« der i en lang senere Tid fik Hævdsret i dansk Sprog, laa til Grund for deres Tilbud.

Men Junker Valdemar opfyldte eller lovede at op-

fylde alle deres Ønsker, naar de blot vilde følge ham til Danmark· Laurids Jonson rystede paa Hovedet og mente at kunne spare Faderen i Sønnen og blev mere og mere mismodig, thi han forstod ikke sin unge Herre. Det var forbeholdt en langt senere Tid at give ham en blot nogenlunde Forstaaelse af, hvilke Tanker der boede indenfor den høje Pande og den fast sammenknebne Mund. Et Fingerpeg i den Retning fik han og Biskop Svend Dagen efter det store Møde. De danske Afsendinge var da samlede med den markgrevelige Families aller snevreste Kreds for at drøfte Indtrykkene fra Mødet, og hvad man efter dette kunde vente sig til Fordel for Valdemars Tronbestigelse.

Laurids Jonson tillod sig da i meget ærbødige Udtryk at gøre den fyrstelige Herre Junker Valdemar opmærksom paa, at det var meget uforsigtigt af ham at love Herrerne ikke alene alt det, de forlangte, men endogsaa en Del af det, de havde antydet, de kunde ønske sig. Efter at Junkeren en Tid havde hørt roligt paa ham, sagde han kun — men med et eget Blink i Øjet og en Trækning ved Munden som en forbifarende Skygge:

»Nu, nu, i Morgen er der da atter en Dag.«

Værst var det med Lübecks Afsending, der omtrent havde givet et Afslag. Det bestemtes, at Prior Anders og Niels Glob ledsaget af Bent Kaas skulde drage til Lübeck, hvis ene Borgmester var Priorens

sær gode Ven fra Ungdomsaarene, for at forsøge at faa den Sag bragt til en lykkelig Afslutning.

Det havde først været bestemt. at Markgreven som Afslutning paa Mødet vilde glæde Mødets Deltagere med en stor Turnering, hvor saa Junkeren kunde vise sig for sine tilkommende Undersaatter, som en Mand, der forstod at føre Sværd og Lanse, men da det i den Sag, hvorom man var samlet, ikke alene gjaldt om at tækkes Fyrster og Riddere, men nok saa meget at faa Stæderne med, saa var Turneringen bleven forandret til en Jagtdag i de markgrevelige Skove, der omgav Slottet i vid Omkreds, der kunde alle være med lige fra Fyrsten til den mindste Stads Udsending, var han end kun Baadsmand, hvad virkelig var Tilfældet med en lille Bys Afsending i Nærkeden af Danzig.

Jagtdagen — en Dag først i Oktober — oprandt med blygraa Skyer Horisonten rundt. Solen tittede af og til igennem en Skyrift og forgyldte det broncefarvede Løv, der paa den sene Efterhøstsdag næsten spillede i det kobberbrune.

De markgrevelige Bønder og Jagtbetjente havde flere Dage i Forvejen været travlt beskæftigede. Store Partier af de tilgrænsende Skove var blevne afdrevne, og foran de afdrevne Partier holdt Skytter, Bønder og Jagtbetjente Vagt, at Vildtet ikke skulde løbe tilbage igen.

Tidlig paa Formiddagen drog det store Jagttog ud fra Borgen i Odenwald ad en Dæmning over en moseagtig Eng ved Søens vestlige Bred over til Skovene.

Forrest red Markgreven med Gemalinde og Junker Valdemar, derefter Biskop Svend og Hertug Bugislaw, Laurids Jonson og Hertug Henrik af Lyneburg. Niels Glob havde faaet Greven af Ratzeborg til Sidemand, og Prior Anders havde selv valgt Lübecks Afsending til Ledsager, maaske med den Sidetanke, at hvis han, hvad han formodede, ikke var mere ivrig for Jagt, end han var selv, de da kunde faa Lejlighed til at udveksle Meninger om Kongevalget i Danmark, saa de muligt kunde komme til en Forstaaelse til Fordel for Junkeren. Efter dem fulgte de øvrige fyrstelige og ædelbaarne Herrer samt Stædernes Afsendinge.

Jagten varede hele Dagen, og en Mængde Vildt maatte bøde med Livet, og en Del af det, der beholdt Livet, havde Armbrøstbolte og knækkede Pilespidser i de sviende Saar til Minde om Dagen.

Da Toget ved Aftenstide drog tilbage til Borgen, hvor Dagen saavel som Mødet skulde afsluttes med en Festlighed til Gigers og Trompeters Lyd, var Bent Kaas og Svend Galt kommen til at ride sammen med en af de markgrevelige Opsynsmænd samt hans Broder, en sømandsklædt Skikkelse, der var Skriver hos Lübecks Afsending Hans Wildenrath.

»Det var da en farlig Staahej og det altsammen

for den lille Junkers Skyld,« udbrød sidstnævnte, efter at de en lang Tid havde redet tavse Side om Side.

»En munter Jagt var det, lad det saa endogsaa være for Junkerens eller ikke for Junkerens Skyld,« svarede Bent Kaas.

»Det er da let at mærke,« svarede Lübekkeren, »alt drejer sig jo om ham. Svogeren sammenkalder Stæderne til Møde, enhver vil jo gerne se den kære Familie vel forsørget. Fyrsterne tages halvvejs i Troskabsed til ham, og som hans Fader lover han dem glat væk alt det, de forlanger.«

»Hvor kender De ham fra?« spurgte Svend Galt.

»Hvem?«

»Kong Kristoffer.«

»Naa, mit Kendskab til ham er endda ikke saa lille,« sagde Sømanden ligesom hen for sig. »Jeg saa ham den Dag, da han sammen med Junkeren derhenne flygtede fra Lohede til Kiel, hvorhen senere den ældre Broder Erik blev bragt, efter at han var styrtet med Hesten, hvorved han paadrog sig den Hjærneskade, der efter et Par Dages Forløb endte med Døden.

Til Tak for Pryglene, Grev Gert havde givet ham, pantsatte han saa Resten af Landet til Greven, og gav ham alt det, han forlangte. Det lader til at være Skik i den Familie. Senere saa jeg ham den Dag, da de, efter at have brændt Huset af over Hovedet paa ham og ført ham til Aalholm, atter bragte

ham tilbage. Jeg laa da med Hans Wildenraths Skude i Nykøbing. Det glasagtige, stive, stikkende Blik, han da rettede paa hele den nysgerrige, gabende Hob, glemmer jeg aldrig, og noget af det har jeg genfundet hos Sønnen.«

»Ja, det er godt nok, men hvad vedkommer det Junkeren, han kan da ikke gøre for, at Faderen var en Usselryg, der satte Land og Rige overstyr.«

»Det kan han ikke,« svarede Sømanden, »det være langt fra mig at lægge ham Faderens Usseldom til Last, men da jeg saa det stikkende Blik, var det mig, som saa jeg Kong Kristoffer, og da jeg hørte, han paa Mødet lovede Herrerne alt det, de ønskede, ja, antydede endnu mere, han kunde ønske, de skulde have, tænkte jeg ved mig selv: Mon der dog alligevel ikke stikker mere af Faderens Natur i ham end godt er for det Folk, der skal have ham til Konge?«

»Det kunde vel ogsaa være Fiffighed og en Lokkemad, han stak dem ud som Madding for at faa dem til at bide paa og hjælpe sig til Magten, saadan tror jeg, det er,« svarede Svend Galt, »thi han lovede dem jo i Virkeligheden ingen Verdens Ting.«

»Ja saa, min statskloge unge Herre,« svarede Sømanden, »det kan være, I har Ret. Mig og mine Fæller kan det være saa omtrent lige meget, hvem der bliver Konge i Danmark, naar det bliver en, som kan haandhæve Landefreden og vil respektere vore gamle Rettigheder.«

»Ja, der har vi det,« svarede Svend Galt, »naar

enhver blot beholder sit Davrefad fyldt og sin Øldunk i Behold, saa er man lige glad, hvordan Naboen sidder i det. Enhver trækker til sin Side, derfor er det ikke mærkeligt, at Danmark er gaaet i Stykker, og bedre bliver det næppe, før der kommer en Mand, der forstaar at faa alle til at trække til en Side.«

»Saa synes jeg, at I har henvendt eder paa et forkert Sted,« sagde Sømanden med et polisk Smil.

»Hvor da ellers?«

»Aa, for Eks. i Rendsborg.«

»Er det Alvor?«

»Ja saamænd er det saa; hvorfor ikke?«

»Han er en Blodhund, foragtet, forhadt af de smaa, frygtet af de store,« svarede Svend Galt.

»Aah, ba, som de store, eders Fæller kvidrer, saa kvækker de smaa, den store uvidende Hob, de har kun den Vise i Liren, som I sætter i den. Jeg har været saa meget i Danmark, at jeg ved, saadan er det. Vær I forvisset om, at den, der skal kunne samle Danmark, skaffe Ro til Veje og Respekt for Loven, skal hverken være et Lam eller et Faar.«

»Hvad da?«

»Han maa være noget af en Ræv og have Kløer som en Bjørn.«

Medens Markgreven og hans Gæster festede oppe paa Borgen, var der paa Torvet for Byens Borgere anrettet to stegte Okser og Hjorte samt store Tønder med Vin og Øl til at lædske de tørstige Ganer.

»Det er Fanden til Komedie,« sagde en stor tyk Borger, til sin Sidemand, en lille vissen Mandsling. »Her kan man æde og drikke lige saa meget, man gider, uden den mindste Udgift. Det er noget for eder, Klavs, nu skulde I fylde Skrutten og faa noget Sul paa Siden, medens der er saa let Adgang til det. Ja, et Krus godt og stærkt Øl til, medens der er Lejlighed til det.«

»Ja, Skaal, Mester Rupreckt,« sagde den Lille. »Det er noget andet end det tynde Skyllevand, man til daglig maa pøle i sig.«

»Aa, Øllet her er s'gu godt nok,« svarede den tykke, der var Brygger, halvt stødt. »Men det forstaar sig, naar man som jer har Reden fuld af Unger, kan man jo ikke altid faa af den bedste Bryg. — Hør, er det mon sandt, at man deroppe, hvor Junkeren er fra, spiser Sild og drikker Vand til?«

»Ja, Gu' er det sandt, det kan I trygt forlade eder paa, og finder man Vandet for tyndt, smider man en Del Pors i et Kar, nogle Spande kogende Vand og lidt Humle derpaa, og saa har man en Drik, der ikke slaar Hatten af Hovedet.«

»Føj, for Fanden! Men hvor ved I forresten det fra, Mester Klavs,« spurgte Bryggeren mistænksom.

»Jo, jeg var en Tid med den velbyrdige Herre

Jesse-Plessen, men da han fra Jylland, hvor vi opholdt os i nogle Aar, drog over til Grev Gerts Panteland, Fyen, som Høvedsmand paa Hindsgavl, saa vendte jeg tilbage.«

»Det er der, den unge naadige Junker skal være Konge?«

»Vel er det saa. Fanden til Folk; de bleve rent balstyrige, naar vi tog en Hest eller en Ko fra dem. Ja, selv en Gaas eller en Høne gjorde de Ophævelser over. Jesse-Plessens Svende havde en Dag taget to Heste, vi nødvendigvis skulde bruge, tror I saa, Mester Rupreckt, at de Asener følte sig ærede derved?«

»Naa ikke?«

»Nej, paa det Lav, de kom anstigende og forlangte deres Ejendom igen — Ejendom —? Hvad giver I mig. Det var jo Grevens altsammen, han har jo Brev og Segl paa det fra Kongens egen Haand, og Jesse var sat til at tage Vare paa det for Greven.«

»Naa, fik de saa Hestene?«

»Fik? Gu' gjorde de ikke, nej. Jesse var ikke saadan at spøge med; den værste lod han klynge op i Galgen uden for Gaarden til Selskab for en anden Misdæder, der en Tid i Forvejen havde været ubehagelig, fordi Jesse havde udmærket hans Datter og taget hende op til sig paa Borgen.«

»Imod hendes Villie, vel?«

»Ja, det var det maaske nok, men dog altid en stor Udmærkelse for et saadant Kreatur.«

»Hvorfor fulgte I saa ikke den elskelige Jesse til Fyen?« spurgte Bent Kaas, der en Tid havde været en stille lyttende Tilhører til Mester Klavs' Fortællinger.«

»Aa — for — for —«

»Skal jeg sige eder det?« afbrød Bent Kaas ham, »det var fordi, I var den værste skinbarlige Æsel, Skruppert, Kvindeskænder, Tyveknægt og Storskryder, der har traadt i et Par Sko. Jeg haaber ikke, I bliver fortrydelig over, at jeg siger eder det lige i Synet. Og paa mine Landsmænds Vegne vil jeg afbetale en lille Brøkdel af den Gæld, jeg af eders egne Ord kan forstaa, de staar i til eder.«

Og dermed drev han ham et Par saa vældige Lussinger, at den Lille vilde være væltet bag over i Ølfadet, da han modtog den første, hvis han ikke øjeblikkelig havde faaet Mage til den paa den anden Side af Hovedet, og det bragte Ligevægt til Veje.

»Landsmænd,« peb den Lille højrød af Arrigskab, »skal vi finde os i at haanes af saadan en forløben dansk Vindhas?«

Til Ære for tysk Sømmelighed være det sagt, at ikke en Stemme rejste sig til den lille Storskryders Forsvar, hverken da han modtog Lussingerne, eller nu da Bent med den flade Klinge bankede ham bort fra Festen paa Torvet.

»Arme, ulykkelige, ødelagte Danmark,« sagde Bent Kaas, da han paa Vejen op til Borgen mødte Svend Galt paa Vindebroen og fortalte ham Begivenheden.

»Mit arme Folk at være uden Lov og Ret, prisgiven saadanne Slyngler.«

»Ja, det er Rendsborgerens største Synd, at han ikke kan eller vil haandhæve Landefreden,« svarede Svend Galt.

Dagen efter Festens Afslutning drog Lübecks Afsending hjem, og et Par Dage senere drog Prior Anders samme Vej ledsaget af en Lægbroder, der havde fulgt ham paa hele Rejsen, samt begge Væbnerne Bent Kaas og Svend Galt.

Priorens gamle Ven fra Ungdomsaarene, Jakob Wittenmayer var dette Foraar bleven første Borgmester, og til ham knyttede han store Forhaabninger.

»Gerne vilde jeg være min gamle Ven til Tjeneste i denne som i enhver anden Sag,« sagde Jakob Wittenmayer, da Prioren havde meddelt ham Øjemedet med sin Sendelse, »men det er saa, at to Partier staar skarpt mod hinanden her i Staden. Det ene er om ikke i Rendsborg-Grevens Sold saa dog saa stærkt paavirket af ham og de Planer, han nærer, at det ikke vil blive let at bryde deres Modstand, saa meget mere som der er noget at holde sig til. Grev Gert og hans Søstersøn er faktisk Herrer i en Del af Holsten, hele Jylland og Fyen. Til-

bage er de sydlige Øer, Sjælland og Skaane. Nu siger dette Parti: Vi maa hellere støtte Hertug Valdemar, saa han ved Grev Gerts Hjælp naar at underlægge sig hele Danmark, naar han vil bekræfte vore hidtilværende Privilegier og udvide vore Rettigheder til Tak for Hjælpen, vi i saa Tilfælde maa yde ham end at holde os til en haveløs Junker, ved hvem der tilsyneladende er alt eller dog meget at tabe, men derimod meget lidt at vinde. Det er i alt Fald dette Partis Syn paa Sagen.«

»Men nu eders, min gamle Ven?«

»Mit Syn,« sagde Jakob Wittenmayer undvigende, »ligger der mindre Vægt paa i Øjeblikket, thi jeg finder og anser det som min Pligt at optræde mæglende mellem Partierne og styre saadan, at jeg kan lede Stadens Skib frelst igennem. Tiderne er vanskelige, selv for en Borgmester i Lübeck. Vore Fiskerier paa Øresundskysten er næsten ødelagte. Vore Handelsskibe bliver overhalede i aaben Sø, Varerne røvede og Mandskabet enten ihjelslagent eller landsat paa nærmeste Kyst, de kan saa selv æventyre sig hjem, om de formaar det. Mere end en vindskibelig Borger har paa den Maade mistet baade Ejendom og Liv.«

»Bliver det bedre, hvis Greven og Hertug Valdemar faar Magten?« spurgte Prioren.

»Ja, det gør det efter al Sandsynlighed,« svarede Jakob Wittenmayer alvorligt, »thi da vil vi kunne tvinge ham til at holde Styr paa sine Borghøveds-

mænd, det er dem, der plyndrer vore Skibe og ødelægger vor Handel.«

»Det samme vil jo ske, naar Raadet i Lübeck slutter sig til Junker Valdemar.«

»Ja,« afbrød Jakob Wittenmayer ham, »hvis Junkeren havde en anseelig Krigsmagt til at støtte sine Fordringer paa Tronen, og Penge til at indløse i det mindste nogle af de pantsatte Landsdele tilbage for, saa var Sagen en anden, men saa vidt jeg ved, er dette ikke Tilfældet.«

»Eders egen Mening, min gamle Ven,« sagde Prioren.

»Den, har jeg alt sagt eder, ligger der absolut ingen Vægt paa. Mine Handlinger vil, haaber jeg, altid være dikterede af, hvad der tjener Byen bedst.«

»Og det mener I, at det gør Greven og Hertug Valdemar.«

»I maa godt, min gamle Vaabenfælle fra Bannockburn og Vælskland, faa at vide, at personlig kunde jeg ønske at støtte den unge raske Kongesøn i hans Bestræbelser for at genvinde sin Fædrene Trone, det vil maaske hæve mig lidt i eders Øjne, men — jeg har andre Hensyn at tage, som jeg alt har sagt eder.«

»Ja, Junkeren er naturligvis,« tilføjede Prioren, »villig til at stadfæste Stadens gamle Friheder og Rettigheder paa de danske Kyster, og — han kunde kanske ikke være helt uvillig til at give Byen nogle

nye Privilegier, naar han kunde vente virksom Hjælp fra den.«

»Og hvilke skulde de være?« spurgte Borgmesteren forsigtig.

»Til Eksempel Eneret til Fiskeriet paa Hallands Kyst.«

»Halland har jo alt givet sig under Magnus Smek.«

»Vist saa, men saa snart han har generhvervet disse Landsdele.«

»Men hvis han nu ikke naar det?«

»Saa kan Staden indtil da faa Eneret paa Fiskeriet paa Nordsjællands Kyst fra Krogen til Sjællandsodde.«

»Og hvad skal vi saa yde derfor?«

»Var det for meget, om Staden derfor ydede ham et kontant Laan paa 5000 lødige Mark og overlod ham i tre Aar 5 Fænnike Krigsknægte og 10 Krigsknorer med Mandskab?«

»Det vil jeg ikke sige,« svarede Borgmesteren. »Men i saa Fald skulde Laanet og Hjælpen ikke ydes før, han er lovlig valgt paa Landstingene som Konge i Danmark, og ligesaa skal han lønne Knægtene fra det Øjeblik, de sætter Foden paa dansk Grund samt svare Staden til Knorerne. — Jeg skal forelægge Raadet eders Tilbud.«

Videre kunde Prior Anders ikke drive ham. Om han rigtigt var for det, eller om han egentlig fandt det hele for æventyrligt kunde han heller ikke komme efter.

Raadet overvejede og overvejede, men tilsidst tabte Prioren Taalmodigheden og drog bort, efter at han først havde sagt sin gamle Ven den Sandhed, at nu begyndte han endelig at forstaa, at det ikke var Raadets Mening at tage Parti, før det saa, hvorledes Sagen udviklede sig, saa det kunde slutte sig til den stærkeste.

Prior Anders var noget modfalden, da han meddelte Junker Valdemar denne Tidende.

»Nu, lad det ikke bedrøve eder, højærværdige Herre,« svarede denne med et alvorligt, men dog muntert Blink i Øjet. »Kommer Tid, kommer Raad. Den Sten, der er for tung i Dag, kan maaske løftes i Morgen. Jeg takker Dem for Deres Arbejde for min og Danmarks Sag.«

VI Kapitel.

Greven og hans Søstersøn.

IMIDLERTID gled Tiden med Underhandlinger. Tilsyneladende stod Junker Valdemars Sag stille, men hørte man til de mere grantseende og med Forholdene mere fortrolige, var det klart, at han med smaa besindige Skridt nærmede sig Maalet, den fædrene Trone. Til disse mere klartseende hørte Greven i Rendsborg — han fulgte Spillet om Daner-Kronen med den mest spændte Opmærksomhed. Han saa Uvejret, der trak op omkring ham, men han var en alt for gammel øvet Spiller til, at han skulde give tabt paa Halvvejen.

I de første Dage af Aaret 1339 indbød han ved Drosten Hans Vittinghoff sin kære Søstersøn Hertug Valdemar til at gæste sig i Rendsborg. At det ikke var en almindelig Julevisit, Greven tilsigtede ved dette Besøg, fremgik deraf, at samtidig fik Raadet i Lübeck en Indbydelse til at deltage i et Møde i

Rendsborg for at raadslaa med Fyrsterne og andre gode Mænd om, hvad man under den herskende Lovløshed burde gøre for at skaffe lovordnede Tilstande til Veje.

Hellig Knud Hertugs Dag drog da Hertug Valdemar af fra Slesvig med et stort Følge af Riddere og væbnede Svende, deriblandt Radolf Rantzau til Trøjborg og Klaus Limbæk til Tørning. Forholdet havde en Tid lang været koldt mellem Greven og hans forrige Myndling. Nu havde det Forhold tilsyneladende bedret sig betydeligt. Og da Hertugen red frem foran Trappen til Riddersalen paa Slottet i Rendsborg, tog Greven mod ham paa nederste Trappetrin, omfavnede ham og førte ham ind i den opvarmede Riddersal. Efter at Hertugen og hans Riddere havde vederkvæget sig ved Mad og Drikke og hvilet sig i nogle Timer, tog man fat paa Forhandlingerne.

»Du ved, Hertug Valdemar,« begyndte Greven, »at Junker Valdemar Kristoffersen har modtaget Tilbud om at bestige Danmarks Trone.«

»Jeg ved saa, Morbroder.«

»Vil du finde dig deri?«

»Ja, hvorfor ikke, jeg er jo ikke født og baaret dertil, desuden turde den Herlighed ogsaa let blive for dyr, hvis der skal ofres ret meget derpaa.«

»Du har dog en Gang baaret den Krone, husk det, Valdemar.«

»Jeg husker det ret godt, Morbroder, det var, da jeg som Barn blev fremstillet af eder paa Viborg

Ting, og Jyderne tvungne af Forholdene, men ikke mindst af eders vildt udseende Krigsknægte udraabte mig til Konge, men den Hylding var næppe frivillig.«

»Aa, hvad frivillig,« udbrød Greven, »vil du elskes, kærtegnes og af bløde Jomfruhænder bæres op paa Tronen, saa faar du vist vente længe.«

»Det just ikke, Morbroder, men jeg nægter ikke, at jeg tror, at den Fyrste, der med Spydstagen til Hjælp skal tvinge sit Folk til Respekt, med ham tager det tilsidst en gal Ende.«

»Pakket? Mener du det?«

»Jeg mener gode Mænd og Almue.«

»Nej, Hertug Valdemar, du tager storlig fejl. Det var Kong Kristoffers Kardinalsynd, at han ikke forstod at tiltvinge sig Lydighed af de genstridige Stormænd, og saa gav han dem Løfte paa Løfte, som han hverken kunde eller agtede at holde. Jeg agter, som du alt har erfaret, at gaa en anden Vej. De jydske Stormænds genstridige Nakke skal bøjes, den sidste Oprørshøvding i Jylland skal enten dingle i Galgen eller ogsaa knælende sværge mig Troskab. Og naar dette Maal er naaet, saa er du maaske til den Tid bleven ved et andet Sind. Imidlertid har jeg et Forslag at gøre dig, som jeg haaber, du kan gaa ind paa.«

»Og det er, Herre Morbroder?«

»Vil du overlade mig dine Krigsknægte og de Kogger, du har liggende i Slesvig og Flensborg, saa vil jeg oplade Langeland for dig?«

»Den har jo Laurids Jonson inde.«

»Vist saa, men du kan ikke være uvidende om, at han lige for Tiden færdes ved det markgrevelige Hof, og medens han er saa travlt beskæftiget med at skaffe Danmark en Konge, kan vi passende aflægge ham en lille Visit, og — det fejler næppe — skaffe den rige Ø et nyt Herskab. Naa, slaar du til? Det maa du da kunne gaa med til — du hele Fordelen, jeg Æren og Arbejdet.«

»Ja, paa en Betingelse, Morbroder.«

»Og den er?«

»Ja, jeg har berørt det for eder før. Jeg vil have Rede paa Administrationen af Hertugdømmet i min Mindreaarighed.«

»Det har du jo alt faaet.«

»Nej, Morbroder, nej, det har jeg netop ikke. Der restede 15,000 Mark i Kasserne i Slesvig, da jeg 1336 overtog Hertugdømmet, uden at det er muligt at se, om de er brugte, og hvad de er brugte til.«

»Hvad — du vover at drage min Hæderlighed i Tvivl?«

»Langt fra, Morbroder. Jeg stoler fuldt ud paa eder. Men for at min Tro og Tillid til eder, Herre Morbroder, ikke skal rokkes, er det nødvendigt, at jeg faar fuldt Rede paa mine egne Sager. Spørger jeg mine Lensmænd om et eller andet vedrørende Landets Styrelse, svarer de: »Spørg Greven, eders Morbroder,« saa har han befalet.«

»Men for Djævelen, Valdemar,« fo'r Greven op,

»du er da Herre i dit eget Land, jag de Slyngler paa Porten, der ikke vil makke ret.«

»Det er just ogsaa det, jeg har i Sinde, Morbroder, men jeg vilde dog forinden, jeg greb til disse Forholdsregler, først meddele eder: At for Fremtiden har jeg befalet, at alle Statshøvdinge og Lensmænd skal aflægge Regnskab for mig eller mit Raad i Slesvig, og — enhver, der ikke efterkommer dette Bud, vil blive frataget Slot og Len. Jeg vil engang være at betragte som fuldmyndig, og vil ikke have, at mine Tjeneres ene Øre er vendt mod Rendsborg og det andet mod mig.«

»Var der mere, du kunde ønske ordnet?« spurgte Greven med en let Spot i Stemmen.

»Ja, Morbroder, der er endnu et. Jeg kunde — nej, det er ikke rigtigt. Jeg ønsker, at gamle Biskop Othar i Slesvig igen overtager sit Stift.«

»Men, for Djævelen, Hertug Valdemar, hvad angaar det mig?«

»Saare meget, Hr. Morbroder. Jeg forlanger af eder, at I foranlediger, at Morbroder Johannes opgiver Bestyrelsen af Stiftets store Landejendomme nede i Sydslesvig og atter vender tilbage til sit Embede som Kannik og Domherre ved Kirken i Slesvig. Som det nu er, styrer han jo næsten Stiftet med en næsten biskoppelig Myndighed. Jeg har haft en Samtale med Othar, han er en Fredens Mand og spekulerer meget paa at gaa ind i Graabrødrenes Orden i Slesvig, men saadant maa ikke ske«

»Hvorfor ikke?«

»Fordi, Morbroder, at det for det første er Synd mod Biskoppen.«

»Han kan jo klage.«

»Det ved Morbroder godt, han ikke gør. Og for det andet var han Faders trofaste Ven. Jeg mindes som lille Dreng, at min døende Fader kaldte mig hen til sig, tog min Haand og lagde den i Biskop Othars, der sad ved Lejet, og sagde: »Valdemar, sæt din Tillid til denne Mand, trofastere Sjæl gives der ikke. Han har tjent mig tro, og ligesaa vil han tjene dig. Skulde det hænde dig, du greb efter Magt og Ære og kun fik et bristende Glar i Haanden, ty da til ham, han vil lære dig at tragte efter det, der har større Værdi end al Verdens Magt og Herlighed.

Du maa, Morbroder, afgøre det saadan med Paven i Avignon, at Morbroder Johannes træder tilbage som apostolisk Vikar i Stiftet Slesvig.«

»Jeg kan ikke forstaa, du kan forlange sligt, Hertug Valdemar, husk, det er vor, og den er jo ogsaa din Slægts Ære, Magt og Berømmelse, det gælder om.«

»Ja vel, Morbroder — jeg forstaar eder.«

»Nej, du gør ikke, hvad Vægt ligger der paa en gammel svaghovedet Mand; om han gaar ud af Sagaen et Aar eller to før eller senere.«

»Jo, Morbroder, det gør meget, om vi forbitrer ham hans sidste Dage eller om vi ordner det saadan

at hans Livsaften bliver som en lys og herlig Solnedgang i Høst. Ved min Faders Minde har jeg svoret, at saadan bør det være.« Greven saa studsende paa sin forrige Myndling, der vedblev, »og naar dette Tidspunkt indtræder, saa forener vi os begge med Domkapitlet om at gøre Morbroder Johannes til Biskop, og saa forstummer ogsaa de Røster, der siger, at I, Herre Morbroder, benytter Stiftets rige Jordegods til Formaal, der just ikke altid har Kirkens Tarv for Øje.»

»Hør Valdemar,« sagde Greven, og det mærkedes paa den truende Understrøm i hans Ord, at han var vred. »Vogt dig for Præsterænker og for at blive en Præstetræl. Og du undskylder nok, at jeg tillader mig at benytte det gamle fortrolige »Du« — Dine Udfald mod mig skal jeg skrive paa din Ungdoms og Uerfarenheds Regning. Og for at du kan se, hvor stor Uret, du gør mig, skal jeg føje dig med Hensyn til Bispen, saa føjer du mig i det, jeg nu vil forlange af dig.«

»Det er?«

»At du følger mig med hele din Magt til Langeland.«

»Jeg troede, at Morbroder kun vilde laane mine Krigskogger og Knægte.«

»Det vil jeg ogsaa, men jeg finder, at du maa følge med, at Langelænderne kan se den ny Valdemar af den ældgamle Stamme, der atter skal bringe

Ro og Fred til Veje i det ødelagte og adsplittede Land.«

»Lad dette Tog fare, Morbroder.«

»Er du bange for din gamle Forbundsfælle?«

»End I da, Morbroder, det var jo eder, der sluttede dette Forbund paa mine Vegne, jeg var jo kun en Dreng, som I og Laurids Jonson løftede op paa eders Spyd og satte paa Tronen. Lad det fare. — Lad os konsolidere og befæste vor Magt her i vor Æts Hjemstavn og tage Jylland med, kan vi naa det. Men denne Drøm om Purpuret, jeg tilstaar, den ængster mig.«

»Nej, du er bange, Valdemar.«

»Nej, ved alle Hellige, det er ikke saa. Men for en Tid siden, en Aften først i Oktober red jeg med mit Jagtfølge hjem til Slesvig fra Trøjborg, hvor vi havde gæstet Rudolf Rantzau og forlystet os med Jagten en 14 Dages Tid. Vi naaede Lyrskov Hede lige ved Solnedgangstid, de sidste Straaler kastede en egen mørk rødgylden Glans hen over den brune Lyng. Det var for mig, som Hesten plaskede i levret Blod. Jeg kom til at tænke paa alt det Blod, de henfarne Slægter har udgydt for og i denne Landsdel. Den Masse Gravhøje, vi red ind imellem, vidner om, at saadan har det været helt ned i den graa Oldtid. Ved en let forstaaelig Idéforbindelse kom jeg til at tænke paa min Slægts Stamfader, Abel.«

»Ah, Præstesnak,« afbrød Greven ham. »Havde

han blot kunnet snakke de sorte kutteklædte Karle saadan efter Munden som Broderen, var hans Eftermæle vel blevet et andet.«

»Lad det end være saa, Morbroder, et er dog sikkert, at fra det Øjeblik, han greb efter Danmarks Krone, var hans Fred forbi — hans toaarige Regeringstid var kun præget af Ufred hjemme som ude, indtil han faldt for Hjulmandens Økse fra Pelworm. Og om Sønnesønnen, min Bedstefader, om hvem Sagnet fortæller, at han var med i Sammensværgelsen mod Erik Glipping, er egentlig kun det samme at sige. Han stirrede sig blind paa Purpuret, og — Kronen var den Magnet, der drog ham med en egen higende Magt, saa han aldrig fik Fred, end ikke, da han som en syg og slagen Mand maatte fjæle sig hjemme i Slesvig. Om min egen Fader er kun det at sige, at han døde saa ung, inden den rigtig fik Magt til at udøve sin trolddomsagtige Magt over ham. Men jeg var dog 10 a 11 Aar, saa jeg husker det godt, da du Morbroder, Drosten Laurids Jonson og Marsken Ludvig Albrektsen samledes hos ham i Slesvig, og der forhandledes om at sætte ham paa Danmarks Trone. Da han allerede var en af Sygdommen mærket Mand, blev Sagen opsat. Men at den derfor ikke var glemt, derom vidner tilstrækkeligt, at jeg 12 Aar gammel, et Aar efter hans Død, stod som eders Myndling paa Kongestenen paa Viborg Ting og kaaredes til Konge i Danmark. At mit Barnehjærte da svulmede af Fryd ved at høre Hyldings-

raabene og ved at se den blinkende Skov af Spyd, som man sagde tilhørte mig, vil hverken I eller andre fortænke mig i. Senere er jeg tildels ved at se tilbage paa min Slægts Saga bleven noget tvivlraadig. Er det en Forbandelse, der hviler over vor Æt, at den som et ægte Skud af Kongestammen skal hige mod Kronen, og i denne sin Higen ødelægge sig selv og det Land, den vil vogte og værne.«

Grevens Kammerpage traadte i dette Øjeblik ind og meldte at Lübecks Afsending var ankommen.

»Lad ham vente et Øjeblik,« bød Grev Gert og fortsatte henvendt til Hertugen:

»Jeg tror, ja, jeg ved, at du tager fejl. Alt det, du kalder Skæbne eller Forbandelse, er kun et Sammenstød af Omstændigheder. Vogt dig for sygelige Drømmerier, det er en Slægtsarv i din Familie. Kast dig ind i det virkelige Livs Malstrøm og kvæl alle Grublerier deri, saa vil du kunne blive en ny Valdemar den Store.«

»Lad os haabe det, Morbroder. Men nu vore egne Sager, som vi før kom bort fra. I billiger altsaa mine Dispositioner med Hensyn til Administrationen.«

»Det gør jeg.«

»Men nu Underskuddet i Kasserne?«

»Vil du have mig til at godtgøre det?« spurgte Greven med et eget Tonefald i Stemmen, som Hertugen ikke rigtig kunde fortolke.

»Ja, Morbroder, jeg synes, at det er rimeligt, at I, da den Sum virkelig skulde findes i de hertuge-

lige Kasser, da jeg overtog Styret, men ikke var der, forstrakte mig med den; og som I meget godt ved, kan den ikke undværes, uden at det i for høj Grad gaar ud over eders Yndling, liden Helvigs Arvepart.«

Greven rejste sig saa brat, at den store massive Guldkæde, med Madonnabilledet, han altid bar, raslede, det var øjensynligt, at et hæftigt Svar svævede ham paa Læben; men efter et Slag ned over Gulvet mod Vinduet vendte han om og gik hen mod Hertugen, der var bleven siddende, følgende ham med Øjnene. Et Par Skridt foran ham standsede han og sagde:

»Jeg skal ogsaa der tildels rette mig efter dig. Jeg skal oplade dig Ribe med Slot og tilliggende Amt, men saa vil jeg ikke mere høre Tale om nogen som helst Godtgørelse for virkelige eller indbildte Tab fra din Mindreaarighedstid.«

»Tak, Morbroder.«

»Ja, ikke noget at takke for, thi til Gengæld skal du indvillige i Toget til Langeland.«

»Jeg tager mod eders Tilbud, min Krigsmagt skal staa til eders Raadighed.«

»Vel! Saa er den Sag afgjort, og vore Raad kan siden opsætte de nødvendige Brevskaber derom.«

Den lübeckske Afsending, der ikke var nogen anden end vor gamle Bekendt Hans Wildenrath, traadte ind.

»Vel mødt, Hans. Hvad Nyt bringer I?« sagde Greven, da han bukkende nærmede sig.

»Herre Greve! Raadet lader ved mig formelde sin ærbødigste Hilsen.«

»Vel! vel! Men det er formentlig ikke for at melde mig sin Hilsen, at den fri Hansastad sender eder til mig.«

»Det just ikke, men det forekommer mig, stormægtige Greve, at det var eder, der havde sendt Raadet en Indbydelse til Mødet her.«

»Vel, Hans,« svarede Greven, »vi kommer lige straks til det. I klager over, at eders Handel gaar til Grunde, Fiskeriet ødelægges — eller er det ikke saa?«

»Jo, visseligen. Borghøvidsmændene driver aabent Sørøveri fra de Borge, der ligger ved Kysten.«

»Hvem anklager I?«

»Ingen og alle.«

»Jeg har et Forslag at gøre eder.«

»Maa jeg høre det?« spurgte Hans Wildenrath forsigtig.

»Lübeck betaler Sold til ti Fænnike Knægte i et halvt Aar og stiller 20 fuldt bemandede Krigskogger med Vaaben og Proviant til min Raadighed, og jeg indestaar til Gengæld for, at intet Røveri bliver begaaet af Mænd, der hører under gammelt dansk Landomraade.«

»Men hvis det alligevel sker?«

»Saa betaler jeg Staden, fuld Erstatning for Liv og Ejendom?

»Jeg skal forebringe Stadens Borgmestre og Raad eders Tilbud.«

»Ja, gør det, Hans, og jeg tror forvist at kunne ove eder, at det hverken skal blive til eders eller Raadets Skade.«

Der var straks en Del, der højt og lydeligt gav deres Bifald tilkende, da Hans Wildenrath i Raadet gjorde Rede for sin Sendelse. Og den Anerkendelse, Jyder og Fyenboer ikke vilde yde Grev Gert, var han lige ved at vinde sig her. Men da rejste første Borgmester Hans Wittenmayer sig og sagde:

»Vi har nu hørt, hvad Grev Gert byder os, og hvad han til Gengæld forlanger af os, og det sidste turde ikke blive det mindste. Alt det fik nu være, hvis der i dette Tilbud laa nogen virkelig Beskærmelse for Liv og Ejendom for Borgere i Lübeck, der færdes paa Søen, men det gør det vistnok ikke. Og jeg skal sige dem, mine værdige Fædre, hvorfor det er saa. Selv om Grev Gert kan garantere for, at der ikke sker Sørøveri fra Jylland og Fyen. Ja, fra hele det Landomraade, der hørte under den danske Krone ved Erik Menveds Død, saa kan han dog ikke indestaa for Fribytterne fra Nordsøens sydlige Øer og Kyster eller for dem, der bor paa Gulland, Øland og i den sydøstlige Del

af Østersøen, og derfra kommer — det er nu min Tro — de aller fleste Skibsforlis.

Men det er dog kun den ene Side af Sagen, men der er en til, og den tier Grev Gert visselig med. Ved at overlade ham vore Knægte eller Penge til saadanne, hvad for mig er lige et, hjælper vi ham til at befæste sin Magt til Lands, men ved at overlade ham vore Krigskogger med fuld Bemanding« — »det var kun tyve«, svarede en af de yngre Raadsherrer —. »Vel lad det saa end kun være tyve — gør vi os magtesløse overfor ham og hjælper ham til at befæste og udvide sin Magt til Søs, og over de Øer og Kyster, han endnu ikke har naaet at lægge ind under sit Herredømme.«

»Borgmesteren ser forkert,« indvendtes der.

»Nej, jeg gør ikke. At jeg har Ret, er den letteste Sag at faa konstateret.«

»Hvorledes da?« blev der spurgt.

»Ganske simpelt ved at opfylde hans Ønske, thi da vil den nærmeste Tid tilfulde godtgøre, at jeg ser ret.«

»Vil det da ikke være for sent at vende om?«

»Det kan nok være, men just derfor er det af yderste Vigtighed for os at overveje, hvad vi i en saa skæbnesvanger Tid som den nærværende rettest bør gøre, thi vi kan i alt Fald være fuldt forvissede om, at just i denne Tid, da der spilles Plat og Krone om, hvem der skal beklæde den danske Trone, gør Grev Gert ikke det Tilbud, som Hans Wildenrath er

Overbringer af, for vor — den fri Hansestad, Lübecks — Skyld —. Og tilsidst, hvorledes tror de, mine Herrer og Medbrødre, at det vil være Greven muligt med tyve Kogger fra os, selv om han, hvis han formaar det, lægger lige saa mange til selv, at skærme vore Fiskere fra Falsterbo og Ystad og lige op til Kullen, samtidig med, at han skal sørge for Fred baade i Nord- og Østersøen.«

»Det lover han jo.«

»Ja, love og love er to Ting,« svarede Hans Wittenmayer, »mig forekommer det sandsynligst, at den snilde Grev Gert har et andet Maal, og naar han har naaet det, saa kan vi om Resten, selv om vi til den Tid skulde finde, at vi er blevne baade snydt og narrede. Jeg foreslaar derfor, at vi foreløbig lader den Sag hvile og betænker os vel, inden vi tager en endelig Beslutning,« — og saaledes blev det —.

Grev Gert ventede og ventede, men Raadet i Lübeck tav bom stille, og dog havde han saa haardt Brug for Hjælp. Han sendte først i Februar sin Huskapellan og Haandskriver Mester Brunckhart til Lübeck i en hemmelig Sendelse, hvis egentlige Øjemed var at udforske Stemningen hos de af Raadets Medlemmer, som var gunstigst stemte for Greven. Men Missionen mislykkedes. Den mest vidende af dem, Hans Wildenrath, vidste kun, at endnu var Sagen paa Overvejelsernes Stade. Da fik Greven en

Forbundsfælle, som viste sig mægtigere end hele Raadet i Lübeck.

Februar var i det Herrens Aar 1339 overordentlig mild, fast som om man kunde være i Begyndelsen af Maj — og med Foraarsfornemmelser fulgte i saa gammel en Søstad som Lybeck Tanken om Handel, Skibsfart og Fiskeri. Men ved Mindet om de senere Aars Begivenheder, hvor Fiskernes Fangst var bleven røvet lige for Næsen af dem af velbevæbnede Knorer, løb det selv graahærdede og vejrbidte Søulke koldt ned ad Ryggen; thi det var ikke alene Fangsten — Fortjenesten — Brødet, der paa den Maade gik tabt, men som oftest gik Livet med som Tilgift. I Snesevis kunde de Skuder tælles, der de sidste Aar vare sporløst forsvundne. Undertiden var Røveren saa menneskelig, at han satte Mandskabet i Land paa nærmeste Kyst, saa maatte de selv se til, hvordan de fandt Vej hjem. Men det var kun de færreste; som oftest var Fremgangsmaaden den, at det overhalede Skib blev renset for alt af Værdi — en Planke løsnet i Bunden og saa til Bunds, det var det sikreste; død Mand sladrer ikke. Lübeck levede af Søen, og derfor fordrede den Fred paa den Mark, hvor den skulde hente Brød og Rigdom. Og for dette Krav maatte Raadet bøje sig. Det indbød til en almindelig Sammenkomst i Lübeck af Hansaens Stæder langs Østersøens Kyst samt Greverne Hans og Gert.

Søndagen efter de 40 Ridderes Dag 1339 fandt Mødet Sted paa det gamle Raadhus.

Grev Gert mødte selv med et stort Følge af Riddere og væbnede Svende. Og efter at Jakob Wittenmayer havde gjort Forsamlingen bekendt med Grunden til, at Mødet var sammenkaldt, og udtalt Ønsket om, at der maatte blive taget en klog og vis Beslutning, der kunde blive til Gavn for det hele Forbund, traadte Grevens Kapellan frem og fremsatte paa sin Herres Vegne det Forslag, der alt var gjort Raadet i Lübeck ved Hans Wildenrath.

Nu viste det sig, at Lübecks Borgmester var ikke alene en klog, men tillige en forsigtig og fremsynet Mand. — Den ene Stads Repræsentant efter den anden stod op og sagde at et saadant Forslag kunde man aldrig tage imod, det var jo det samme som at gøre det store Forbund retsløs i sine egne Farvande. Og kunde Herrerne ikke holde deres Høvidsmænd i Ave, saa enhver kunde sejle, hvor han lystede uden at antastes paa Liv og Gods, saa vilde Stæderne selv tage den Sag i Haand ved Østersøen, som deres Brødre i Stæderne ved Rhinen, der lige havde begyndt at rydde op blandt Røverriddernes Borge der, og saa maatte Herrerne selv se til, om der gik mere itu end fra først af bestemt.

Det hjalp ikke, at Grev Gert tilbød alene at skaffe Fred paa Søen. Hansaen, eller i alt Fald Flertallet af Stædernes Repræsentanter, havde aabenbart ingen rigtig Tiltro til ham, man vilde selv være med. Alt,

hvad han naaede, var, at han fik Lov at deltage. Han tilbød saa for at have Haand i Hanke med Foretagendet, at han paa egen Bekostning uden Udgift for Forbundet vilde skaffe en Fører, men hos de forsamlede var der ingen Sangbund for ædelmodige Tilbud, ogsaa dette Tilbud stemtes ned.

Saa blev Borgmester Jakob Wittenmayer foreslaaet. »Nej,« svarede denne — »endskønt jeg maa takke for dette Bevis paa Tillid, saa er jeg dog ikke den rette, for det første er jeg snart en gammel Mand, dernæst har jeg ikke siden min første Ungdom færdedes til Søes. Jeg foreslaar derfor at man vælger min værdige Broder Klavs Hane-Schmidt fra Wisby, han er en erfaren Skibsfører, tilmed en Søhane, der som nogen fordums Viking kender ethvert Smuthul i Østersøen.« — Klavs Hane-Schmidt blev valgt næsten enstemmig af Stædernes Repræsentanter.

Efter en hviskende Samtale mellem Greverne Gert og Hans, stod den førstnævnte op og sagde: »Vi er altsaa enige baade om Sagen og Personen, om hvormange Skibe hver af os skal udrede, men har man tænkt over, hvorledes denne Fredning af Havet skal gaa for sig, og hvem skal den udvalgte Skipper staa til Ansvar for sine Handlinger?«

»Jeg foreslaar de stormægtige Grever Gerhard og Hans af Holsten samt Raadet i Lübeck.«

»Jeg foreslaar,« sagde Klavs Hane-Schmidt, »Raadet i Lübeck bistaaet af Borgmestrene fra Danzig og

Stralsund,« — og det sidste Forslag gav Mødet sin Tilslutning.

»Vil Klavs Hane-Schmidt udtale sig om, hvordan han muligt tænker sig denne Fredning af Havet i Værk sat?« spurgte Grev Gert igen. »Man maa jo vide, hvad Skibe og Mandskab laanes ud til.«

»Vel. Jeg skal svare — for saa vidt jeg paa staaende Fod kan gøre det,« svarede Klavs, »thi den Sag forekommer mig som Fod i Hose, jævn og ligefrem.

Vi deler Flaaden i tre Afdelinger, den ene gør et Togt over til Øland, afsøger Skærgaarden langs Smaalands, Blekinges og Skaanes Kyster. Den anden afsøger de danske Sunde, Belter og Farvande. Den tredie afgaar til Vesterhavet, og derefter samles Afdelingerne og handler i Fællesskab, hvor det er nødvendigt.«

»Hvad vil det sige?« spurgte Grev Gert, »vil Flaaden og dens Høvidsmand føre Krig paa egen Haand?«

»Jeg vil give højbaarne Grev Gert et Svar,« sagde Hans Hane-Schmidt, »der hverken har Næb eller Klør, men som jeg ellers haaber skal være tydeligt og forstaaeligt nok. Vi vil undersøge, med hvilke Skibe der paa Østersøen, i Kattegattet og den østlige Del af Vesterhavet har været drevet eller kunde drives Sørøveri, disse vil vi uden Naade og Barmhjærtighed ødelægge. Det er især de ved Kysten liggende befæstede Borges vel armerede Knorer og

Krigskogger, vi frem for alt har et godt Øje til, — eller er det ikke saa —?«

»Jo — jo — da, saadan skal det være,« raabte Flertallet.

»Og,« fortsatte Klavs, »enhver Skude, vi træffer paa Søen med røvet Gods, vil uden Naade blive tagen, og Mandskabet klynget op. Men det skal siges tillige; enhver, der udøver et lovligt Erhverv, hvad enten det er paa Søen eller ved Kysten, vil i os finde sine bedste Venner.«

Det er jo Voldsfærd, værre end den, der nu udøves,« fo'r Grev Gert op, »dertil agter jeg ikke at række Haand.«

»Nej, Hr. Greve,« sagde Jakob Wittenmayer, »saa er det ikke. Alt for længe har den nuværende Tingenes Tilstand vedvaret, og forstaar jeg rigtigt, er Maalet nu fuldt. Det er en Gunst, et Hensyn, vi viser Fyrsterne, at vi tilbyder dem at være med til at skaffe Fred paa Handelens alfare Vej, Havet, det Stæderne ene fuldtud mægter at gøre. Og jeg tager næppe fejl, naar jeg betoner, at der er mange, der ikke vilde være utilfredse med, at de trak sig helt tilbage.«

»Ja — ja,« raabte mange Stemmer, »det kan vi saa udmærket godt gøre selv,« — og saa tav Grev Gert.

Men det var ikke den eneste Skuffelse, der var forbeholdt ham. Medens han var i Lübeck og kæm-

pede for sine Planers Fuldkommengørelse, var hans Søstersøn i Slesvig ikke ledig.

Ifølge Forliget i Rendsborg Hellig Knud Hertugs Dag skulde Greven lade Ribe op for ham, men dermed forhastede han sig ikke, og da Januar og Februar gik, uden at det blev til noget, tabte Hertug Valdemar Taalmodigheden og besluttede at tage med Staalhandske det, der tilkom ham med Rette. Hr. Markvord Brucktorp, der havde Slottet inde, blev anmodet om at lukke det op for Hertugen, da han med hele sin Krigsmagt drog mod Byen.

Men Hr. Markvord svarede, da Opfordringen om Overgivelse blev rettet til ham af Radulf Rantzau, at det vilde han meget gerne tro, men ikke destomindre maatte den højfyrstelige Herre Hertug Valdemar meget have ham undskyldt; han kunde ikke efterkomme hans Ønske, thi han havde svoret Grev Gert af Rendsborg Huldskab og Troskab, og dette Løfte agtede han at holde.

»Men der er en Overenskomst mellem min Herre Hertugen og Greven, hvorefter sidstnævnte overdrager Hertugen Ribe By, Amt og Slot.«

»Kan gerne være,« svarede Markvord, »men saalænge, jeg ikke har min Herre Grevens egenhændige Ordre til Overgivelsen, agter jeg at forsvare den mig betroede Borg til sidste Blodsdraabe. Hvad min Herre Greven lover, bekræfter og besegler er mig ligegyldigt. Jeg er hans Tjener og lyder kun hans egenhændige Ordre.»

Over dette Svar blev Hertug Valdemar rasende forbitret og svor, at Hr. Markvord skulde nok komme til at neje sig. Han lod sine Folk slaa Lejr og beredte sig til at storme Byen og siden Slottet, der laa paa en naturlig Banke i Udkanten af Byen. I Nattens Mørke opmaaltes Voldgravene, og af medbragt Tømmer blev der lavet Broer til at kaste over Gravene og Stiger til Voldene. Der herskede den mest febrilske Spænding i hele Lejren, dette var Hertug Valdemars første selvstændige Foretagende og skulde gerne krones med Held. Noget efter Midnat sad han i sit Telt i Lejrens Midte, hvorover Banneret med den springende slesvigske Løve paa graagylden Grund vajede, og tænkte over sit Forhold til den mægtige Morbroder, medens hans Folk, høje som lave, kappedes om at bidrage deres til, at Morgendagen kunde endes med Sejr. For knap tre Aar siden var han bleven erklæret for myndig, men Grev Gerts Indflydelse lod det til, at han ikke kunde unddrage sig. Han havde hidtil kunnet spore den i de mindste Enkeltheder. Og nu lod det til, at han som et andet Barn var bleven lovet Ribe for at tie stille, uden at det derfor var Meningen at holde Løftet. Var alt gaaet, som Greven ventede det, havde de forlængst været paa Toget til Langeland, og saa havde hans snilde Morbroder imidlertid nok fundet paa Udveje til at slippe for at give ham Ribe. Godt var det, at Hansaen var kommen i Vejen, det gav ham Lejlighed til at kigge lidt i Morbroderens Planer.

Nu skulde han dog engang vise ham, at Dreng var han ikke længere, hvem man ustraffet kan love alt uden at bekymre sig om at holde det.

Saasnart det gryede af Dag, var Hertug Valdemar til Hest og Signalet til Opbrud gjaldede ud over Lejren. En tæt Rimtaage laa i den tidlige Martsmorgen over hele Egnen. Jorden var hvid, Iskrystaller hængte som Lysprismer ved Kvistene paa de bladløse Træer. Ud over Landet laa Huse, Gaarde og Byer og krøb sammen som sorte Muldskud paa det uhyre hvide Tæppe. Og lige foran laa Byen indhyllet i en Dis med Borgen ragende højt op over sig.

Forrest red Hertug Valdemar omgiven af sine Riddere og Ryttere, der anførtes af Radulf Rantzau. Fodfolket, Krigsknægtene, dannede Fløjene, de medførte Blider og andre Belejringsmaskiner. Men just da man nærmede sig Byporten, og Fodfolkets Anfører, Greven af Hoya, var travlt beskæftiget med at opstille Bliderne, gik Byporten op, og Vindebroen blev nedladt, og Byens Raad med Borgmesteren i Spidsen gik ud mod Hertugen, der holdt til Hest midt for Broen, og overrakte ham Stadens Nøgler og bad ham miskunde sig over dem, de vilde saa gerne undgaa al Krig og Tvedragt, men strænge Hr. Markvord Brucktorp havde svoret den Døden, der først udtalte Ordet Overgivelse, ellers havde de straks med Glæde aabnet Portene for ham. Vilde han nu bekræfte deres Privilegier, skulde de for Fremtiden være ham tro og lydige Underdaner.

Igennem Byen fortsatte nu Hæren sin March frem mod Slottet. Her saa det mere krigersk ud, og at Hr. Markvords Trudsel til Borgerne ikke var et tomt Mundsvejr, gav han dem lige straks en lille Mindelse om, thi fra Bliderne paa de højtliggende Volde susede der en Regn af store og smaa Stene ned over den endnu halvtsovende By og fredelige Borgeres Huse. Der lød et Forfærdelsens Skrig, hvor Stenene ramte, og ud fo'r Beboerne som Bier af en væltet Kube og stirrede hændervridende og skrækslagne op mod Borgen, hvorfra en ny Velsignelse, der var rettet noget lavere end den foregaaende, susede ned over de opskræmte Beboere og lemlæstede mange.

»Men plager Fanden da Manden?« raabte Greven af Hoya, »mon han har i Sinde at slaa Indbyggerne ihjel alle til Hobe for at skaffe os bedre Plads.«

»Ved det ikke,« svarede Hertugen, »men skynd eder, Greve, at vi kan komme til at give Svar paa Tiltale, saa faar de maaske andet at bestille end at ødelægge fredelige Borgeres Ejendom.«

»Straks, eders Naade, vi skal lige straks give dem det.«

»Hvorfor mon de ikke sigter efter os?«

»Naa, det er de dog maaske lovlig undskyldt med,« svarede Greven, »vi er for langt inde under Volden. Men vent et Øjeblik, saa vil vi nok faa mærke Bøsseskytterne i Virksomhed. Men vil I lytte til mit Raad, byt da Kofte med en Krigsknægt, thi ellers frygter jeg for, at eders guldbroderede Kjortel vil skinne

Hr. Markvord alt for stærkt i Øjnene, naar nu Solen ret snart staar op. Og hvad kunde det nytte, at vi forhaabentlig i Eftermiddag sidder inde med Borgen, naar I laa slagen paa Valen. — Færdig,« raabte Greven.

»Færdig, skal være,« svarede Blidekasterne.

»Det var ret, giv dem det saa.«

Og op mod Borgen susede en Regn af Stene, der knuste Taget paa nogle af Bygningerne og lemlæstede de Krigsknægte, der betjente Bliderne.

»Hurtigt! En Gang til! Giv dem ikke Tid til at lade. Det var Ret, saadan skal det være. En Gang endnu.« Og den allestedsnærværende Fører løb fra Blide til Blide for at rette ind og skyde. »Og saa frem med Vædderen, lad ham stange Porten.«

Vædderen var en tung jærnbeslaaet Bjælke, der i stærke Jærnkæder hængte i et Stativ. Stærke Tømmerstokke kastedes over Voldgraven foran den optrukne Vindebro, og over nedlagte Planker rulledes Vædderen, der straks begyndte sit Arbejde. Men det var en livsfarlig Virksomhed at betjene den, hvorfor den ogsaa var omgiven af et beskyttende Skjoldtag, men alligevel kunde Armbrøstskytterne pille en efter anden bort af dem, der betjente Vædderen. Det var især Benene, det gik ud over, hvorfor Betjeningen var iført tykke Hestelæders Hoser, der gik op paa Livet, faldt der en, var der straks to andre rede til at træde i hans Sted; det var en gammel Regel, at den eller de, der førte det afgørende Stød

mod en Port eller Mur, skulde have dobbelt Sold, og den vilde alle gerne fortjene. Vædderen fortsatte sit Arbejde, de dumpe Drøn lød igennem Borgen og ud over Byen, hver Gang den løb Panden mod Porten. Allerede var et stort Stykke af Murkronen over Porten styrtet ned. Da havde Markvord faaet en Blide stillet saadan, at den kunde bestryge Broen. En Hagl af store Stene slog ned over Vædderen, knuste Skjoldtaget og dræbte to af Mandskabet.

»Hurtigt! Hurtigt!« raabte den kække Fører, der allerede havde set den Fare, hvori Vædderen og dens Mandskab svævede, »giv dem endelig noget ind at nyse paa. Det var ret, — nej, noget lavere maa det være,« sagde han og rettede paa Bliden. »Lad dem nu prøve det,« og ned over Volden, hvor den farlige Blide stod, slyngedes en Hagel af svære Stene. »Nok en Gang, saa faar de vel andet at tage sig til, — og en Gang til.« — Den sidste Gang var for meget, thi Bliden blev delvis ødelagt, Mandskabet dræbt eller flygtede. Vædderen havde nu fuldendt sit Ødelæggelsesværk. Porten faldt med et stort Bulder, og igennem den tilvejebragte Aabning trængte den dristige Fører i Spidsen for Knægtene, medens Hertugen fulgte efter med Bøsseskytterne. I Borgporten, der for Forsvarets Skyld i en Stump Vinkel gik igennem Volden, faldt det sidste hæftige Forsvar, men alt var forgæves — Forsvarerne maatte vige, og ved Middagstid afløste den slesvigske springende Løve det holstenske Neldeblad paa Borgens Tinde.

Markvord forsvarede sig paa Trappen op til Taarnet med en lille Flok trofaste, der hverken forlangte eller gav Pardon.

»Der er dum og unyttig Blodsudgydelse,« raabte Hertug Valdemar, der holdt til Hest midt i Slotsgaarden. »Ned med Vaabnene, enhver, der følger mit Bud, tilgiver jeg, saa han kan enten tage Tjeneste hos mig eller fri og frank gaa, hvorhen han vil.« Saa sænkede den sidste Rest Vaabnene. Markvord Brucktorp rakte med bortvendt Ansigt sit Sværd til Hertugen.

»Behold det, Markvord Brucktorp,« sagde denne, »I har i Dag brugt det flinkt, og hvad her er sket, lægger jeg en anden og ikke eder til Last. Drag tilbage til eders Herre og meld ham fra mig, at jeg i Dag har holdt mit Indtog i Ribe, og hvorledes bør I ikke fortie. Jeg har kun taget, hvad mit er, det han saare vel ved.«

Foreløbig opslog Hertug Valdemar sin Residens paa Riberhus. Den nye Besiddelse skulde indordnes under den øvrige Forvaltning i Hertugdømmet. De Borgere, hvis Huse og Ejendom var bleven ødelagt ved Fejden, fik fuld Erstatning. Volden og Porten blev sat i Stand paany, og efter et Par Ugers Forløb var ethvert Spor af Erobringen udslettet paa de Saarede nær, hvoraf mange endnu vaandede sig

paa Smertenslejet. Men i disse Uger havde Hertugen fattet Beslutninger, som vilde have faaet Greven til at skumme af Raseri, havde han kendt dem.

Radulf Rantzau var alt i Begyndelsen af den anden Uges Ophold paa Riberhus efter en timelang Samtale med sin Herre afgaaet i en hemmelig vigtig Sendelse til det markgrevelige Hof i Spandau, hvor han ankom samme Dag, som Mødet i Lübeck sluttede, med Bestemmelser, der ikke var helt ulig et Nederlag for Grev Gert.

Han havde søgt at beherske Folkestemningen, det var ikke lykkedes ham, og han var derfor ikke synderlig mild i Hu, da han holdt til Hest udenfor sit Herberge hos Hans Wildenrath og saa en Rytter sprænge ind af Porten, kaste sig af Hesten og knæle ned foran ham.

»For Djævelen, Ridder Brucktorp, hvad skal det Mummespil betyde?«

»Naade, Herre Greve, jeg kommer som Flygtning. Hertug Valdemar af Slesvig har taget Borgen med Storm. Besætningen er enten falden eller traadt i hans Tjeneste, og mig bad han hilse eder, at han efter Aftale og Løfte fra eder havde taget Ribe i Besiddelse.«

»Fanden til Aftale,« knurrede Greven, »den Dreng maatte I da vel kunne holde eder fra Livet. — Men har i holdt Vagt som en Ærtekælling, saa vil jeg nødig være i eders Sted. Slut eder nu til mit Følge, den Sag skal vorde nøjere undersøgt. Og dermed

sprængte Greven ud af Porten og ned ad den gamle Hansastads Gader, hvis toppede Brolægning slog Gnister for Hestehovene, der klaprede hen over den.

Imidlertid foregik der Underhandlinger af en langt mere fredelig Natur paa Borgen i Spandau. Radulf Rantzau var bleven modtagen med den største Udmærkelse.

Markgreven og Gemalinde, Junker Valdemar, de danske Afsendinge, Biskop Svend, Prior Anders og Niels Glob deltog i Underhandlingerne. Laurids Jonson, der var bleven kundbar om Grev Gerts Planer mod ham, var rejst hjem til Langeland for at sætte Borgene paa Øen i Stand til at tage imod ham ved det forventede Besøg paa den rette Maade. Man beundrede og roste den unge, kække Hertug, der ikke lod sig trække om ved Næsen af sin snilde Morbroder, men tog med Vaaben i Haand, hvad der med Rette tilkom ham.

Hertugen foreslog sin Navnefrænde Junker Valdemar et Forbund og Hjælp til at indløse de pantsatte Dele af Jylland, ligesom han var villig til at anerkende ham for sin Lensherre i Slesvig. Men der var bestandig et Spørgsmaal, som fik Sagen til at strande, naar man kom til det — Pengene —.

Kejseren havde nok at gøre med sine urolige Vasaller og bestandig Penge behov til at holde dem Stangen. Markgreven var forsigtig, vilde nok vove noget, naar der var noget at vinde, men agtede ikke at holde Vingerne saa nær til Lyset, at der var

Udsigt til at brænde dem for Svogerens Skyld. Der var Tale om at faa Magnus Smek til at punge ud, naar man overdrog ham de skaanske Provinser til evig Arv og Eje. Der var ogsaa Tale om at sælge dem til Hansaen paa et vist Aaremaal, men da man forelagde den Sag for Junkeren, gav han det karakteristiske Svar, at da den var nærmere til Sverrig end til Lübeck, foretrak han — Magnus Smek. Endelig rykkede Radulf frem med en Plan, han i den sidste Tid havde gaaet og tænkt over. Hertug Valdemars Søster, den unge billedskønne Fyrstinde Helvig af Slesvig, besad en temmelig stor Fædrenearv, og som Valdemar Kristoffersens Brud blev hun Danmarks Dronning, og hendes Medgift vilde da kunne bruges til at indløse et Stykke af det pantsatte Land. Paa en af de Spadsereture, Radulf næsten daglig foretog sammen med Junker Valdemar, forelagde han ham denne Plan.

»Ja, det var jo en Udvej,« svarede Junkeren, »men ved I noget om, hvorledes min Bejlen vil blive optagen ved Hoffet i Slesvig?«

»Det ved jeg ganske vist ikke, men ikke tror jeg, at I der vil støde paa Modstand. Den unge Fyrstinde har stedse omtalt eder med den største Beundring. Hun saa eder ved Ridderspillet i Werle, hvor I nok bar hendes Farver.«

»Ja, nu erindrer jeg,« udbrød Junker Valdemar med Liv, »den unge, skønne Prinsesse.«

»Ja, og med hvem I Herre Junker nok dansede Aftenen efter Turneringen.«

»I er sandt for Herren godt underrettet,« udbrød Junkeren, »fortæller Prinsessen eder den Slags muntre Æventyr til Tidkort i ledige Timer?«

»Det just ikke,« afbrød Radulf ham. »men I Herre Junker maa mindes, at Prinsessen havde et Følge med.«

»Maa jeg se paa eder?« afbrød Junker Valdemar ham brat og vendte sig mod ham.

»Der vaagner et dunkelt Minde i min Erindring. I var den Ridder paa den sorte andalusiske Hingst, hvis Landse syntes af Staal, og for hvem enhver Ridder, sad han end nok saa fast i Sadlen, maatte favne Sandet.«

»Indtil I Herre Junker kom med den blegrøde Sløjfe, Prinsesse Helvig af Slesvigs Farver, da gik Lykkens Sol ned for mig.«

»Aa, Hr. Ridder, et Uheld, eders Hest snublede og faldt.«

»Ja, men deri var eders velførte Landse og Vaabenfærdighed ikke helt uden Skyld. Nok sagt, I vandt den Pris, den skønneste Dame ved Turneringen havde udsat, og jeg tror i al Stilhed ogsaa hendes Gunst, dog derom har jeg ingen Bemyndigelse til at udtale mig. Men det er værd at tænke over, thi Vejen til Danmarks Trone skal belægges med gode lødige Mark, og den, der har den Talisman,«

— »hvad han?« afbrød Junkeren, — »bliver dens Besidder.«

»Ja, hvis han har et skarpt Sværd og forstaar at vente til Tiden er moden og saa tillige forstaar at gribe til, naar Øjeblikket er der, uden smaalig Hensyn til, hvad den kære Familie i Øst eller Vest vil tænke derom, saa er Sølvet godt —.«

Radulf Rantzau saa spørgende paa ham.

»I synes maaske ikke rigtigt om det Syn paa Tingene?« spurgte Junker Valdemar, »men I kan være fuldt forvisset om, at selv om man kørte rinske Gylden eller gode lødige lybske Mark ind i Danmark i Læssevis, blev man derfor ikke dets Behersker, dertil skal andet og mere.«

»Men I vil da ikke indløse Pantene med Staal?«

»Jeg vil slet intet lige i Tiden,« svarede Junkeren, men der var et Blink i hans Øje, der ligesom sagde, at den Indløsningsmaade fandt han ikke helt uantagelig. De følgende Dage blev denne Tanke, at Junker Valdemar og Fyrstinde Helvig af Slesvig skulde som Danerkonge og Dronning bestige deres Fædres Trone, yderligere drøftet og gennemtænkt, derved blev Kongeættens to Hovedgrene atter forenede, og Radulf Rantzau fik Bemyndigelse og fuldt Samtykke fra Junker Valdemar og fra Markgreve Ludvig og Gemalinde til at søge den Tanke virkeliggjort.

VII Kapitel.

Grev Gert i Jylland.

GREV Gert havde sine Sporhunde saavel i Slesvig som i Spandau, han var en fin Diplomat og var ikke længe om at faa Færten af, at noget var i Gære, og han var tilfulde klar over, at Begivenheden i Ribe ogsaa vilde drage andre Følger efter sig. Han var forpligtet til at deltage i Havfredningen med et vist Antal Skibe. Og fra Hertug Valdemar havde han faaet den Meddelelse, at han saa sig ikke i Stand til foreløbig at deltage i Toget til Langeland. Om Toget til Ribe nævnte Hertugen ikke et Ord, men det havde Greven foreløbig ogsaa Vidnesbyrd nok om i den sønderknuste Ridder Brucktorp. Af ovennævnte Grunde og fordi, han havde faaet sikker Meddelelse om, at Laurids Jonson havde sat Langeland i fortrinlig Forsvarsstand og med spejdende Øje vogtede paa enhver Bevægelse til Søs, maatte Toget opgives. Greven mærkede ved de mange

Traade, han holdt i sin Haand, at nu kunde Afgørelsen ikke være langt borte, og med diplomatisk Snille satte han alt ind paa at vinde.

Først paa Sommeren 1339 drog han med et stort Følge op i sit Pantelen Nørre-Jylland; overalt, hvor han drog frem, stævnede han Riddere, gode Mænd og Almue til Tinge. Her skildrede han dem Tidens vanskelige Kaar og endte med at forlange en Sølvskat bevilget af Landet. Nu viste det sig først rigtigt, hvad Maal han havde haft med at sætte Tyskere over Borgene trindt omkring, thi de enkelte Røster fra de indfødte Slægter, der satte sig til Modværge mod en saadan ulovlig Ekstraskat, druknede i et øredøvende Bifaldsbrøl fra Grevens Haandlangere og Spydmænd.

Paa Langeland aandede man nu friere, og Bent Kaas og Svend Galt, der var fulgt med Laurids Jonson, skibede derfor over til Fyen, skibede over Melfartsund og drog op ad Jylland for at besøge Svend Galts Morbroder Niels Ebbesen paa Norringris ved Aars. En Aften sidst i Juni Maaned red to unge Mænd op gennem de dybe Skove, afbrudt ved frugtbart Agerland, der ogsaa den Gang laa omkring Skanderborg. Bent Kaas, der første Gang var i Jylland, undrede sig over den smukke frodige Natur, der ikke var saa meget ulig hans Fødeø Sjælland med de dybe dejlige Skove ved Esromsøen.

»Ja, Landet er saamænd godt nok,« svarede Svend Galt, »naar vi blot var de Æsler kvit, der nu

mæsker sig med Sulet, Landets Børn skulde mættes af.«

Solen var forlængst forsvunden bag Bakkerne i Vest. Men endnu havde den Magt til at forgylde hele den vestlige Himmel, hvorfra gylden Straaleglans skød op over Hvælvet, hvor den lidt efter lidt sluktes af det øst fra frembrydende Mørke. Dyb Stilhed herskede i Naturen. En forsinket Lærke slog endnu en ensom Trille, der ligesom druknede i den store Stilhed. Det var som al Naturen hvilede efter Dagens Strid, men det var kun tilsyneladende, thi da de red ud af den sidste Skovstrækning og nærmede sig Landsbyen Blegind, hvis usle lerklinede Hytter ikke havde meget tilfælles med den velbyggede stolte Bondeby med de prægtige Haver, der nu ligger paa Pladsen, fyldtes Luftea af Hyl, Eder, Veklager og Jammerskrig. De gav deres Heste af Sporerne og red ned mod Byen. Men som de red forbi Kaalgaarden af en af de første Hytter, susede en Armbrøstbolt forbi Næsen af Svend Galt, uden at ramme.

En ny Bolt ramte derimod Bent Kaas' Sværdfæste med en saadan Magt, at det drejede helt rundt og vendte Dupskoen op ad.

»Naa ved Beelzebub og alle hans smaa Engle,« lo Væbneren, »dette her bliver snart for morsomt.«

»Herre — kære Herre — slaa mig ihjel, — men tilgiv mig først,« — og en lang sortsmudset Karl sprang over Diget og knælede midt paa Vejen.

»Hvad — er det Jakob?« raabte Svend Galt, »vil du nu myrde os?«

Nej, Herre, nej — jeg er en Æsel, en Skidtkarl, der ikke kunde kende Forskel paa en ægte dansk Mand som eder og saa det Rakkerpak inde fra Skanderborg. — Hør, hvor de skraaler.«

»Hvad er her da paa Færde?«

»Paa Færde? De er ude at kræve Grevens Sølvskat ind, som de nylig bevilgede ham eller rettere sig selv paa Tinget nede ved Horsens for en Tid siden. Ved Hjælp af de Penge skal Danmark nu gøres til et rigtigt tysk Land, en Provins af Holsten.«

»Hvor ved du det fra?«

»Jeg hørte eders Morfader, Ebbe Galt fra Kalø, tale derom med eders Morbroder for en Tid siden, da de red hjem fra Tinget ved Horsens.«

»Men hvad vilde du her efter?«

»Ræven opholder sig paa Skanderborg lige for Tiden.«

»Og hans Datter —?«

»Ja, Herre, det kunde I lide at vide.«

»Men svar da for Djævelen, hvad vedrører det dig, hvad jeg kan lide eller ikke lide at vide.«

»Naa, naa, ikke saa hidsig,« svarede Jakob, idet han sprang til Side og forsigtig bragte sig selv uden for Rækkevidde. »Hende ved jeg aldeles intet andet om, end at hun ikke er paa Skanderborg. Da jeg saa de to Ryttere komme frem ad Vejen fra Skan-

derborg, troede jeg, da Herren der ikke er ulig Stig Andersen, at det var Tid til at afgøre et gammelt Mellemværende.«

»Naa, det har du ikke glemt?«

»Glemt? Nej, det glemmer jeg ikke, før man slaar Hovedet ned i Maven paa mig.«

»Hør, nu ødelægger det Pak rent de stakkels Mennesker.« Der hørtes et forfærdende, jamrende Skrig, der fyldte Luften som en eneste stor Bøn om Naade.

»Vis os Vej til de Umennesker, Jakob.«

»Straks, Herre, denne Vej,« og Tateren sprang foran, og begge Rytterne travede bagefter eller ved Siden af ham. Midt i Byen viste der sig et Syn, som, hvor vant den Tids Mennesker end var til raa Haardhed og Foragt for Menneskeliv og personlig Frihed, dog fik deres Hjærter til at krympe sig af Medynk. Ved en nedrammet Pæl udenfor en af de mere anseelige Gaarde stod en Mand bundet, to øjensynligt stærkt berusede tyske Soldryttere hjalp hinanden med at tærske løs paa ham, medens en forholdsvis ung Kone et Stykke derfra laa paa Knæ og hændervridende bønfaldt 4 andre Ryttere om Naade. En lille 8 a 9 Aars Dreng løb, da han saa Faderens Mishandling, hen og omfavnede ham og forsøgte med sit lille Legeme at dække ham mod Slagene, medens han truede ad Bødlerne med sin Barnehaand.«

»Væk, din fordømte Unge!« brølede den ene Rytter, »væk, siger jeg; vil du ikke væk?«

»Gaa, lille Niels,« sagde Faderen, men Drengen klyngede sig endnu tættere til ham.

»Det er der Raad for, min Unge,« og i et Anfald af Raseri greb Rytteren en Partisan og jog den i Siden og ud igennem Ryggen paa Drengen, der med et frygteligt jamrende Skrig vred sig i Dødskampen paa det kolde Staal, hvorefter han slyngede Liget fra sig. »Se saa er det os to igen, min Ven,« sagde Rytteren henvendt til Manden.

»Lad det nu være godt, Nidhart,« sagde den anden Rytter, »dette her gaar for vidt.«

»Nej, min Ven,« sagde Nidhart spottende, »jeg skal lære den lebendige Æsel at holde sin beskidte Mund, naar min Herre Greven kalder til Tinge; hørte jeg ham ikke raabe og larmentere over den Smule Skat?«

»Det var altid Sæd i Danmark — —«

»Naa, saa det er det,« afbrød Nidhart. »Hvad min Herre Greven ønsker og befaler, det er den Lov, du og dine elendige Slyngler af dansk Almue har at rette eder efter for Fremtiden. Saadan en Køter vil ikke alene mukke, men nægter ogsaa at betale Skatten.« Og nu regnede det atter ned med Slag og Stød over den ulykkelige Bonde.

»Herre Gud,« bad han i den yderste Nød, »slaa mig hellere ihjel som min ulykkelige Dreng, og pin mig ikke længere.«

»Pine dig —! Jo,« svarede begge Rytterne, »det er netop det, du skal, til du opgiver, hvor du har

skjult dine Grunker, og til Skræk og Advarsel for andre. Saadan et Eksempel skal statueres i enhver By, saa lærer I vist at holde eders Næse hos eder selv.«

Just i dette Øjeblik sprængte Svend Galt og Bent Kaas ind paa Pladsen, medens Jakob og tre af hans Fæller kom løbende bag efter.

»Hvad gaar her for sig?« spurgte Svend.

»Hjælp mig, Herre!« raabte Bonden. »Hjælp for Guds Barmhjærtigheds Skyld.«

»Jeg spurgte, hvad her gaar for sig,« sagde Svend Galt.

»Hvad rager det eder?« raabte Rytterne, medens de grebe deres Vaaben, der laa henkastede paa Jorden.

»Ah, ser jeg ret,« raabte Svend, »saa er det nok ikke første Gang, vi to mødes.«

»Ah, for tusind Millioner Tønder Djævle!« raabte Nidhart, der næsten samtidig havde genkendt sin Modstander fra Bornhøved.

»Kammerater, herhid! Den Lømmel maa ikke undslippe.«

»Du behøver ikke at brøle saadan op,« sagde Svend, »jeg agter ikke at løbe fra dig, derpaa kan du rigtig trygt lide. De to foregaaende Gange, vi mødtes, har jeg gjort mit Arbejde skidt, denne Gang skal jeg se at gøre det bedre.« Og imidlertid hug man fra sig paa begge Sider med Flid og god Villie.

En stor Fordel for de to brave Væbnere var det, at de var til Hest.

Soldrytterne forsøgte vel at faa deres Heste frem, men det mislykkedes ganske. Tateren og hans Kammerater skød de to og saarede de to andre. Derefter var Kampens Udfald ikke længere usikkert.

»Sidste Gang skamferede jeg din smukke Facade,« raabte Svend Galt og rettede et vældigt Hug mod Nidhart, »men denne Gang skal jeg sørge for, at Bartskæreren ingen Ulejlighed faar med dig.« Og i samme Øjeblik sank Kammeraten med kløvet Hoved for et Hug af Bent Kaas.

»Naade!« raabte Nidhart og tabte udmattet Værget af Haanden.

»Naade for dig?« raabte Svend rasende, »viste du Naade mod Bonden og hans ulykkelige Barn? Viste du Naade mod hin Familie, du for nogle Aar siden mishandlede ikke saa langt herfra, hvor vi to første Gang mødtes?

Det er din Herres største Skændsel, at han trækker dit Fædrelands Bærme herind til Ulykke for et fredeligt Lands lovtro Beboere og ikke formaar at holde Styr paa saadanne Køtere som dig og dine Lige.«

Bent Kaas vendte sig om, da han anede, hvad der forestod.

»Her har du mit Svar om Naaden.« Og et lynsnart susende Sværdhug, som han hverken fik Tid til at undgaa eller afbøde, ramte Nidhart i Hovedet, og han sank til Jorden uden en eneste Lyd.

Den stakkels Moder, der var besvimet, da hun saa Drengens Skæbne, kom nu til sig selv; men hvilket Syn mødte der hende ikke. Deres fattige Bo laa spredt overalt. Manden var mishandlet og Drengen dræbt.

»Ak, Gud,« jamrede hun, »skal de Røvere da ustraffet have Lov til at skænde, miskandle og myrde?«

»Disse har alt faaet deres Straf,« svarede Bent Kaas, »og saaledes vil det forhaabentlig gaa alle Voldsmænd.«

Førend de to Væbnere droge bort, paalagde Svend Tater-Jakob at sørge for, at de to saarede Ryttere bleve bragte til Skanderborg; men saadan gik det ikke, thi da det rygtedes, at der endnu var Liv i to af Voldsmændene, løb Byens Befolkning, der var frygtelig ophidset over det passerede, sammen og formelig rev de saarede Soldryttere i Stumper og Stykker.

»Nu trænger de ikke til at komme til Skanderborg,« lo Tater Jakob med et bredt Grin, »og saadan er det vist ogsaa bedst, thi ellers havde Hævnen nok paa en eller anden Maade ramt Beboerne. Nu er derimod ethvert Hul lige godt til dem, og sørg saa endelig for at udslette ethvert Spor af Begivenheden her.«

Sidst i Juli var Greven naaet til Viborg — lige siden den graa Oldtid Hovedtingstedet for Jylland. Derhen stævnede han, som overalt, hvor han drog frem — gode Mænd og Almue. Da Tinget var sat, stod Greven op og talte om Landets Nød og om de ildesindede og urolige Partigængere, der maatte kues, saa skulde det nok blive godt at bo i Danmark.

Et vældigt Bifaldsbrøl hilste denne Tale.

Da stod Biskop Jakob Splitt fra Ribe — en vældig gammel nordisk Kæmpeskikkelse med hvidt bølgende Skæg ned over det blanke Brystharnisk — op og sagde:

»Jeg tror ikke, at højbaarne Grev Gert fra Rendsborg nogensinde faar Fred i Jylland paa den Vis. Jyderne er et lovlydigt og roligt Folk, sene til at tænke og til at ægges til Vrede, men er den først vakt, lægges den næppe, før det, der opirrede dem, er fjærnet. Tør jeg give den højbaarne Greve et Raad, da skulde det være dette: Overhold Landets gamle Love, hold eders Tjenere og fornemmelig eders Borghøvdinge til det samme, da slukkes enhver Oprørslue.

»Ja — ja —. Stærke Mester Jakob fra Ribe har Ret, Fred for vore Hustruer og vore Børn. — Ingen Skat. Vi vil ikke betale for at blive kuede af tyske Landsknægte,« raabtes der i et rungende Kor.

»Almuen har Ret,« sagde Ridder Niels Bugge fra Hald, »der behøves absolut ingen Krigsknægte, kun

dette ene: Streng Retfærdighed mod Ven og Fjende, Høje som Lave — Lighed for Loven.«

Derefter stod der en svær hærdebred ung Mand op, han var i Panser og Plade, et tæt nøddebrunt Skæg krusede sig om Mund og Hage.

»Ebbe Galts Søn — Niels Ebbesen —,« hviskedes der fra Mund til Mund, det var let at mærke, at han havde et godt Navn blandt den menige Almue. Da der var bleven Stilhed, sagde han:

»Herre Greve, er det eder bekendt og med eders Villie, at eders menige Soldryttere mishandler Almuen, dræber Børnene og voldtager Kvinderne, ja, begaar Skændselsgerninger, saa man undrende maa spørge sig selv: Lever vi i et kristent Land? Tør I svare for eders Folk, da svarer jeg for Jyderne i Midtjylland.«

»Jeg skal nok selv sørge for Lov og Ret,« svarede Greven vredt, »og ønsker ikke Raad af næsvise Hanekyllinger og selvbestaltede Bondeførere. Kristoffertiden er forbi; for enhver, der mukker, har vi Galge og Jærn, hvad enten hans Rede findes i Toppen af Skovens Træer eller i det sivgroede Kær.«

Men trods al Modstand blev Skatten vedtagen. Det var den første Tingdag. Den næste afgjordes alle personlige Spørgsmaal, Rets- og Ejendomstrætter og deslige. Stig Andersen fra Bjørnholm ejede nogle Gaarde i Laurberg Sogn og Niels Ebbesen ejede Løjstrup Hovedgaard. Der var opstaaet Uenighed om nogle Enge, der stødte sammen ved Gudenaaen,

og betingede Fiskeriet i den. Uagtet det var vitterligt, at det omstridte Engstykke fra Arildstid havde hørt til Løjstrup, havde Stig Andersens Foged dog med Magt jaget Løjstrups Folk bort fra Engen og bemægtiget sig Fiskeriet.

Denne Sag var indanket for Landstinget. Niels Ebbesen mødte frem paa Tinget med sin Foged fra Løjstrup, gamle graaskæggede Mænd fra Egnen samt hele sit Følge af væbnede Svende, blandt hvilke nu saas Tater-Jakobs smilende Ansigt samt de to Væbnere Svend Galt og Bent Kaas. Alle, der kendte det omhandlede Engstykke, vidnede, at det, længere end gamle Mænd kunde mindes, havde hørt til Løjstrup. Desuagtet dømte Greven, at Engdraget tilhørte Stig Andersen med Rette.

Niels Ebbesen knugede, da den Dom blev oplæst, sin Haand omkring Sværdfæstet, saa Knoerne bleve hvide, men mælede ikke et Ord. Kun da han steg til Hest udenfor Tinget, og Jakob holdt Stigbøjlen, hørte han, at Niels Ebbesen hviskede hen for sig: »Arme ulykkelige Danmark.«

Men da de kom hjem til Herberget, sagde Svend Galt: »Hvorfor slog I ikke til, Morbroder? Jeg og Niels Bugges Svende med Anders Bugge i Spidsen ventede kun paa et Vink fra eder, saa havde Skaldepanden ligget paa sine Gerninger.«

»Er du gal, Taabe?« fo'r Niels Ebbesen op. »Hvor har du faaet den forrykte Idé fra? Tror du ikke, at Gud Herren kan redde Land og Rige, uden at vi

behøver at begaa en Niddingsdaad for at hjælpe ham dermed? — Og — i hvert Fald var du næppe den, der skulde lægge Haand dertil.«

»Jeg forstaar eder ikke, Morbroder.«

»Det er heller ikke nødvendigt, Svend,« svarede Niels Ebbesen. »Saa vidende, som jeg er, kan du altid blive.

Da Tinget var sluttet, og man beredte sig til at drage bort, havde Niels Ebbesen en Samtale med Niels Bugge, hvorefter begge Ridderne med deres væbnede Følge drog op mod Grevens Herberge — Budolfi Kloster —. Niels Ebbesen begærede at indlades til en Samtale med Greven. Dette Ønske blev opfyldt.

»I ønsker, Niels Ebbesen?« sagde Greven og gik hen imod ham.

»Jeg ønsker, højbaarne Greve en Samtale med eder uden Vidner.«

»Statssager?« sagde Greven og maalte ham fra Isse til Fod.

»Jeg er vaabenløs, Herre Greve. Og — Statssager kan I jo gerne kalde det, for saa vidt det kun angaar eder og mig, og derfor mente — jeg — det rettest — —« Greven gav Kapellanen og Hans Vittinghoff et Vink, og de var ene — »at tale ene med eder om det.«

»Tal —!« sagde Greven, og hans Ansigt blev isnende haardt.

Jeg havde engang en Søster,« sagde Niels Ebbe-

sen stille, »ung og smuk, sagde Folk, og dertil livsglad, det blev hendes Ulykke. Hun kom ved Biskop Svend af Aarhus ned til Fyrstinde Sofie af Werle som Selskaberinde. Her saa hun en Herre af fyrstelig Rod; han daarede og bedrog hende samtidig med, at han bejlede til hendes Frøken.«

»I hvad Hensigt fortæller I mig denne Krønike, Niels Ebbesen?« spurgte Greven med lynende Øjne, »og er I snart færdig?«

Uden at lade sig afbryde vedblev Niels Ebbesen: »Falden, fortvivlet og ødelagt kom hun hjem, nogle Maaneder efter bragte hun som Pant paa sin Forførers Kunstgreb og eget Letsind en Søn til Verden. Men Barnets Liv betalte hun med sit eget, som vel var; thi hendes Kaar i Slægten var næppe bleven blide. Jeg spørger eder, Grev Gert: Finder I ikke, at hin Forfører nu, da han staar paa Magtens Tinde som Danmarks faktiske Herre, bør vedkende sig Sønnen af hin ædelbaarne Jomfru, hvis Liv han som en fager Blomst afbrød og hnækkede?«

»Raser I?«

»Nej, jeg gør ikke, men jeg forlanger et klart og bestemt Svar, thi det skal I vide, at fra det Øjeblik, min Søsters Tilstand blev mig vitterlig, svor jeg en frygtelig Ed at ville hævne min Søsters Fornedrelse og Slægtens Skam paa hendes Forfører. Men i sin Dødsstund bad hun: Tilgiv mig og ham, Niels og sørg for Barnet. Det sidste har jeg gjort, det første kan jeg ikke endnu. Men jeg føler, at antager I eder

Sønnen, hvem I ret vel kan være bekendt, skal min Haand af den Grund ikke være mod eder.«

»Formastelige!« bruste Greven op. »Jeg tav saalænge for at skønne, hvorvidt I kunde faa i Sinde at gaa. Jeg haaber, at I skønner paa min englelige Taalmodighed ved at høre paa den rørende Ammestuehistorie. Nej, Niels Ebbesen, eders forløbne Tøjter maa I selv vare. Og nu skal jeg sige eder noget, I vogter eder vel, at I ikke ret snart igen kommer mig for nær, thi da kunde det ret vel hænde, at der ramte eder og ikke eders Søsters Slegfredunge, en Ophøjelse, som I ikke vilde synes om.«

»Vi mødes vist igen, Herre Greve.«

»Det tror jeg med,« svarede denne, »men det bliver i saa Fald næppe til Fornøjelse for eder.«

»Derfor raader Gud. Men et skal I vide, at som I ødelagde min Søsters Liv og er Skyld i, at hendes Søn som en anden Bastard maa bære sin Mødreneæts Vaaben og Mærke, saa ødelægger I nu Danmark med eders rovgriske forvorpne Morderbander. I kan eller vil ikke skaffe lige Ret for alle. Spørg i Blegind ved Skanderborg, hvis I ellers har Sans for Sandhed og Ret. Spørg de nedbrændte Huse og Byer, de dinglende Lig i Galgerne. Deres eneste Forbrydelse var jo, at de vilde værge deres eget, deres Ret til at leve. Men« — og han hævede den pantsrede Haand — »netop fordi, I ikke formaar at

skaffe lige Ret for alle, vil I aldrig naa at blive Danmarks Herre — —.«

En frygtelig fast rasende Forbitrelse fyldte Greven.

»Fort herut!« fnøs han. »Tak eders Lykke, at I slipper.«

»Hvad, heller mit og mine Venners væbnede Følge,« haanlo Niels Ebbesen.

Sølvskatten begyndte at indgaa, og samtidig fo'r Grevens Hververe ud over hele Nordtyskland, ja, lige ned til Rhinen, Donau, Rhone og Frankenland. Han bød en Ridder 12 Mark Sølv for et halvt Aars Tjeneste. Væbneren 10 Mark, Ryttere og menige Krigsknægte 5 Mark, der var nok, der havde Lyst til Krig, Eventyr og Bytte. Og hele Mellemevropas »Skrabsammen« flokkedes lig Stormfugle før det frembrydende Uvejr om Ørnereden i Rendsborg.

Imidlertid oprandt det mindeværdige Aar 1340

Radulf Rantzau havde trolig røgtet det betroede Hverv, og Prinsesse Helvig havde, tilskyndet baade af sin Moder og Broder, indvilget i at blive Junker Valdemars Brud, naar han kaaredes til Danmarks Konge.

Med Kystfredningen fik det ingen rigtig Art, thi kunde Greven ikke faa Overledelsen, saa var han Mand for at forhindre, at det gik alt for meget

ud over hans egne Slotshøvdinge, naar de havde rodet alt for dybt i Hansaens Kramkiste. Det forstod Lübeck godt. Derfor samledes paa Raadets Indbydelse en Dag sidst i Februar en Del Fyrster tillige med Udsendinge fra Stæderne i Lübeck for at enes om et Kongevalg i Danmark. Raadet i Lübeck var nu mere villigt end for et Aar siden til at lytte til Junker Valdemars og de danske Udsendinges Ønsker.

Der var omtrent almindelig Enighed om at kaare Valdemar Kristoffersen til Danmarks Konge og at støtte ham med Penge, Skibe og Mandskab. Naturligvis mod godt og solidt Pant, det var ingenlunde for Danmarks og Junkerens Skyld, men han bød nu engang de bedste Betingelser, og saa valgte man ham. Grev Gert kom igen selv til Stede. Han vidste og var klar over den umaadelige Fare, det vilde være for ham, om Danmarks Trone besteges af en ung, energisk Fyrste, der oven i Købet efter Sigende havde sikret sig en fast Støtte i det Sønderjylland, der laa som en ubestigelig Vold mellem hans holstenske Arveland og de danske Besiddelser. Nej, dette maatte, var det muligt, forhindres.

Hvilke Planer, der smededes i Slesvig, vidste han kun ufuldkomment, thi sidsn Affæren i Ribe gik Søstersønnen sine egne Veje, men at han ventedes til Mødet, vidste han dog, og her maatte der smedes. Trumfen havde han paa Haanden, og den skulde ogsaa nok blive brugt. Forhandle med Tronarvingen — ham han af mange Grunde ubevidst hadede —

hverken kunde eller vilde han, der var derimod et andet Sted, hvor han sikrere kunde ramme, og der slog han ned. En Dag under Mødet, da de brandenborgske og danske Udsendinge forhandlede med Stædernes Repræsentanter om Privilegier og Betaling derfor, gik Greven ganske stille kun ledsaget af sin Kapellan til Hertug Valdemars Herberge.

»Jeg kommer,« sagde Greven, »for at faa bekræftet, om det er sandt, hvad Rygtet melder, at du har solgt dig og min egen Perle — liden Helvig — til den falske Kristoffers Søn.

»Aa—naah,« svarede Hertugen. »Morbroder skal nu ikke tro alt, hvad Rygtet melder.

»Det være nu, som det er,« svarede Greven, »men jeg har et andet Forslag at gøre dig, og det, tror jeg, er noget fordelagtigere for dig, end at indlade dig med den stodderarme danske Prins. Du husker, hvordan det gik Moster Elisabet, da hun indlod sig med Broderen, hvordan hun blev haanet og forskudt. Det vilde græmme mig, skulde Helvigs Skæbne blive saadan — Æblet falder næppe langt fra den Stamme. Det er naturligvis hendes betydelige Medgift, han har for Næsen, med den kan der altid indløses nogle Borge og Landstrækninger; ellers ejer han ved Madonna ikke engang saa meget som den fattigste Ridder i mit Følge.«

»Hvad vil I da tilbyde mig, Morbroder? — Men, det siger jeg eder: Ingen Rævestræger som ved Ribe,

hvor I glemte at give Markvord Brucktorp Befaling til at lade Slottet op for mig.«

»Aa, det skilte du dig helt pænt fra. Hvor ved du forresten, om det ikke var en Opgave, jeg stillede dig, hvor du kunde faa Lejlighed til at vise din Dygtighed som Feltherre og Landestyrer, og« — vedblev Greven — »Udfaldet viste jo, at jeg havde Ære af min Elev.«

»Aa, mon?« svarede Hertugen tvivlende.

»Jeg vil, trods det andre muligen har tudet dig i Ørerne, give dig et Bevis paa min uforandrede Velvillie for dig, og at jeg endnu ikke har opgivet at se dig paa Danmarks Trone. Jeg vil overlade dig hele mit nørrejydske Pant.«

»I, Morbroder?«

»Ja, naturligvis skal du betale derfor. Som du ved, er det givet mig i Pant for 100,000 Mark Sølv. Men jeg overlader dig det for 43,000 Mark Sølv. Deraf ved jeg, at du med Lethed kan udbetale mig 18,000 Mark straks. Og for de resterende 25,000 Mark, skal du sætte dit Hertugdømme i Pant med Slotte, Møller og Byer. Du kan afbetale mig disse Penge i Løbet af et à to Aar, og saa er du Herre fra Ejderen til Skagen.«

»Men Oprøret i Nørre-Jylland? Thi det ved jeg saare godt, at der gærer og syder det overalt.«

»Bah,« sagde Greven. »Jeg skal nok lære dem at makke ret. Jeg knuser al Modstand. Hver Ridder, der ikke vil sværge Troskab, skal enten klæde

Galgen eller rømme af Landet, og hver Bonde, der knurrer, skal slaas ned som en skabet Hund, og naar alt er roligt, faar du Landet paa de af mig nævnte Betingelser.«

»Jeg frygter, at Jylland vorder en Ørk, inden dette sker,« indvendte Hertugen.

»Ja, hvad saa?« svarede Greven. »Selv om det skulde blive nødvendigt at forny Besætningen, var der vel ingen større Skade sket. Men mit Tilbud er naturligvis under den bestemte Forudsætning, at du ikke ferbinder dig med Junker Valdemar.«

»Men hvis jeg nu alligevel gør det, hvad saa?«

»Det skal jeg sige dig,« sagde Greven med et spydigt forbindtligt Smil. »Du glemmer ikke, at jeg endnu gemmer den ældste Kristoffersøn — Junker Otto — paa Segeberg, forbinder du dig med Junker Valdemar imod mig, lukker jeg Otto ud, og lader ham, hvad der er den letteste Sag af Verden, kaare til Konge. Han vil i det mindste være taknemmelig derfor. Og lyste mig kan det ogsaa at se alle de forstyrrede Miner, et saadant Rædselsbudskab vil afstedkomme blandt de høje ærværdige Faarehoveder, der i dette Øjeblik er samlet paa Stadens Raadhus for at dele Rollerne saadan mellem sig, at enhver faar noget, naar Kongen kommer.«

»I vil lukke Otto ud af Fængslet? Eller forstod jeg eder ret?«

»Jo, det er meget rigtigt,« sagde Greven. »Du vil jo forbinde dig med den anden Broder, hvorfor

skulde jeg saa ikke have nogen Fornøjelse for min egen Mund. Du glemmer, at Grevinde Elisabet, min Datter, snart er voksen, hun kan blive en passende Dandronning.«

»— — Skræmmer Sporene ikke — —?«

»Du mener den anden Elisabet? Naa mig derom. Sker det, kan du trygt lide paa, at skal jeg være Skjoldholder ved Tronen, skal jeg nok sørge for, at den staar fast, saa længe jeg lever.«

Den Nød, Greven der havde givet ham at knække, var for stærk for hans Tænder, og de Vidder, han der havde givet ham at skue ud over, bragte ham til at gyse for Morbroderen. Efter lange Forhandlinger fik Greven sin Villie. Prins Otto skulde blive, hvor han var, og Hertug Valdemar maatte ikke forbinde sig med den anden Broder. Hertug Valdemar skulde have Nørre-Jylland for 43,000 Mark, hvoraf 18,000 skulde betales kontant, for Resten skulde Greven have Sønderjylland i Pant paa Als nær.

Tilsyneladende var det glimrende Vilkaar for Hertugen. Men i Virkeligheden var det hele kun til Fordel for Greven. Han slap af med et Panteland, hvis Befolkning var ham fjendske, og hvortil hans Ret kunde bestrides, saasnart der kom en Konge i Landet. I Stedet for fik han Sønderjylland, der laa lige op til hans egne Besiddelser, vel skulde Hertugen have Lov til at indløse det igen, men de, der kendte Hertugens Forhold, og det gjorde Greven, vidste godt, at han næppe, selv om han skrabte

Bunden paa alle sine Kasser, formaaede at betale de 18,000 Mark endsige mere. Og i saa Fald skulde Greven have Ribe, Kalø og det sydøstlige Nørre-Jylland tilbage.

Det var altsaa en regulær Knap, han havde drejet Søstersønnen. Han havde skilt ham fra Junker Valdemar, sikret sig at faa Ribe tilbage, forbeholdt sig det halve af Brusk Herred, der laa lige op ad Melfartsund, for at han altid derfra, hvor nu Fredericia ligger, kunde have fri og uhindret Overfart til sit andet Panteland, Fyen.

Det er forstaaeligt, at Hertugen ikke var meget opsat paa den Handel, men fælles Venner fik ham til at samtykke, dog stolede han aabenbart ikke rigtig paa Grevens Uegennyttighed, thi da Overenskomsten skulde underskrives, gjorde han Indvendinger. Det hjalp ikke, at Greven mindede ham om, at det hele egentlig var gjort for hans Skyld, og at det var saa aldeles nødvendigt, for at han kunde blive Konge i Danmark.

Forgæves — — Hertugens Underskrift var ikke til at faa. Han vilde tænke over det; men det laa ikke i Grevens Plan, og saa maatte Kapellanen til at lave om paa Dokumentet endnu engang.

Hertugen vilde kun undertegne det paa den udtrykkelige Betingelse, at han skulde have Lov til, hvis hvis han blev omsindet, at trække sig helt tilbage fra Overenskomsten. Den Bestemmelse saa

Greven ikke mildt til, men derved var nu intet at gøre, og derved blev den hele Overenskomst saa temmelig betydningsløs.

Naaede Greven saaledes ikke at binde Hertugen og vinde en fuldstændig Sejr i Lübeck, saa fejler det næppe, at han under de givne Forhold var fuldkommen tilfreds med de Resultater, Mødet bragte ham.

Junker Valdemar havde han skilt fra Hertugen, og hvad der i den Forbindelse var det aller vigtigste, fra — Prinsesse Helvigs Medgift, uden hvilken Junkeren ikke kunde udrette noget. At det sidste Moment betød noget, viste sig allerede Dagen efter Mødet paa Raadhuset. Man havde saa sikkert ventet Hertugen. I Stedet for begyndte nu Enkelthederne af Overenskomsten mellem Greven og Hertugen at svirre rundt som Myg i Aftendæmringen.

Man saa betuttede paa hinanden. Lübeckkerne og Hansaens øvrige Afsendinge vare langt fra saa villige som de foregaaende Mødedage til at yde Junker Valdemar Hjælp — man opstillede Betingelser, mente det bedst at vente lidt endnu, inden man bandt sig til Junkeren, der nu ikke længere havde det gyldne Rygstød i Slesvig.

Rygterne løb, hvorfra de kom, vidste ingen, lige saa lidt hvem der stod bag ved dem; men at de slog ned der, hvor der sigtedes, er sikkert nok, og

Virkningen var vistnok ogsaa efter Grevens Ønske; thi allerede Trediedagen derefter opløstes Mødet uden andet Resultat, end at man vilde vente og se, om Overenskomsten mellem Greven og Hertugen blev til noget.

VIII Kapitel.

Soldbander.

NU begyndte Resultatet af de ny Skattepaalæg og derigennem af Hvervningen at vise sig. Krigsfolket flokkedes om Greven i Rendsborg. Og allerede midt i Marts 1340 mønstrede han 4000 Ryttere og væbnede Svende samt 7000 Fodfolk. Disse bytte- og rovbegærlige Ravne agtede han ikke at føde længere end højst nødvendigt. Der var allerede givet Ordre til Afmarsch op og ind i Nørre-Jylland. Da meddelte Hertugen, der i disse Dage gæstedes af brandenborgske Afsendinge sammen med Biskop Svend, Prior Anders og Laurids Jonson, sin Morbroder, at han ikke agtede at benytte sig af Overenskomsten om Nørre- og Sønderjylland, da han paa Grund af Forestillinger fra sine kære og tro Undersaatter vilde forblive ved sit Hertugdømme.

»Den fordømte Dreng,« hvislede Greven mellem Tænderne.

Derpaa bankede han med sit Sværdfæste i Bordet, ved hvilket han stod.

»Bed Drosten og Marsken ulejlige sig hid,« bød han den hidilende Page. Begge de nævnte Herrer traadte næsten samtidig ind hver fra sin Side i Hallen.

»Jeg har ladet eder kalde,« sagde Greven, »for at meddele eder mine sidste Ønsker angaaende Toget til Jylland. — I Marsk Andersen tager to Tusinde Krigsknægte og et Tusinde Ryttere, med disse drager I til Ribe, som I bemægtiger eder ved Magt eller List.«

»Men, Herre Greve,« afbrød Stig Andersen ham, »jeg troede — — eders Søstersøn —«

»Nok herom,« tordnede Greven. »Hvad I tror at vide, er i den Sag mig ligegyldigt, jeg skal dog engang vise min kære Søstersøn, at jeg ikke helt ustraffet lader mig spille paa Næsen. I kan tage Ridder Markvord Brucktorp med eder, fejler jeg ikke, har han vist et uafgjort Mellemværende med den gode Greve af Hoya, som nu holder Ribe til min Søstersøns Haand. Har I forstaaet mig?«

»Vel, Herre Greve.«

»Og naar den Sag er i Orden, sætter I Markvord til Høvidsmand paa Slottet, og selv støder I til mig ved Kolding.

Og I Hans Vittinghoff følger mit Banner til Randers, hvor jeg agter at tøve, medens I og de unge

Grever, Klavs og Henrik, udfører mine Planer paa andre Kanter af Landet.«

Atter lyste Krigens Fakkel blodrød hen over Nørre-Jylland.

Stig Andersen fik et let Spil med Ribe. Greven af Hoya, hvem Hertug Valdemar havde betroet Bevogtningen af den vigtige Grænsefæstning, havde ikke forstaaet at gøre sig yndet af Borgerne, saa var han tilmed en Tysker, der ikke kunde taale at se et Skørt paa en smuk Krop, uden at han straks følte Ejendomstilbøjeligheder baade til Skørtet og Personen, der bar det. Et Par Gange var han ligefrem bleven smidt ud af ansete Borgeres Huse, fordi de ikke kunde have deres Kvinder i Fred for ham. En anden Gang havde han faaet lokket Borgmester Erik Rostgaards Datter ind paa Slottet, hvor han holdt hende indespærret i tvende Døgn, da hun alligevel ikke vilde føje sig efter ham, var hun smuttet forbi ham ud af Kammeret, hvor han holdt hende indespærret, ud over Borggaarden, op paa Volden, rasende forfulgt af ham. Da hun ingen anden Frelse øjnede, styrtede hun sig i Graven og vilde være omkommen, var ikke et Par unge Mænd, der just befandt sig paa den modsatte Side af Graven, resolutte ilet hende til Undsætning og reddet hende.

Borgerne var rasende. Stig Andersens Ankomst for Staden var Gnisten, der fængede. I et Øjeblik

var Staden i hans Hænder. Borgerne saa i Markvord Brucktorps Nærværelse en Borgen for, at det gamle Regimente vilde blive genoprettet, saasnart Borgen faldt, han havde altid været en trofast og retfærdig Herre, og de hjalp derfor trofast til.

Alligevel kunde man vistnok have faaet Lov til at vente længe, hvis ikke Tilfældet var kommen Stig Andersen til Hjælp. Andendags Aften indfandt Borgmester Erik Rostgaards Svigerfader sig hos Stig Andersen.

»Jeg mindes, Herre Marsk,« sagde han, »da man i min Ungdom istandsatte Gravmælet i St. Catrine Kirke over den forlængst uddøde Riddersslægt Stärcke, at man bag dette fandt en stor Aabning med stensatte Trin ned i Dybet.«

»Undersøgte man ikke Aabningen?« spurgte Marsken.

»Jo, det gjorde man, eller rettere, det vilde man have gjort, men Bispen forbød det, da det, som han udtrykte sig, vilde forstyrre Gravfreden. Jeg og et Par andre unge Mennesker var dog alligevel dernede og fandt da en Gang sat af mægtige Kampesten, den gik i Retning mod Slottet. Vi fulgte den et Stykke, men da den gik stærkt nedad, og der stod Vand i den, vendte vi om.«

»I mener?« spurgte Stig Andersen.

»At den gaar under Graven op paa Slottet, og at I burde lade den Sag undersøge. Muligvis vil I der

finde en nem Lejlighed til at faa Slottet i eders Magt.«

»Vel!« svarede Stig Andersen. »I følger med.«

»Nej, jeg gør ej, jeg er en gammel Mand, men jeg skal vise eder Gravmælet, Resten maa I om.«

Efter et kort Samraad af den lille Hærs Øverste, besluttede man sig til at vove Forsøget.

Epitafiet blev nedtaget, og der fandtes ganske rigtigt et trappelignende Hul ned i Jorden. Stig Andersen var den første, der traadte ned af Trinene, de øvrige Førere vilde følge ham.

»Nej, ikke saa — Niels Limbæk følger mig med tyve Mand, vender vi ikke tilbage i Løbet af en Time, følger andre tyve Mand, vender de heller ikke tilbage, saa ved de, hvor de skal søge os. Og saa skal Bo-Falck føre Knægte og Ryttere frem til Storm. — Tænd et Lys, Niels, her er mørk som i Forgaarden til — — —. Hvad? Jeg tror, du ryster. Er du bange?«

»Nej, slet ikke, Herre; men sæt nu Gangen styrter sammen, hvordan kommer vi saa tilbage?«

»Vi skal slet ikke tilbage, Mester Niels Limbæk, i det mindste ikke ad den Vej. Frygt for Sammenstyrtning er der ingen Grund til, du ser, den er sat i en længst svunden Tid af mægtige Sten, hvoraf den ene holder paa den anden. Mellemrummene er udfyldte med flade Granitsten, den ene stablet oven paa den anden — det har kostet Arbejde.«

»Den, der byggede Borgen, har sikkert ogsaa bygget Gangen,« sagde Niels Limbæk.

»Næppe, Niels. Maaske nok paabegyndt, men ikke fuldført den. Da den Gang paabegyndtes, var her hverken Kirker eller Klostre. Da fo'r dine Forfædre og mine med maaske paa deres Skibe til fremmede Egne og Kyster.«

»Vikingetiden, Herre?«

»Ja, det kan du godt lide paa. Ribe var da en mægtig Stad og stod i Forbindelse med Havet. En eller anden Søkonge har rimeligvis bygget Borgen og paabegyndt Gangen. En 6—7 Hundredaar taler rimeligvis gennem disse Stene til os. Men lad nu det være. Her begynder det at blive forbandet fugtigt.«

»Ja, Herre, Vandet gaar mig snart til Knæerne.«

»Ja, vi maa nu være under Graven. Flyt blot Benene hurtigt, Niels, saa gør det ikke noget.«

»Mener I det?«

»Der kan du se, nu gaar det atter opad. Nu har vi vort paa det tørre.«

»Puh—ha!« udbrød Folkene, efterhaanden som de krumbøjede sjoppede op af Vandet. »Det var en drøj Tur.« Gangen var saa lav, at man maatte bøje sig saa stærkt, at man næsten krøb igennem den.

»Vær I glade,« udbrød Marsken, »at vi naaede saa vidt.« Nu udvidede Gangen sig til en bred stensat Hule. Ved Enden af den stod en Brønd sat af samme solide Materiale som Gangen.«

»En fornuftig Mand, hin fjærne Tids Bygmester,« sagde Stig Andersen, »han vilde have Vandet i Behold, naar alt glippede.

Hvad er det, Niels?«

»En Spand med vedhængende Lænke. Se, se — Kobber — eller Bronce. Ja, tænkte jeg det ikke nok, den Brønd er næppe fra vore Bedste- eller Oldeforældres Tid. Men nu, Niels, skal vi se at komme lidt op i Luften igen. Hid med Lyset. Naa Klodrian, det gjorde du godt.« Niels Limbæk saa sig ikke for, men stødte med Foden mod Kanten af en Sten, snublede og faldt, saa lang han var, lige i Favnen paa Stig Andersen, hvorved Lyset slukkedes. Efter flere forgæves Forsøg fik man endelig slaaet Ild, men Lyset vilde ikke brænde, Tanden var vaad, det spragede og spruttede og truede med at gaa ud.

Ved Enden af Gangen saa man dog en Stentrappe, bred nok til at to Mand jævnsides kunde gaa op ad den.

»Kom her, Niels, og læg Ryggen til.« Det kunde vel være nødvendigt, thi en stor og massiv Stenflise dækkede Nedgangen. Ved forenede Anstrængelser lykkedes det dog at lette den saa meget, at man lige kunde kige ud under den. Det var et stort mørkt Rum, man saa ind i. Saa vidt det var muligt at orientere sig, var det Flisen foran Kaminen i Riddersalen, man havde løftet i Vejret.

»Ja, Niels, Arbejdet er godt nok,« udbrød Stig

Andersen, »og i Løbet af nogle Timer skal Borgen være i vor Vold.«

Og saaledes skete det. Da tilstrækkeligt Mandskab var samlet, væltede man Flisen til Side. Og medens Bo-Falck førte Hæren frem til et Skinangreb, og Forsvarerne samlede sig for at afslaa dette, trængte Marsken og hans Svende op i Riddersalen, og derfra bemægtigede de sig Borgen, uden at Greven af Hoya eller hans Folk vidste et Muk af det. Først da Slotsgaarden og Adgangen til den fra Volden fyldtes med fremmede Krigere, mærkede man Uraad.

»Hvem Djævelen er I?« brølede Greven.

»Ikke Venner, Herre Greve, — det I trygt kan forlade eder paa.«

»Ind paa dem, hug dem ned,« brølede han.

»Det er Galmands Værk,« raabte Stig Andersen. »Ned med Vaabnene, her er al Modstand unyttig. Ræk mig eders Værge, Grev Johan af Hoya.» — — Vaabnene sank de betuttede Krigsmænd af Hænderne.

»Sa mødtes vi igen, Greve af Haya,« udbrød Markvord Brucktorp, der var kommen med den sidste Skare gennem Gangen.

»I her ogsaa,« udbrød Greven med indædt Raseri.

»Ja, hvad ellers? Borgen var jo min, før den blev eders.«

»For Satan og hele hans Yngel! Hvor kommer I fra?«

»Riddersalen — —.«

»Det gad jeg set.«

»Det er unødvendigt,« svarede Stig Andersen. »At vi er her, kan I se. Paa hvad Maade, vi har naaet at forraske eder, kan være eder ligegyldigt. Spillet er tabt for eder. Og I kan hilse Hertug Valdemar, at Greven, min Herre, igen har taget Ribe i Besiddelse.«

Dagen efter drog Stig Andersen bort fra Ribe forstærket med den største Del af Besætningen fra Riberhus, der havde taget Tjeneste hos Greven, medens de, der havde fulgt Stig Andersen gennem Løngangen, blev tilbage som Besætning.

Grevens Hær bestod af alskens sammenløbet Pak fra det sydlige Evropas Valpladser. Fn Del Riddere var der dog, som havde ladet sig lokke ved Udsigten til Sold og Bytte. Overalt, hvor Hæren drog frem, udbredte den Skræk og Forfærdelse. Talrige Karrer ledsagede Toget med Bøjler, Lænker og rødklædte Bødler. At dette Optog ikke var en tom Trudsel, derom vidnede nedtrampede Marker, afbrændte Huse, Gaarde og Byer. Dinglende Legemer paa Træernes Grene betegnede den Vej, Greven drog frem. I Kolding holdt han Rast i to Dage. De omliggende Syslers Beboere var i Forvejen stævnede til Møde med ham. Her stod Ridder Esge Jul fra

Haraldskær op og mindede Greven om, at naar han kaldte Jylland sit Rige, da var dette forkert. Pant var ikke Eje, Jylland kunde og vilde forhaabentlig ogsaa blive indløst i en nær Fremtid. Derfor kunde der ikke være Tale om at sværge den Troskab, Greven fordrede. Højst om at svare de Skatter og Afgifter, man fra Arilds Tid var vant til.

Den Tale fandt Genlyd i Forsamlingen. Jens Sehested fra Jellinggaard slog paa sit Skjold og gav højt og lydeligt sit Bifald tilkende. Grev Gert sad som støbt i Malm paa en kulsort Hest, ned over det brede Bryst laa den mægtige Guldkæde med Madonnabilledet fra Itzeho, og fra det nedslaaede Hjelmgitter lød nu hans Røst som en rullende Torden ud over den store Forsamling.

»Jeg har svoret,« sagde han, »at denne Ufredens og Opsætsighedens Tilstand, der nu raader heri Jylland, skal have en Ende. Riddere og gode Mænd maa hjælpe mig dermed; Kristoffertiden vender ikke tilbage —. Enhver Ridder, der ikke sværger Troskab, skal enten rømme Landet eller dingle i Galgen.«

»Aldrig svæger jeg Troskab til den, der kommer med lejede Stimænd i Skarevis for at lægge mit Hjem og mit Fædreland øde!« raabte Esge Juul, saa det rungede ud over Tinget.

»Ikke heller jeg!« raabte Jens Sehested. »Det er jo Brud paa Landets gamle Love og Rettigheder, en uhørt Krænkelse, som vi ikke vil finde os i, saa hellere dø.«

Menigmand, der var mødt mandstærke, saa lidt betænkelige ud ved den Vending, Mødet truede med at tage — hist og her lød spredte Bifald — medens man dog betænkelig hummede sig for den Lanseskov af Grevens Spydmænd, der blinkede i Baggrunden.

»Sværg eller dø!« tordnede Greven. »Der gives ingen tredie Udvej.«

»Maaske dog,« sagde Esge Juul, givende Jens Sehested og dennes Svende et Vink sporede han sin Hest. Den vælige pantsrede Hingst af rent jydsk Blod rejste sig paa Bagbenene, og med et lynsnart Spring fulgt af Jens Sehested var han inde paa Greven. Springet var saa voldsomt, at Grevens Hest ikke kunde modstaa det, den sank i Knæ, og da Mødet holdtes paa en Brink, hvorunder Koldingaa løber, rev den Stig Andersen og Hans Vittinghoff, der holdt bagved Greven, med sig i Faldet, og alle tre tumlede ned i Aaen. Men bort over de stejlende Heste og rullende Riddere sprængte Esge Juul og Jens Sehested fulgt af to ungdommelige Riddere med lukket Hjelmvisir og en næsten sort Svend i brun Læderkøllert og Stormhue, hvorfra de kom, vidste ingen, man havde ikke lagt Mærke til dem før. Den ene langede ud efter Hans Vittinghoff, idet han svømmede over Aaen.

»Fordømt ogsaa, at jeg ikke kan naa dig!« raabte han, »saa havde der været en Kæltring mindre til i Verden; men maaske lykkes det en anden Gang.«

Den sorte Svend red saa uheldigt ud i Aaen, at Hesten sparkede eller traadte Stig Andersen, saa han gik til Bunds som en Sten.

»Det var en Vandgang for Ræven, saa det klodsede noget,« skoggerlo han, »blot han maatte blive dernede, men det gør han næppe, Fanden hytter nok sine. Min Herre vilde maaske faa et kortere Stykke Vej til Brudeskamlen, end hvis den gamle Mikkel bliver i Live.« Og bort over Aaen sprængte den lille tapre Skare.

Overfaldet var sket saa pludseligt, at det var umuligt at forhindre det. Men der blev et vældigt Oprør. Begge de unge Grever sprang af deres Heste fulgt af Riddere og Svende. Hans Vittinghoff havde lidt mindst, han fik sig let samlet op paa Aakanten, hvor han kun havde haft den halve Krop i Vandet. Grev Gert var bleven slynget paa Hovedet ud i Aaen, da Hesten stejlende styrtede ned ad Brinken, i det tunge Harnisk vilde han ufejlbarligt være druknet, var han ikke med Spyd og Stænger i Løbet af Sekunder bleven draget i Land. Stig Andersen var den, der var værst faren. Der gik nogle Minutter, inden man fik ham op og skilt ved Harnisket, han var bevidstløs, og da det med Besvær lykkedes at kalde ham til Live, var han uklar. »Grib ham!« raabte ham. — »Det er den skinbarlige Djævel selv — — Pas paa — Segeberg — — han kommer igen — —.«

For ældre Folk er et Bad i Marts Maaned ingen helt farefri Fornøjelse. Det viste sig ogsaa her.

Stig Andersen maatte lægge sig ind paa Skanderborg, og selv for en Kæmpenatur som Grevens var et saadant Bad for meget af det gode. Han kom syg til Randers og maatte lægge sig ind hos Borgmester Peter Helt. Men selv fra Sengen styrede han Krigsoperationerne.

Nøden var stor for alle Fædrelandets tro Mænd. Grevens Hær var overmægtig. Overfaldet i Kolding, som Greven kaldte det, endskønt det kun var dikteret af den yderste Nød, skulde hævnes. En Trup Ryttere under Anførsel af en Ridder Rupreckt fra en af Rhinegnens Borge, der sammen med mange andre havde taget Tjeneste hos Greven i Haab om Ære og Bytte, blev sendt ud for at forfølge og muligt indhente de flygtende. — De havde et Forspring af en god halv Time og gjorde først Holdt i de store Skove, der da dækkede Egnen ved Herslev.

»Fælles Fare giver fælles Kaar,« sagde Esge Juul. »Nu maa jeg vel spørge om mine trofaste Følgesvendes Navn og Kaar.«

De unge Mænd gav sig til Kende.

»Hjærtelig velkomne skal I være,« raabte Jens Sehested. »Randers og Viborg Egnens tapre Høvding paa Norring Ris er altsaa eders Morbroder?«

»Han er saa,« svarede Svend.

»Hvad vilde I saa langt mod syd,« spurgte Esge Juul.

»Morbroder Niels og Niels Bugge paa Hald vil vide Besked, om Greven delte sin Hær, hvorhen den drog — og hvad han havde i Sinde.«

»Rid da tilbage og meddel eders gæve Morbroder, at en lille Del forfølger os — Resten drager videre mod Nord.«

»Maa vi ikke hellere vente og hjælpe eder, hvis I bliver forfulgte?« spurgte Bent Kaas.

»Nej, da,« sagde Jens Sehested, »min aabne Gaard kan ingen Modstand gøre, er jeg kendt, men det er ikke sikkert, bliver min Ejendom lagt øde og jeg — faar de mig fat — hængt, saa var jo Grevens Bud, saa deri sker der næppe nogen Forandring for min Skyld. Men for at undgaa enhver Eventualitet drager jeg med Esge Juul til hans faste Borg, hvor alt min Hustru opholder sig. Finder Pakket os der, og det gør de nok, kan det blive lysteligt at danse lidt rundt med dem.«

»Men Herre,« vedblev Jens Sehested, »jer Svend der, han ser ellers noget vælsk ud, kunde han ikke med eders Tilladelse ride et Bud for mig til Jellinggaard? Han er vel saa kløgtig, at han ikke fortæller den første den bedste, i hvilket eller hvis Ærinde han gaar?«

»Paa det Lag,« svarede Svend Galt med et Smil, »nej, Jakob er god nok, han er trofast baade i Had, og havde jeg nær sagt i Kærlighed. Jeg tror dog nok, at Hadet er det, han vanskeligst glemmer. Ikke

sandt Jakob? Ridder Jens vil have dig til at gaa Bud til Jellinggaard, kan du finde dertil?«

»Det kan jeg vel nok, Herre, det er jo der, at Kirken ligger mellem de to Gravhøje.«

»Ja vel, Jakob, det er rigtigt.«

»Rid da med dette Bud til min Foged,« sagde Jens Sehested, at han ruster Svendene og rider saa hurtigt ske kan til Haraldskær, thi Grev Gerts Stumpkjoler er efter al Sandsynlighed efter os, bliver du spurgt hvorfra og hvorhen, siger du fra Ingen til Ingen. Kan du huske det?«

»Ja, Herre, det tror jeg sikkert.«

»Det var bravt.«

Kort efter skiltes vore Venner fra Ridderne og deres Følge. Da den sidste Svend var forsvunden bag Træstammerne, sagde Svend:

»Nu fromt at ride mod Nord og give Morbroder og Niels Bugge Underretning var maaske det klogeste, men — jeg kan ikke gøre for det — at give Slip paa den Fornøjelse at bakses rigtig til Gavns med Guntshovederne foran Haraldskærs Volde, gaar over mine Evner. Blot de kan finde Vej derop.«

»Aa, jo,« svarede Bent Kaas, »Bytte lugter de forsultne Tyskere i flere Miles Afstand, saa det behøver du sikkert ikke at ængste dig for, de skal nok finde Vej.«

De red nu langs Udkanten af Skoven og spejdede ud ad den alfare Vej. Men her blev deres Taalmodighed sat paa en haard Prøve. Endelig næste

Dags Morgen saa de en Trup paa godt 100 Ryttere, der drog meget forsigtigt fremad, undersøgende hver By og Skov paa deres Vej.

»Der har vi Kavallererne,« sagde Bent Kaas. »Dansere kommer der ikke til at mangle, blot de ikke var saa djævleblændt mange.«

»Er du bange?« spurgte Svend.

»Bange? Aa nej, det kan jeg ikke sige, men en Omgang med et halvt Hundrede af den Slags, kan nu maaske dog alligevel blive lidt for meget i Længden.«

»Men husk Jens Sehesteds Svende, Besætningen paa Haraldskær og Bønderne i Omegnen.«

»Ja vel, jeg husker det altsammen.«

De fulgte nu i stor Afstand, men saaledes, at de aldrig slap Guntshovederne af Syne, efter dem, indtil de kom til Nørre-Vilstrup, her drejede de af ad Haraldskær til. Og Bent Kaas og Svend Galt vidste nu, at det var de rette Folk, de havde for sig. Ankomne i Nærheden af Borgen gjorde de Holdt i en liden Lund, medens et Par Stykker med Ridder Rupreckt sneg sig uden om den for at spejde. Overalt, hvor de fjælede sig bag Gærder, i Huller og Fordybninger, var der et sort Hoved, der som en Hund, men uset, fulgte dem. Da de vendte tilbage til Truppen, gav Krop og Hoved et Hop og forsvandt i Skoven. Kort efter hørte Bent Kaas et Kuk fra den Klynge Graner, hvor han og Svend holdt sig skjulte.

»Hvad for Fanden!« udbrød Svend. »Kukker Gøgen nu ogsaa paa den Tid af Aaret? Jeg skulde da ikke tro,« og Svend vendte sig om — »ja, jeg fik en Anelse. Jakob, dit gale Asen. Hvordan kommer du her?«

»Paa alle fire, Herre,« svarede Svenden og dumpede ned næsten foran Fødderne af dem.

»Men Ærindet til Jellinggaard?«

»Det er besørget, Herre, og Jeppe Foged lader formelde, at senest Imorgen skal han være for Haraldskær med 20 Svende.«

»Du er en Perle, Jakob.«

»Ja, Herre, det kan nok være, men tror I ikke, at Ridderne der inde havde bedst af at faa Besked derom, at de kan hjælpe lidt til med Musikken, naar Dansen rigtig begynder. Ellers er jeg alligevel bange for, at Arbejdet vil overstige vore Kræfter.«

»Jakob har Ret,« svarede Bent, »Esge Juul maa have Underretning, og ingen er nærmere til at bringe dette Bud end Jakob selv.«

»Jeg tror vist, Herre,« sagde Jakob med et listigt Smil, »at I gerne maa have baade Æren og Fornøjelsen, da jeg ingen Udvej øjner.«

»Vistsaa, din listige Træring,« svarede Bent, »du finder nok paa Udveje.«

Og Jakob fandt paa Udveje. Han var hærdet mod alt Slags Vejr. Vant til at lade sig gennembage af stegende Sommersol og gennemisne af Vinterens bidende Frostkulde. Alt var ham tilsyneladende

lige meget. Som det Folk af hvis Rod, han var runden, var han en Skifting, en Paria, man forlangte af ham alle en god Borgers Pligter, men gjorde sig ingen Ulejlighed med Rettighederne, dem tog man selv, for saa vidt de var værd at eje — Kulde, Sult — Nød og Forfølgelse som et jaget Dyr, ofte ikke vidende det Sted, hvor han kunde hvile sit Hoved i Fred. Alt det kendte Jakob, der var derfor intet mærkeligt i, at han, da Mørket sænkede sig over Borgen og Skoven, stille og tyst lod sig glide ned ad Voldskraaningen til den med tynd Is belagte Voldgrav. Det gav en klingende Lyd, da Isen brødes for kraftige Svømmetag. Alt var stille. Maanen var i første Kvarter, og lyste gennem forbidrivende hvide Uldskyer ned over Borgen og Graven, hvor dens Straaler spøgelsesagtig brødes i de opkastede Iskrystaller. Vagten blev i den store Stilhed derfor let opmærksom paa, at der var noget usædvanligt paa Færde. Og i den maanelyse Aften fik han let Øje paa Svømmeren og beredte sig til at tage varmt mod ham. Ved Hjælp af Tagrør, der voksede ved Bredden, fik Jakob Fodfæste, medens Vagten beredte sig til at løbe sin Lanse igennem ham.

»Holdt, holdt, tøv en Kende!« raabte han. »Der er ikke flere, saa mig kan du altid faa ekspederet, lad os derfor snakke lidt sammen først.«

»Fanden heller,« brummede Svenden, »Folk, der kommer den Vej, har vist alligevel bedst af en 6—7 Tommer Jærn i Livet.«

»Ih, huh ha, nej,« sagde Jakob, idet han rystede sig, »det er saamænd køligt nok endda. Før du mig til din Herre, hvis du har nogen. Det kan hænde, at jeg har et Budskab, der kan bringe lidt Varme i Blodet til os alle sammen.«

Vagten havde aabenbart ingen rigtig Fidus til Jakob. Den sortsmudsede, lavstammede Tater, fandt han, kunde se ud til allehaande. Jens Sehested kom til i det samme og løste Knuden.

»Hvad, Jakob,« raabte han, »er det dig? Hvad sagde Jeppe?«

»At han om nogle Timer, saasnart det lysner, vil være for Borgen med tyve Svende.«

»Det er godt, Jakob. Og dine unge Herrer?«

»— — Holder sig skjulte i en Grantykning her udenfor.«

»Vel, men du er jo vaad.«

»Ja, der var ingen anden Vej end gennem Graven.«

Jakob fik nu tørt Tøj af Svendene, og næste Morgen red han blandt Haraldskærs Svende ud over den gyngende Vindebro mod Skovene med Bredsten. Men de var ikke komne ret mange 100 Favne uden for Voldgraven, før de stødte paa de holstenske Forposter, der blev drevne tilbage. Men Ridder Rupreckt sov ikke, Esge Juul og Jens Sehested fandt ham i Sadlen.

»Ind paa dem!« brølede han, og frem fo'r den hele Rytterskare, det saa ud, som skulde de ride de

faa Ryttere fra Haraldskær fuldstændig ned. Sagen blev saa meget mere betænkelig, som Holstenerne, da de var komne dem paa faa Skridt nær, pludselig svingede ud til Siderne og søgte at knuse dem under de lange Fangearme, som med en Ring af Jærn.

»Dette her ser ikke godt ud,« raabte Esge Juul, »vi maa gaa tilbage.«

»Nej, for Guds Skyld ikke,« raabte Jens Sehested gennem Bulderet, »saa er vor Skæbne beseglet. Nej, vi slaar os igennem, bryder deres Linie, og imedens kommer Jeppe.«

»Han kan have faaet Forfald,« mente Esge.

»Er han levende,« svarede Jens, »skal han nok komme.«

De gennembrød de holstenske Rytteres Jærnring, vendte sig og oprejst i Stigbøjlerne og med højtløftet Sværd susede de igen ned mod Holstenerne, der atter havde sluttet sig sammen, da deres første Plan om at omringe dem var bleven tilintetgjort. Alligevel var Stillingen meget alvorlig. Da gungrede Jorden under fremilende Hestehove, og ind paa Kamppladsen sprængte Jællingaards Foged, til ham havde Bent Kaas og Svend Galt sluttet sig.

»Det er bravt, Husbond,« raabte han,« kan I passe paa Pakket der foran, skal vi tage os af dem her bagfra, saa de skal ikke komme til at klage over at være Stedbørn.« Og ind paa dem sprængte de med saa uimodstaaelig Vælde, at de holstenske Ryttere formelig blev trykkede sammen. Det var de bagerste

Holstenere umuligt at gøre Front, de blev ligefrem nedhuggede bagfra. Heste og Mennesker væltede sig mellem hverandre i et eneste frygteligt Kaos. Al Orden var ophørt. Da raabte Ridder Rupreckt: »Redde sig, hvo der kan!«

»Det kan du ikke, min Ven,« raabte Jeppe Foged, »derfor skal jeg sørge.«

»Af Vejen,« og Rupreckts Sværd susede over Jeppes Hoved. Men Jeppe var ingen Aarsunge i Vaabenleg, han afparerede Hugget, og et nyt Hug gjorde Rupreckt vaabenløs.

»Ned med Vaabnene,« bød Esge Juul, og en halv Snes Sværd faldt klirrende til Jorden. En anden lille Skare havde i Tide trukket sig tilbage til Skoven og undkom. Resten laa dræbte eller saarede paa Jorden.

»Det var godt gjort, Jeppe,« sagde Jens Sehested, »du kom i en lykkelig Tid.«

»Jeg kom, som jeg havde lovet, Husbond.«

»Og Tak, I unge Venner, fordi I ventede og hjalp os.«

»Ja, ingen Aarsag,« svarede Svend, »da vi selv har været med, kan vi bringe Morbroder og Niels Bugge ganske paalidelig Underretning, og dernæst følger vi nu ganske langsomt efter ham op i Jylland.

IX Kapitel.

Biskop Jakob paa Norring-Ris.

PAA Norring-Ris gik en sen Eftermiddag i den sidste Halvdel af Marts Borgens Herre, Niels Ebbesen, frem og tilbage i Hallen i ivrig Samtale med en halvt gejstlig udseende Ridder i fuld Rustning, der lige var ankommen, medens den endnu ungdommelige Husmoder sad henne ved et Vindøje med sin Baldyreramme. Ved hendes Fod legede to prægtige Drenge, hvoraf vel den ene kunde være en 9—10 Aar, den anden noget yngre. Hun fulgte med Opmærksomhed Mændenes Samtale.

»Som jeg siger eder,« fortsatte den fremmede, »Ridder Stig Andersen kom for Staden og snuppede den i en Haandevending.«

»Ja, men — Borgen?« udbrød Miels Ebbesen.

»Ja, Guds Moder og hendes Hellige forstaar det, hvorledes han kom i Besiddelse af den, derom gaar der sære Frasagn. Nogle mener, at han som den

snu Ræv, han er, har svømmet over Graven — og taget Greven i Nakken. Andre, og til dem hører jeg, mener, at det passede nok saa godt for Stig Andersen at rode sig igennem Jorden. Der findes nemlig en Gang bag den uddøde adelige Familie Starckes Epitaphium, og den har Stig nok ladet undersøge og — benyttet.«

»Og nu?«

»Ja, nu er den sydlige Del af Jylland igen i Grevens Vold, al Modstand knuses, Borge jevnes med Jorden. Fribaarne Mænds Gods ødelægges, selv maa de fjæle sig i Huler, paa Heder, i Skove eller rømme Landet for at undgaa at favnes af Grevens Bødler, som han fører med sig i Skokketal.«

»Er alt saa ikke tilladt mod et saadant Udyr, som raner vort Eje, voldtager vore Kvinder, ja, selv de uskyldige Smaa er ikke engang sikre mod Vilddyrene,« sagde Niels Ebbesen hæftig.

»Ja, min kære Frænde, i aaben Mark i ærlig Kamp, der vil jeg selv kalde det en god og priselig Gerning for den, der kunde naa at fælde Ophavsmanden til al den Nød og Elende. Men?«

»I mener?«

»Ja, vi har jo talt om det før. Ingen Krogveje.«

»Ingen Krogveje, siger I, min bispelige Frænde, hvis Mening er mig saa dyrebar, forstaar I da ikke, at det gamle Guds Ord passer paa ham?«

»Hvilket, Niels?"

»Med samme Maal, I maaler ud med til andre,

skal eder tilmaales — Lumskhed — Falskhed — Snedighed — Undertrykkelse og Vold, alt var ham lige gode Midler, blot de tjente til at forøge hans Magt og ødelægge dem, der stod ham imod.

Nej, Mester Jakob, jeg vil forsvare den Tanke, jeg under Skriftemaalets Indsegl har betroet eder, for hele Danmarks Ridderskab og for den levende Gud, naar han engang kalder mig for Dommen.«

»Men Niels, du husker den særegne Stilling, du nu engang staar i til den Mand, og den Ed, du har betroet mig, du har svoret. Hvormeget, min kære Frænde har den virket ind paa hin frygtelige Tanke, du huser i din Sjæl, — og hvilken Part har Fædrelandets Nød og Jammer i den?«

»Ved den alvidende Gud, Biskop Jakob, var der kun min Søsters Fornedrelse og tidlige Død mellem Greven og mig. Skulde han — undtagen paa Valpladsen — være fri Mand for mig?«

»Og dog er hin frygtelige Tanke en Forbrydelse, Niels, forstaa det dog, inden du hovedkuls styrter dig og dine i Nød og Elendighed,« udbrød Biskoppen med Inderlighed. »Fyrstemord var aldrig Gud en velbehagelig Gerning. Min kære Frænde, tænk paa alle de utallige Eksempler fra Historiens Aarbøger, hvor Fyrster myrdedes hemmeligt eller aabenbart, altid ramte Herren den Haand, der førte det dræbende Staal. Du behøver ikke at gaa langt, tænk paa de mange Fyrstemord i det sidste Aarhundrede herhjemme. Hvor blev den Haand af, der førte Stø-

det —? Visnet i Kval og Elende. — Tænk paa din Fædreneborgs Nabo — Møllerup —. Det fejler næppe, at din Fader har fortalt dig mangt et Træk om hin stolte Marsk, engang saa mægtig, at han bar et helt Rige og en svag Konge, og tilsidst blev jaget som et vildt Dyr, ikke vidende den Plet, hvortil han kunde hvile sit Hoved i Fred.«

»Ja, Ridder Ebbe, min Fader, har saa,« svarede Niels Ebbesen stille. »Men,« og der tændtes en Ild i hans Sjæl, der fik hans Øjne til at straale, idet de faldt paa Hustruen. »Ve den Røver, Voldsmand eller Horkarl, der vilde eller forsøgte paa at voldtage min Hustru for siden fejgt at fjæle sig bag Højheden — Purpuret og Kronen, ved alle Hellige, jeg handlede som Ridder Stig.«

»Og satte eder i Guds Sted. Husk, han siger: Hævnen hører mig til.«

»Det er sandt, Biskop Jakob, men Herrens Langmodighed er ofte saa forunderlig, at man kommer til at tvivle paa — — —«

»Ti, formastelige!« afbrød Bispen ham vredt. »Bespot ikke den Hellige, tror I smaa ædel- og højbaarne Hanekyllinger virkelig ikke, at Gud Herren kan straffe en højbaaren Røver og frelse Land og Rige, uden at han har nødig at benytte et Stykke Staal i en svag forbryderisk Menneskehaand dertil. Niels, min Frænde, endnu engang,« sagde Bispen og lagde sin Arm om hans Nakke, »beder jeg dig, jag hin dæmoniske Tanke hen til det Dyb, hvorfra

den stammer — husk, at du i din Iver og Blindhed vel næppe formaar at skælne mellem privat Hævn og — Fædrelandets Nød.«

»Biskop Jakob,« sagde Niels Ebbesen, og der var en Højhed i hans Blik, for hvilket Bispen uvilkaarligt studsede, »I er en af Fædrelandets bedste Sønner, og I mener mig det godt, det ved jeg, og netop fordi jeg har den fuldeste Tillid til eder, har jeg givet eder Kundskab om min Sjæls lønligste Tanker, hvilke foruden Gud Herren kun hun kender,« og han pegede paa sin Hustru, der lagde sin Baldyreramme fra sig og gik hen til dem.

»Du kender den, min Datter og Slægtning,« sagde Biskoppen studsende.

»Ja, højærværdige Fader,« sagde hun.

»Og har ikke med den Magt, du besidder over din Husbond, fraraadet ham den?«

»Ak nej,« svarede hun, »formaaede jeg end det, hvad jeg meget tvivler paa, da vilde jeg med det samme berøve ham den ædleste og reneste Tanke, der er opvokset i hans Sjæl under mit Samliv med ham.«

Men er I begge plat forblindede og hildet i Mørkets og Satans Kløer,« raabte Bispen med et af Vrede funklende Aasyn. »Var det ikke, fordi du Jutta var min Broders eneste efterladte Datter, hvis Ve og Vel ligger mig inderligt paa Sinde, samtidig med, at jeg har faaet din ridderlige Husbond kær som en Søn, ved Gud, jeg rystede Støvet af mine Fødder

og forlod den Bolig, hvor Mørkets Fyrste lader til at have sat sig saadan til Sæde, at selv en kristen Bisp ikke formaar at forjage ham.«

»Sig ikke det, Biskop Jakob,« sagde Niels Ebbesen, der nu kom tilbage efter en Runde ned i Borgestuen, hvor netop Svend Galt og Bent Kaas var vendt tilbage, efter at de havde fulgt Greven til Randers.

»Hin Tanke kom til mig for mer end Aar og Dag siden, og alt det, I har sagt mig i Eftermiddag, har jeg sagt mig selv Gang efter Gang. Den har gæstet mig i mit Lønkammer, hvor jeg var ene med min Gud, den har gæstet mig paa Marken, paa Valpladsen, under Marchen, naar det lykkedes mig at forjage den af mine Tanker, da var der Øde og Mørke og en egen nagende Tomhed i min Sjæl. Og naar den atter dukkede op, da fyldte den mit Sind med en egen fredfyldt Lykke — det lysnede og straalede — —«

»Menneskehjærtets Hovmod,« afbrød Bispen.

»Nej,« sagde Niels Ebbesen stille, »der gør I mig Uret. Den kastede Lys over Vidder, jeg ikke formaaede at maale, og igennem det hele saa jeg et enigt lykkeligt og frelst Danmark, men mig selv lykkedes det mig aldrig at faa Øje paa. Og en Anelse bor der i min Sjæl, der siger, at jeg bliver Midlet — Redskabet — til Danmarks Frelse, men faar næppe Frugterne at smage. Og derfor beder jeg eder, højærværdige Fader, min og min Hustrus gode Ge-

nius forlad os ikke i Vrede. Lov mig,« og han drog Bispen til Side, »hvis der skulde times mig noget menneskeligt i den nærmeste Tid, at I da vil vogte mine kære og tage dem i eders Varetægt.«

Biskop Jakob gav ham et sagte dvælende Haandtryk.

»Og endnu, Farbroder Jakob,« sagde Fru Jutta og tog hans Haand, »ræk mig og min kære Husbond det højhellige Sakramente. Jeg har i den sidste Tid svarlig længtes derefter.«

»Hvorfor, min Datter?« sagde Bispen.

»Ja, jeg kan ikke gøre Rede derfor,« sagde hun, »men der bor en Ængstelse i min Sjæl, nu da Greven og hans lejede Morderbander huserer her i Egnen, for, hvad Morgendagen kan bringe, og jeg vil føle mig trøstet og støttet, naar jeg kunde knæle ved Herrens Alter og gennem hans Legeme faa Vished for, at han er mig nær.«

»I forbinder da ingen særegne Hensigter dermed?« sagde Bispen mistænksomt.

»Nej, ved den Gud, der ved alt, ogsaa mit Hjertes Tanke, han ved, at vi to, min Hustru og jeg, kun længes efter i disse Prøvelsens Tider at dele hans Nadvermaaltid.«

»Kom da,« sagde Bispen mildt, »lad os gaa til Borgkapellet at berede den hellige Handling.«

X Kapitel.

Niels Ebbesen.

SENERE paa Aftenen samledes i Hallen Niels Ebbesen, Fru Jutta, Biskop Jakob, de unge Væbnere Svend Galt og Bent Kaas, samt Niels Bugges Søn Anders, der havde været i Randers i et lignende Ærinde som de unge Mænd og var fulgt med dem tilbage til Norring-Ris. Fru Jutta kredensede en Kande varm Rinskvin. Svend Galt og Bent Kaas fortalte om Grevens Tog op gennem Jylland, om den uheldige Troskabsaflæggelse paa Aabrinken ved Kolding.

»Ja, det er sandt,« sagde Anders Bugge, »han faldt jo i Vandet tilligemed den spidsnæsede Ræv fra Bjørnholm, at han ikke fik en Koldesyge paa Halsen.«

»Det gjorde de vel ogsaa,« sagde Bent Kaas. »Ridder Stig maatte i alt Fald blive i Skanderborg, og Greven gik fluks til Sengs efter Ankomsten til Randers.«

»Kunde han blot dø,« sagde Niels Ebbesen, »saa var der Udvej at øjne af hele den Elende, hvori det ulykkelige Danmark sukker.«

»Saadan tænker mange danske Mænd,« sagde Anders Bugge.

»Tanker redder ikke Danmark,« sagde Svend Galt, »uden at de efterfølges af Handling; forøvrigt er Greven allerede saa vidt rask, at han paatænker i de nærmeste Dage at holde Ting med de om Randers liggende Egnes gode Mænd og Almue.«

»Ja, og vi har jo tillige set,« sagde Bent Kaas, »hvorledes han, medens han maatte holde Sengen, har sendt mindre Rytter-Afdelinger baade mod Øst, Nord og Vest under Klavs Limbæk og de unge Grever for at modtage Troskabseden. Men at det ikke er gaaet helt glat med den Sværgen Troskab, derom bærer de mørke Aftener et flammende Vidnesbyrd ved de brændende Byer og Borge, der betegner deres Vej.«

»Vil han da plat lægge Landet øde?« spurgte Niels Ebbesen.

»Ja, han skal have udtalt,« sagde Anders Bugge, »at han saa ingen Ulykke i, om Besætningen blev fornyet. — Og naar Udslettelsens Dom er gaaet hen over os, vil han formentligt dele Landet til hele det lejede Skrabsammen fra Donaus og Vælsklands Egne, der følger hans Banner — — —«

»Hør — —!« Op fra Borgestuen lød en klar og fuldtonende Stemme. Alle lyttede —.

»Det er Jakob, der synger,« sagde Svend; »selv Søn af et hjemløst Folk formaar han tilfulde at tolke de undertryktes Klager.«

»Hvor stammer den Sang fra?« spurgte Niels Ebbesen.

»Ingen ved det, Morbroder; men den er snart paa alles Læber.«

Borgfruen aabnede Døren paa Klem, og nu lød Sangen klart og tydeligt ned til dem:

— — — — — — —
— — — — — — —

Før var Danmark du omstraalet
kun af Hæder og af Glans,
ejed Rigdom, Magt og Lykke,
frem for alt dog Kraft og Mod.
Over mangt et Folk du har
svunget stolt dit Herskerspir.
Sakser, Britter,
Vender, Holster,
selv de fjærne
Estlands Horder
maatte lystre dine Bud.

Ak, et Rige, som skal styres
af en Dreng, er kun til Spot;
splittes det tilmed af Tvedragt,
alt, hvad ondt er, tager Vækst.
Nu du er en Tumleplads,
arme Fædreland, for grisk

Havesyge,
Grumhed, Falskhed,
fule Rænker,
medens Loven
skamløst trædes under Fod.

Den, som fordum var din Terne,
er din Herskerinde nu,
og et Folk, du før saa ned paa,
oprev dine Sønners Hær,
mens et yngre Sideskud
af din Herskerstamme tør
trampe paa og
spille Mester
over, hvad der
er dit Eje.
Templer, Borge, Fæstninger.

Skadefro og haanlig Latter
møder dig fra alle Hold,
og den Sandhed dog du glemmer,
at kun Enighed gør stærk.
Dog mer værgeløst end før
skal dit Folk herefter staa;
thi din Formur
Sønderjylland
gaves nys i
fremmed Vold og
kommer næppe mer i din.

Husfruen sukkede, og Niels Ebbesen sagde: »Sande Ord. Hvem saa den ukendte Visemager end er, saa har han forstaaet at tolke vort Folks dybe Fornedrelse saa vel som dets Suk efter Udløsning af Trælddommen.«

»Trøst eder, mine Venner,« sagde Biskop Jakob, »selv efter den mørkeste Nat er der endnu altid fulgt en sollys Dag, og Gud Herren vil nok engang endnu lade sollyse Dage oprinde over Danmark. Altid var hans Hjælp nærmest, naar Nøden var størst.«

»Gud signe eder, Farbroder Jakob, og sige Amen til eders Ord,« sagde Husfruen sagte.

Da gik Døren til Borgestuen op, og Borgfogden Sivert Muhle traadte ind og sagde: »Hr. Ridder, mange Mænd med Blus og Fakler holder foran Borgporten og begærer enten at indlades eller at faa eder i Tale.«

»Hvem er de?« spurgte Niels Ebbesen.

»Ja, det spurgte jeg ogsaa om,« sagde Sivert, »men det ikke videre høflige Svar lød, at det vedkom ikke mig, de havde Ærinde til Borgens Herre, og skulde nok for ham røgte deres Ærinde. Men da lød der en Stemme, der — tager jeg ikke meget fejl — tilhørte Grevens Statholder Klavs Limbæk. Der er ingen Grund til at dølge vor Herkomst. Vi er Grev Gerts Sendebud og har et Bud, vi helst vil bringe din Herre personlig.«

»Vel,« sagde Niels Ebbesen, »lad os da høre, hvad den holstenske Voldsmand har at sige mig.«

»Vi følger alle med,« sagde Anders Bugge med en opbrusende Lidenskab, og de unge Mænd stormede af Sted efter deres Vaaben og Brynjetrøjer.

»Saa sagte, saa sagte,« sagde Niels Ebbesen, »alle disse Anstalter er unyttige. Mødet i Dag gælder hverken Ære eller Liv. Følger I med, Biskop Jakob?«

»Nej, Niels,« svarede denne, »jeg tror, du bedst er tjent med, at jeg bliver her hos din Hustru.«

Niels Ebbesen gik da fulgt af Bent Kaas, Svend Galt, Anders Bugge og Sivert Muhle ned over Borggaarden og op i Porttaarnet, der havde en flad Murkrone eller Vægtergang.

»Hvem er det, der holder derovre, og hvad ønsker I?«

»Gode Venner og Grev Gerts Mænd,« lød Svaret.

»Eders Navn?« spurgte Niels Ebbesen igen.

»Hans højfyrstelige Naade Grev Gerts Majordomus udi hans Land Nørre-Jylland.«

»Naa da, hans Land — —« lo Bent Kaas, »det var ellers meget, blot han ikke faar den Bid i Vrangstrubben.«

»Desværre ser det ikke ud til det,« svarede Anders Bugge sagte.

»Grev Gert sender eder sin Hllsen, og lader eder ombede at mødes med ham paa Engen øst for Randers, hvor hans Rytterlejr findes, St. Pauli Dag den 22. Marts for at raadslaa med ham om Midler til Landets Rolighed og Opkomst.«

»Og hvilken Sikkerhed gives der mig for Liv og Frihed?«

»Min Herres fyrstelige Ord,« svarede Klavs Limbæk.

»Vel,« svarede Niels Ebbesen, »jeg tvivler ikke derom, dog var det mig kært, at jeg saa hans Brev og Segl derfor.«

»Ogsaa derpaa har min Herre i sin Visdom tænkt,« svarede Klavs. »Send en af eders Tjenere ned paa Broen, saa skal jeg lade ham overrække min Herres fyrstelige Lejde.«

»Gaa Svend,« sagde Niels Ebbesen, »lad os engang se, om det er et Judasbrev, eller — han engang skulde mene det ærligt —.«

»Ærligt, Morbroder, det mener I da ikke?« sagde Svend Galt.

»Aah — man kan da ogsaa, Svend — at du ved det — gøre en Skælm Uret.«

Da Svend kom tilbage, foldede Niels Ebbesen Pergamentet ud, der stod:

»Vi Gerhard den Sjette, Greve af Holsten, Herre til Nørre-Jylland og Fyen gøre vitterligt for alle, dette se og høre, at vi har tilsagt, ligesom vi her tilsiger ærlig og velbyrdig Mand og Ridder Niels Ebbesen til Brattingsborg og Norring-Ris fri og uhindret Adgang til vor Lejr St. Pauli Dag den 22. Marts, og skal han i lige Maade have Lov til at opholde sig der og forhandle med os uden Baand og Tvang og fjærne sig derfra igen uden

Vold og Forfølgelse fra vor eller vore Troppers Side indtil trende Solemærker efter, at han har forladt Lejren.

Forbydende alle derimod at gøre.

Under Vor Grevelige Haand og Segl.

Gerhardus den Sjette,

Greve af Holsten.«

»Naa, er det saa godt, Niels Ebbesen?« raabte Klavs Limbæk, da han ved Faklernes Skin saa, at han foldede Pergamentet sammen.

»Sig eders Herre,« svarede Niels Ebbesen, »at jeg skal møde til den fastsatte Tid.«

Da han derpaa gik over Borggaarden, blussede hans Aasyn. Og som af en indre overstrømmende Begejstring, saa han op mod Stjernerne, der i den tidlige Foraarsaften tindrede med en egen frostklar Glans.

»Hav Tak, Herre,« hviskede han, »du ved, jeg har spejdet og søgt efter en Anledning til igen at mødes med ham, der er bleven mit Fødelands Bøddel og Ødelægger, ligesom han har tilføjet min Slægt den dybe uudslettelige Vanære, lad mig i Lejdet se et Vidnesbyrd fra dig om, at du ikke vredes paa mig, og at du vil bruge mig til det mishandlede Fædrelands Frelse.«

»Amen, Niels,« sagde en sagte Stemme fra en skjult Krog ved Borgtrappen, medens en blød Haand og Arm borede sig ind under hans.

»Jutta!« udbrød han. »Tak, du kære. Jeg tror,

det var Herren, der gennem dig sagde Amen til det, der maa komme. Grev Gert stævner mig til sig i Randers.«

»Og du drager af?«

»Ja, det gør jeg rigtignok, Jutta. Den Lejlighed, jeg har spejdet efter uden at kunne finde den, sendes mig, uden at jeg har gjort det mindste derfor, skulde jeg da ikke benytte den?« — —

»Tag din Brynjesærk og dine Pantserhoser paa,« sagde Fru Jutta, da Niels Ebbesen tredje Dagen derpaa beredte sig til Afrejsen.

»Gøres ikke nødig, Jutta, thi i Dag gælder det ikke Livet, kun Æren.«

»Hvor ved du det?« spurgte hun.

»Deraf, min Ven, at en højfyrstelig Herre som Greven vilde tabe alt for meget ved at bryde sit skrevne fyrstelige Lejde. I Aften eller senest i Morgen Formiddag har du mig igen.«

»Du tager da i det mindste alle dine Svende med dig?«

»For at han kan se, at vi er forberedt paa Modstand. Nej Jutta, heller ikke deri kan jeg føje dig. Med mig følger Bent Kaas, Svend Galt, Anders Bugge samt tre menige Svende, deriblandt Hedningen, som du kalder ham, Tater-Jakob, det er mere end Følge nok til den Tur. Men Jutta, er du nu en stærk Hustru?« sagde han og drog hende til sig.

»Ja, Niels, det er jeg, det du i gode som onde Dage skal erfare.«

»Ja, for jeg vil ikke dølge for dig, at Mødet i Dag kan faa store og vidtrækkende Følger. At han vil os alle — mig saa vel som de andre midtjydske Riddere — til Livs, hvis vi ikke sværger ham Troskab, ved vi af Eksemplerne andet Steds fra. Jeg antager, og din Farbroder Jakob var, inden han i Gaar drog af Sted, af samme Mening, at han vil benytte Lejligheden i Dag til paa en eller anden Maade at gøre en voldsom Fremgangsmaade mod mig berettiget. — Farvel, Jutta. Denne Gang har du ganske sikkert ingen Grund til at ængste dig.«

Paa Engen øst for Randers var Grevens Teltlejr rejst. Det blaa holstenske Nældeblad smelder fra Fanestangen uden for Grevens Telt for en sagte, men kold vestlig Vind. Greven har hidtil boet i Randers By hos Borgmester Peter Helt, hvor han siden Ankomsten har maattet holde Sengen. Nu er han saa vidt restitueret, at han ventes til Lejren denne Formiddag, hvor de unge Grever Klavs og Henrik sammen med Klavs Limbæk hidtil har beboet Feltherreteltet. Solen straaler ned fra en klar, men frostkold Foraarshimmel. Da lyder Trompetskrald og Pauker. Greven drager frem med begge sine unge Sønner og Klavs Limbæk i sit Følge.

Ikke fuldt en Time efter sprænger en anden Ryttertrup frem ad Vejen, der over Haldum, Øver Hasten, Galten og Haslund fører mod Randers. Ved Indgangen til Lejren fælder Vagten deres spydlignende Partisaner over Kors og spørger om Navn og Ærinde.

»Mandhaftig Mand Ridder Niels Ebbesen til Norring-Ris og Brattingsborg, stævnet til et Møde med Grev Gert,« raabte Svend Galt, der sammen med Bent Kaas red i første Række. Saa retter Vagten sig og ad Lejrgaden frem mod Grevens Telt drog Niels Ebbesen.

Greven havde inspiceret hele Lejren, ikke et Telt, næppe nok en Rytter havde undgaaet hans ransagende Øje, og nu sprænger han frem mod Teltet med Neldebladet, foran hvilket Niels Ebbesen alt i nogle Minutter havde holdt som en Statue støbt i Bronce, begloet af skæggede og arrede Krigeransigter, der tittede ud fra Teltaabningerne.

»Vel mødt, Niels Ebbesen,« sagde Greven muntert, som om der aldrig havde været de to Mænd noget imellem, og rakte ham Haanden, som Niels Ebbesen kun modstræbende modtog.

»Jeg har ladet eder kalde,« sagde Greven, »for at foreslaa eder, at vi lader Fortiden være glemt.«

»Ogsaa vort sidste Møde?«

»Ogsaa det,« udbrød Greven, »paa det nær, at eders da udtalte Ønske ingen absolut Umulighed skal være, naar I vil tjene mig igen. Hvor lider ellers eders mægtige Frænder, og hvorledes er Stemningen paa eders Egn?«

»Tak,« svarede Niels Ebbesen, »mine Frænder lider vel, og hver Mand er ved trøstigt Mod. — Hvad ønsker I ellers af mig?«

»At I, Ridder Niels Ebbesen, der er Aars- og Ran-

dersegnens, kort: en af Midtjyllands mægtigste Mænd, drager mit Bud til dem, saa de falder til Føje og sværger mig Troskab og hjælper mig at holde Pakket i Ave.«

»Hvem gælder især den Budsendelse?«

»Ridder Niels Bugge paa Hald, Niels Glob paa Sjørring, Anders Frost paa Spøttrup og eders egen Slægt paa Kalø og de andro Borge her omkring.«

»Og hvilken Sikkerhed kan jeg byde dem for deres og undergivnes Liv og Frihed, hvis de, som I ønsker, falder til Føje og sværger eder Troskab?«

»Guds Død,« udbrød Greven, og Aarerne i hans brede Pande begyndte at svulme. »Jeg tror, I forlanger Borgen. De skal lystre. Kristoffertiden er til Ende.«

»Ja vel,« svarede Niels Ebbesen, »men naar nu deres og undergivnes Gods ranes og ødelægges, deres Kvinder voldtages, deres Børn myrdes, deres Borge og Gaarde gaar op i Luer. Kort, gamle Love og Vedtægter trædes under Fod. Jeg vil tro, Grev Gert, at I er uvidende derom, men saadan er Stillingen. Hvad maa jeg svare dem, naar de ængstelige spørger mig, om I vil og kan i Fremtiden mere end hidtil, yde dem Sikkerhed for Liv og Ejendom?«

»Svar dem,« sagde Greven, medens et ondt, haanligt Udtryk lagde sig over hans Ansigt, »at er vi ikke fornøjede med deres gamle Love og Skikke, saa skriver vi dem nogle ny, og disse skal mine holstenske Ryttere lære dem at holde, derom kan I

være overbevist. Om der gaar et Par bjæffende danske Køtere mer eller mindre med i Løbet, har aldeles intet at sige. Jeg har nok, der vil træde i deres Sted.«

»Men Sandhed og Ret, Grev Gert, trædes under Fod, selv den usleste Orm har Ret til at leve, hvor meget mere da ikke Almue og gode Mænd paa det fra Fædrene arvede Eje. Vil I beskytte dem, Grev Gert? Vil I yde os Retfærdighed og Sikkerhed efter de Love, vi fra gammel Tid har adlydt? Vil I straffe Misgerningsmænd, enten de saa bærer eders Farver eller ej?«

»I snakker mig forlænge, Niels Ebbesen,« svarede Greven. »Jeg fortryder, at jeg har givet eder frit Lejde; men nu, da jeg fornemmer eders Mening, skal I og høre min. Enten sværger I mig Troskab tillige med de andre selvraadige Herrer, som jeg særdeles godt ved, I staar i Ledtog med, eller ogsaa lader jeg eder hænge paa eder egen Borgport til Advarsel for alle Ligesindede, hvis I da ikke foretrækker at rømme Landet, hvad der vel nok var det klogeste. Thi nu skal der ryddes op i hele denne Hvepserede for Ufred og ulmende Oprørslyst, som Midt- og Nordjyllands Herreborge hidtil har været. Og I og Niels Bugge, Niels Glob og alle de andre Bondeførere skal ske en Ufærd, hvor mange Heste I end saa har samlet paa Stalden, for nu er det mig, der har Magten.«.

Hvad enten det nu skete frivilligt eller paa Kom-

mando, saa efterfulgtes Grevens Ord af et vildt rasende Hyldingsraab. Da dette forstummede, svarede Niels Ebbesen:

»Eders Ord, Grev Gert, kommer mig ikke uventet. I skal hænge de Tyve, Skælmer og Mordbrændere, I har slæbt herind, og som gør Land og Veje saa usikre, at ingen fredelig Mand og ærbar Kvinde er sikre mod Vold. Endnu var det ikke Sæd i Danmark og bliver det næppe herefter, at man hængte ædelbaarne Mænd, fordi de værgede deres Hjem, Arne og Kære fra Fjendevold.«

»Jeg har ikke spurgt om eders Raad,« svarede Greven stolt, »og gør det næppe herefter. Men I skal visselig — inden tre Gange tre Dage rømme Land og Rige, saa langt min Magt naar, og gør I ikke det, lader jeg eder hænge.«

»Vogt eder, Grev Gert«, sagde Niels Ebbesen, »en uretfærdig Dom, har jeg altid hørt, faldt stedse tilbage paa dens Ophavsmand. Fuldt forvisset om, kan I være, at ikke rømmer jeg langt fra Hustru og Børn.«

Og saa kastede han sin pantsrede Stridshandske, som han havde siddet og svippet med i Haanden under Ordskiftet, mod Greven — den ramte hans Brystharnisk med en egen klirrende Klang, og faldt derfra over hans Benskinner ned paa Jorden — idet han sagde:

»Jeg undsiger dig, Grev Gert, saa hvor vi igen mødes — paa Marken, paa Vejen, i Slagets Tum-

mel, ved Nat eller Dag, i din Seng eller ved Herrens Alter, der skal du være min Mand og falde for min Haand, fordi du som en Bøddel har ødelagt mit Land, mit Folk og min Slægt — —.«

Dermed vendte Niels Ebbesen sin Hest og red i Galop ud og bort fra Lejren.

Da han kom hjem, spurgte hans Hustru:

»Hvordan gik det, Niels?«

»Rigtigt godt og som det skulde«, svarede han og lo. »Greven har givet mig en Frist paa tre Gange tre Dage, inden den Tid skal jeg rømme Landet, saa langt hans Magt rækker.«

»Og hvis ikke?«

»Saa lader han mig hænge paa min egen Borgport.«

»Nu ser Gud Herren i Naade til os.«

»Det gør han sikkert, Jutta«, svarede Niels Ebbesen. »Hvad Raad vil du min Sjæls Fortrolige nu give mig?«

»Det værste er nu det bedste«, svarede hun.

Næste Dag kaldte Borgherren hele Besætningen sammen og sagde:

»I ved sagtens alle, hvad der i Gaar skete i Randers. Og nu«, føjede han til, »giver jeg enhver Svend hans Haandslag tilbage, saa det skal staa ham frit for, om han vil tjene mig længere eller søge sig en anden Herre; thi min Tjeneste bliver næppe helt farefri, efter at Greven, der sikkert vil gøre Alvor af sin Trudsel, har dømt mig fredløs.«

»Vi har talt derom, Husbond«, sagde Tater-Jakob, og ere enige om at følge Husbond, var det end lige ind i Løvens Hule eller til den visse Død.«

»Hvor Husbond gaar, følger vi efter«, raabte Svendene i Kor, »thi bedre og trofastere Herre faar vi aldrig.«

»Tak, Venner«, sagde Niels Ebbesen bevæget, »jeg tager mod eders Haandslag paany, og ret snart skal I faa Lejlighed til at følge mig, enten til Sejr eller Død.«

I de nærmeste Dage lod Niels Ebbesen ved Borgsmeden alle Hestene beslaa paany.

Men Svend Galt, der var meget omhyggelig for sin Hest, et prægtigt sort Dyr, en Foræring fra Laurids Jonson, der havde bragt Moderen med fra Spanien, hvor han i sin Ungdom havde krigedes mod Maurerne, blev rasende forbitret, da han Morgenen derefter i Stalden, hvor han aldrig forsømte at se efter, at det kære Dyr havde det godt, opdagede, at Smeden havde vendt Skoene forkert.

»Saadan en Ærke-Dumrian«, sagde han til Morbroderen, »her lægger han Skoene forkert, han burde jo jages ud fra Borgen med Hundepisken.«

»Har du sagt det til ham selv?« spurgte Niels Ebbesen.

»Ja, jeg har.«

»Hvad svarede han?«

»Han lo mig lige op i Ansigtet. Uh, med saadan et underligt næsvist forstaaende Smil, som om det

var mig og ikke ham, der ikke forstod sit Haandværk.«

»Giv dig tilfreds, Svend«, svarede Niels Ebbesen, »Mester Urban er en Mand, der ikke alene forstaar at beslaa en Hest og smede et Værge saadan, at det bider gennem Hjelm og Brynje, men han forstaar ogsaa at føre det.«

»Hvordan, Morbroder, forstaar jeg eder ret, er det sket paa eders Befaling?«

»Ja, det er, Svend.«

»Men hvorfor da?«

»Der gives Øjeblikke i Livet, Svend, det vil du ogsaa nok selv senere indrømme mig — hvor en Beslutning er lettere at bære for en end to, og derfor undskylder du nok, at jeg bliver dig Svar skyldig paa dit Spørgsmaal.«

Den 31. Marts dette Aar var en Fredag, denne Eftermiddag fik enhver Svend Befaling til at efterse sine Vaaben og sit Sadeltøj, at alt var i Orden. Og da det led mod Aften, blev der givet Ordre til Opsadling. 60 Svende holdt i Borggaarden paa Niels Ebbesens Bud, foruden 10 Svende og Borgfogden Sivert Muhle, der skulde blive tilbage og vogte Borgen, og Borgherrens Hustru og Børn.

»Maa jeg ikke faa Lov at være med, Herre?« spurgte Sivert.

»Nej, Sivert«, svarede Niels Ebbesen, »jeg betror det kæreste, jeg har i denne Verden, i dine Hænder og gør det trygt, thi mere tro Tjener findes der

ikke. — — Og for at jeg med Fred kan drage ud paa den Færd, der nu stunder til, maa jeg vide en Mand hjemme, der har min og min Hustrus fulde Tillid. — — Og, Sivert, mærk mine Ord, skulde jeg ikke komme tilbage, da fører du min Hustru til hendes Frænde Biskop Jakob i Ribe, og selv holder du Borgen, til der ikke er Sten paa Sten af den tilbage.«

»Vel, Herre — saadant skal ske — —.«

Efter en kort bevæget Afsked med Hustruen, gik Niels Ebbesen vaabenklædt fra Isse til Fod ned af Trappen, fulgt af Svend Galt, Bent Kaas, Ridder Frost og Anders Bugge, der for trende Dage siden var kommen tilbage fra Hald med 40 af Niels Bugges Svende, og steg til Hest og red bort — Maalet var der ikke en i den hele Skare, der anede. De red denne Gang over Vithen, Lerberg til Løjstrup, hvor de ankom lige i Mørkningen. Her gjorde de et Ophold.

»Hvor skal I hen med den?« spurgte Fogden paa Løjstrup og pegede paa en stor Tromme, de paa Borgherrens Befaling førte med sig.

»Ja, det kan Rasmus Rude kanske sige os«, sagde Svendene og lo, »vi har forgæves brudt vore Hjærner dermed.«

»Jeg formoder«, sagde en ung vittig Vestjyde, »at Husbond vil tromme for Greven i Randers, saa han kan se, vi er ikke bange og løber ikke saa langt for ham —.«

Efter Nadvertid fulgte 5 Staldsvende med fra Løjstrup, og henad Midnat gjorde de Holdt i Lunden ved Hornbæk, en Landsby lige uden for Randers. Her sad de af og bandt Hestene under Opsyn af de medfølgende Staldsvende.

»I har svoret mig Troskab paany«, sagde Niels Ebbesen, »men endnu engang vil jeg give enhver Svend frit Valg. Vil I følge mig? Sværg da«, og han rakte sit korsdannede Sværdfæste ud mod dem.

»Vi sværge«, raabte de alle.

»Det er min Agt at trænge ind til Greven, slaa ham ihjel og befri Landet, eller ogsaa dø under Forsøget.«

Just nu hørtes tre Skrig som af en opskræmmet Vibe, og i Løbet af nogle Minutter gentoges det.

»Kan du ikke give et Skogger, Svend?« sagde Niels Ebbesen, »det lader til, der er en vildfarende Fugl, der ikke kan finde sin Rede.«

»Hov — hvem er det?« raabte de yderststaaende Svende, idet en mørk Skikkelse dukkede op i den taagede Foraarsnat.

»Naa, er det dig, Jakob«, sagde Niels Ebbesen, da Svendene greb Skikkelsen og holdt den fast.

»Jakob«, sagde Svend Galt. »Ja, rigtigt, dig har jeg heller ikke set i de sidste Dage«.

»Og det kommer I først nu ihu«, svarede Jakob og lo. »Jeg kan melde eder, Husbond, at Vagten gør intet Anskrig i de første Timer, og Dørene ere

ikke fastere lukkede, end at I vel mægter at faa dem op.«

»To Mand bliver tilbage«, bød Niels Ebbesen, »og løsner Broplankerne der over Aaen, de øvrige følger mig, og saasnart vi igen ere komne over Aaen, kastes Plankerne af, hvad enten vi bliver forfulgte eller ikke. — Men hvor haardt vi end trænges, maa Brovogterne ikke røre et Sværd, thi at det sker hurtigt og sikkert, derpaa beror maaske vor Frelse — og til dette ærefulde Hverv har jeg udset Jakob og — min Søstersøn.«

»Mig, Morbror? det kan da vel aldrig være eders Mening?«

»Min fuldkomne Mening, Svend, og du vil senere forstaa, at jeg handlede mod dig som en Fader.«

»Men Trommen, Morbroder?«

»Den tager jeg med mig, og naar du forhaabentlig om en kort Stund hører den, da er det et Forbud om, at en ny Dag gryer i Danmark — — —.«

— — — Den til Døden viede Skare trængte stille og tyst ind i Byen og naaede uset op til Borgmesterens Gaard, her var det ikke Vagten — thi den sov —, men Grevens store Buldogge, der gjorde Alarm.

I Bislaget laa 4 døddrukne Guntshoveder samt en ung Væbner, og foran Døren ind til Boligen rejste Hunden sig og gjorde en rasende Modstand. Et Par Svende, der forsøgte at fjærne den, skambed den i i Skuldre og Bryst.

»Hug Bæstet ned«, bød den mørke, jernklædte

Skikkelse, der stod i Døren til Bislaget, og Hunden sank med kløvet Hoved og en hul Jamren ned foran Døren til sin Herres Værelser.

Under Støjen, som dette afstedkom, var Pagen, der havde Vagten, kommen saa vidt til sig selv, at han begyndte famlende at søge paa Gulvet efter sit Sværd.

»Hvem er I, og hvad vil I?« mumlede han, halvt endnu under Rusens Virkninger og halvt af Angest.

»Bind ham«, bød Niels Ebbesen, »og pas godt paa ham, men gør ham ingen Skade; ser jeg ret, er det den unge Limbæk.«

Saa stødte han Døren op til Salen; her laa Grevens Haandskriver, Mester Brunckhorst; han fo'r op i den vildeste Forfærdelse og hylede »— Gewalt — Mord — Røvere —« og fo'r ind ad en Dør lige over for. Medens Salen fyldtes af Niels Ebbesens Svende, fulgte denne hurtigt efter Kapellanen ind i Grevens Sovekammer. Den hylende Kapellan sank i sanseløs Forfærdelse ned bag Grevens Seng, medens han uafbrudt skreg: »— Naadige Herre — naadige Herre Mord — Røvere — Hjælp — —.«

»Jeg kommer«, sagde Niels Ebbesen, »for at indfri mit Løfte til eder for otte Dage siden og for at fri mit stakkels ødelagte Fødeland for den Svøbe, I hidtil har svunget over det.«

»I er den stærkeste«, svarede Greven, der sad oprejst paa Lejet med den ene Fod ud paa Gulvet, »og ved mit fyrstelige Ord lover jeg at betale den

Løsesum, I maatte bestemme, og indgaa paa de Betingelser, I stiller —.«

»Ikke ejer jeg«, sagde Niels Ebbesen, »hverken Borg eller Fæste, der ere sikre nok til at huse saa rig og mægtig en Fange. Nej, Grev Gert, det er Gengældelsen, der i dette Øjeblik staar for eder. Og fordi I har gjort eder til mit Fødelands Bøddel, maa I dø. Tag eders Værge, hvis I ønsker at forsvare eder —.«

Og medens Greven lamslaaet famlede efter sit ved Hovedgærdet staaende store Slagsværd, rettede Niels Ebbesen et Hug mod ham; det ramte ham midt paa Halsen og skilte næsten Hovedet fra Kroppen, og et Hug endnu fuldendte Daaden —.

Mørke jernklædte Skikkelser fyldte den aabentstaaende Dør —.

»Stille!« — tordnede Niels Ebbesen, da en enkelt begyndte paa et Hyldestraab, der saa druknede i et svagt lille Pip —

»Her er ikke Tid og Sted til at juble, lad os nu blot se at slippe herfra. Du, Klavs Lollik«, sagde han til den af Svendene, der hele Eftermiddagen havde bakset med den store Tromme, »rør den nu bravt, at de kan høre, at det ikke er alle, der sover —.«

»Hvad? Hvorledes Trommen, Husbond?« spurgte Svenden, han forstod saa uendelig lidt af det hele.

»Ja vel, Klavs — — — og to andre tager Vejen om ad Kirken og trækker i Stormklokken, at de kan

erfare, hvad der er sket, og saa støder I til os ved Broen, spærres Vejen did for eder, da søger I syd ud over Engene ad Kristrup til, og vi mødes da i Aften paa Norring-Ris.«

Stormklokken lød og Trommen buldrede. Det kan nok være, at Tyskerne fik Søvnen af Øjnene, de myldrede ud af Luger, Døre og Vinduer. Men der var ingen Orden, ingen Ledelse. Man spurgte og raabte, men ingen vidste Grunden til det hele Røre. Imellem Trommehvirvlerne lød der en mægtig Stemme: »Jeg, Niels Ebbesen, slog den kullede Greve — Død og Fordømmelse over de holstenske Undertrykkere«, svarede hans lille tapre Skare i et rungende Kor.

Nu gik det op for Tyskerne, hvad der var sket. Medens Stormklokken sendte sine manende Toner ud over den sovende By, voksede deres Skarer.

En Ridder — det var Hans Vittinghoff — var kommen til, tog Ledelsen og raabte:

»Fremad, der er Forræderen, grib ham, han maa ikke undslippe«, og imedens ordnede han deres Skarer til Kamp.

Men Trommen tav heller ikke, og under dens Hvirvler og St. Mortens Klokkers klagende Toner trak Niels Ebbesen og hans Mænd sig kæmpende ud af Byen.

»Død og Fordærvelse over de holstenske Undertrykkere; jeg, Niels Ebbesen, slog den kullede Greve«, raabte han, hver Gang Tyskerne trængte alt for haardt paa, saa han eller hans Svende fik Lej-

lighed til at fælde en eller flere af dem. Under hed Kamp, men uden at miste en eneste Mand, naaede de Broen; her blev Striden haard. Tyskerne søgte at bemægtige sig den —.

»Hold ud, nu kommer Forstærkningen«, brølte en dyb Bas, og ned af Skraaningen mod Aaen og Broen styrtede to Mænd med højt løftede Sværd og fældede hver sin Mand. Tyskerne trak sig et Øjeblik ængstelige tilbage, det havde de hele Tiden frygtet, at den lille kæmpende Skare kun vilde lokke dem i et Baghold; det benyttede Niels Ebbesen og hans Mænd sig af og sprang over Broen. Men idet Jakob sparkede de to sidste Planker ud i Aaen, fik han Øje paa Hans Wittinghoff og raabte:

»Se, se, Ræven paa Bjørnholms pyntede Svigersøn er ogsaa med —.«

»Hvor?« sagde Svend Galt.

»Her, tag eder i Vare, han langer ud efter eder.«

»Naa saadan«, sagde Svend, »ja det kan vi jo ogsaa. Saa l længes efter at følge eders Herre«.

»Svend, ingen Drengestreger«, raabte Niels Ebbesen, men Svend hverken hørte eller saa.

»Niels Ebbesen slog den kullede Greve, Djævelen slaa de holstenske Undertrykkere«, gentog Svend, og lod en Regn af Sværdhug regne ned over Hans Wittinghoff. Holstenerne ilede frem for at hjælpe ham, men inden de naaede saa langt, at deres Sværd kunde naa den dristige Væbner, rendte denne

sit Sværd ind i Siden paa Drosten, saa det gik ud af Ryggen.

»Nu tænker jeg ikke, du bliver Agnetes Brudgom lige til at begynde med«, mumlede han. Og med Udraabet: »Død og Fordømmelse over Holstenerne; Niels Ebbesen slog den kullede Greve", styrtede han sig i Aaen og svømmede over.

Men paa Randerssiden hylede, bandede, rasede og truede Tyskerne. Og medens Grevens Mænd under Hyl, Forbandelser og Veklager udbare deres slagne Herre fra det brændende Herberge, der under Tumulten var bleven antændt og hvorfra Luerne nu sloge højt i Vejret som et uhyre Sejrsblus varslende en ny Tid i Danmark, maatte Tyskerne harmdirrende efter flere forgæves Forsøg paa at komme over Aaen se paa, at Niels Ebbesen og hans tapre Skare stege til Hest og rede syd paa.

Efter Niels Ebbesens Daad i Randers lysnede det over Landet. Greven havde knuget og trykket det med Brand, Staal og Blod i et Jernfavntag. Nu var Haanden visnet, og Følgerne mærkedes snart.

Da Niels Ebbesen hin mindeværdige 1ste April red tilbage til Norring-Ris gjorde de et Ophold i Vissing for at fodre og vande Hestene.

Her traf de ved Bybrønden en Kone, hende

spurgte Anders Bugge om hun vilde sælge ham nogen Havre til hans Hest.

Vi har saamænd hverken Havre eller Byg«, svarede hun. Holstenerne tog det sidste, vi havde forgangen Dag. Men vi har heller ikke noget at bruge det til«, tilføjede hun med et Suk, »vor sidste Ko og fire Faar drev de af med ad Randers til samme Dag.«

»Hvad fik I for dem?« spurgte Niels Ebbesen, der nu kom til.

»Fik«, gentog Konen, »paa det Lag. Nej, da vor Fa'r gjorde Modstand, slog de ham og tvang ham dernæst til selv at drive dem.«

»Nu har det en Ende«, svarede Niels Ebbesen. »Grev Gert ligger slagen i Randers, og nu maa vi alle hjælpe til at lyse Holsterne ud.«

»Herre, er det eder?« spurgte Konen.

»Død og Fordærvelse over Holsterne. Niels Ebbesen slog den kullede Greve«, brølte Svendene.

»Ja, jeg kunde se det paa eder, og jeg har kun to Brød tilbage, men I skal have det ene.«

»Tak«, sagde Niels Ebbesen, »men vi ere ikke Holstere. Vi tager ikke det, I skulde mætte eder med, for at mæske os selv. Vi klarer os vel, til vi naa Norring Ris.«

Saa gik Konen, men kort efter kom 4 unge Karle fra Byen løbende.

»Fader Ebbesen«, sagde de, »er det sandt, at I

slog den kullede Greve? Maa vi følge med eder og hjælpe til med at drive Tyskerne ud af Landet?«

»Tak, Venner, Tak«, svarede Niels Ebbesen, »det er netop mit inderligste Ønske, at Folket vil rejse sig alle som en, der kan svinge et Sværd og løfte et Spyd, saa skal vi nok faa Ram til de Voldsmænd og Røvere, der saa længe har suget Landets Kraft.«

»Længe leve Fader Ebbesen, han slog den kullede Greve — — —«

»Ja, lad nu det være godt,« afbrød Niels Ebbesen »men tag nu hver sin Vej til Norring Ris, og overalt, hvor I kommer frem, faar I eders Kammerater til at følge med. Og slaa det tyske Pak ned overalt, hvor de vil rane eders Ejendom og mishandle Børn og Kvinder.«

Paa Norring-Ris var Glæden stor og almindelig. Tyskernes store Sorgens Dag blev fejret ikke alene der, men ogsaa paa de omliggende Herreborge, hvor Rygtet om Grevens Drab hurtigt forplantede sig, drog man et Lettelsens Suk. Ridderne paa de Borge, der ligger paa den fede Muld nord og øst for Aars, havde faaet Grevens Tilsigelse om at møde ham i Randers i de nærmeste Dage efter 1ste April, ikke alle paa en Gang, nej, en højst to om Dagen. For at den ene ikke skulde hente Trøst og Modstandskraft hos den anden, tog han de mægtigste og mest ansete først. Resten, mente han, maatte som modne Pæ-

rer falde i hans Hat, naar han blot strakte Haanden ud efter dem.

Men et eneste Slag af en dristig Haand havde i et Nu forvandlet den hele Situation. For fædrelandskærlige danske Mænd og Kvinders Vedkommende var det, som om man vaagnede op af et frygteligt Mareridt, man følte, at nu gryede der atter en Dag, at nu kunde der atter blive til at leve i Danmark.

Holsterne var slagne af Modløshed parret med en rasende Hævntørst hos de unge Grever Klavs og Henrik mod deres Faders Banemand og de, der havde været med ham i Randers. Grev Henrik svor, at Niels Ebbesen eg Niels Bugge skulde klæde Stejle og Hjul, inden han forlod Danmark; thi han vidste, at en af sidstnævntes Sønner havde været Deltager i Toget til Randers. Niels Bugge lo af den unge Greves afmægtigeTrudsler. Det daværende Hald var næsten uindtageligt ved sin Beliggenhed. Anderledes forholdt det sig med Norring Ris, der var en alminlig befæstet Gaard, hvor Avlsgaarden straks maatte gives til Pris for en hvilken som helst Fjende, der formaaede at indeslutte den af Volde og Grave omgivne Hovedbygning. I de senere Aar, da Ufreden rykkede de jydske Mænd af Vaaben saa at sige ind paa Livet, var der i Volden mod Vest bleven opført en Staldbygning, der i paakommende Tilfælde kunde rumme 80 Heste samt Foder til dem i en Maaned.

I de følgende Dage efter den 1ste April var der

almindelig Travlhed paa Norring-Ris. Sæd og Straa blev ført fra Avlsgaarden til Borgen, Kreaturerne slagtedes, kort, man provianterede for det Tilfælde, at Greverne, hvad Borgens Herre fandt mere end rimeligt, skulde faa i Sinde at aflægge Norring-Ris et Besøg.

Anders Bugge var straks redet bort i Vest i et Ærinde for Borgherren og Svend Galt i et lignende i Øst. Daglig strømmede der unge Bønderkarle til Norring-Ris og forlangte, at Far Ebbesen skulde føre dem mod Holsterne, saa ingen skulde slippe ud og anrette Ulykker andre Steder. Siden Daaden i Randers var han for dem bleven en Slags Afgud, der mægtede alt. Han saa dog klart, at skulde den blinde Tillid til ham ikke beskæmmes i en alt for frygtelig Grad, saa Sejrens Sikkerhed skulde efterfølges af Nederlagets knugende Smerte og Modløshed, saa maatte der Øvelse til.

Bent Kaas fik det ikke lette Hverv at øve dem i Vaabenbrug. Daglig holdtes der Øvelse i Angreb, Dækning og Forsvar. Det, det kneb allermest med, var at faa dem til at indse, at det var nødvendigt blindt og ubetinget at lystre en Kommando, at staa fast der, hvor de blev sat, indtil den, der havde Kommandoen, bestemte anderledes.

Saaledes gik 8 Dage. Den 9. meddelte den mod Nord udsendte Vagt, at en stærk Ryttertrup nærmede sig. Saasnart Niels Ebbesen fik Underretning

derom, steg han op paa Borgtaarnets Vægtergang. Med ham fulgte Bent Kaas og Siverts Muhle.

»Jeg kan intet se«, sagde Bent.

»Naa ikke«, lo Sivert. »Ja da faar I nok Syn for Sagen, thi skuffer mine Øjne mig ikke aldeles, saa rider de nu op ad Bakkerne ved Grundfør og over mod Hinnerup.«

»Ja, nu ser jeg dem ogsaa«, svarede Niels Ebbesen, »om en lille Time har vi dem her.«

»Skal vi ikke byde dem velkommen?« spurgte Sivert.

»Just det, jeg tænkte paa; det kan vist lade sig gøre nede bag Skoven ved Hinnerup.«

»Er alt i Beredskab?«

»Alt, Herre. Siden I kom hjem den 1ste April kan hver Mand faa Søvnen gnedet af Øjnene og være til Hest i Løbet af 10 Minutter.«

»Lad da 60 Mand sidde op, saa drager vi ud for at mane dem bort fra vore Grænser.»

»Men hvis det nu ikke lykkes, Herre?« spurgte Bent.

»Saa danser vi en liden Dans med dem og giver dem en Forsmag paa det, de kunde vente sig her.«

Og saa drog Niels Ebbesen i Spidsen for øvede Ryttere ud fra Norring-Ris og tog Vejen ud mod Hinnerup. Men ved Foldby Aa gjorde de Holdt og besatte Vadestedet der; just da kom de første fjendtlige Ryttere ud af Skoven lige over for.

»Det var ikke faa«, sagde Niels Ebbesen betænke-

lig til Bent Kaas, der holdt ved hans Side. »Jeg har talt de to første Afdelinger, 200 i hver, og saa vidt jeg kan skønne, er der 4 ialt; det giver 800.«

»Mener I, vi kan formene dem Overgangen?«

»Tror det næppe, Bent; men fly uden Sværdslag gør vi ikke. Lad os nu bare se, hvilke Anstalter, de hitter paa.«

»Hvem er I, og hvad vil I her?« spurgte den forreste Rytter, en høj og svær Skikkelse i et staalblaat Rytterharnisk og med Grev Gerts Guldkæde om Halsen og hans mægtige Slagsværd i Haanden.

»Det samme kunde jeg med fuld Føje spørge eder om, Grev Henrik«, svarede Niels Ebbesen.

»Død og Fordærvelse over de holstenske Mordere; Niels Ebbesen slog den kullede Greve«, raabte en af de bageste Ryttere. Niels Ebbesen saa sig harmfuldt tilbage, uden at faa Øje paa den Skyldige. Men Virkningen, dette Udraab havde, var frygtelig. Grev Henrik sporede sin Hest, saa den stejlede og tvang den ud i Aaen, efterfulgt af alle de Ryttere, Vadestedet tillod at færdes Side om Side og bruge deres Vaaben.

Grev Henriks Sværd susede med frygtelig Kraft ned over hver, der kom inden for dets Rækkevidde. Døden herskede paa dets Od. Allerede var to af Niels Ebbesens Ryttere ramte til Døden styrtede af Hestene. Da stillede Bent Kaas sig i det opstaaede Gab, medens Grev Henrik gjorde fortvivlede An-

strengelser for at faa Fodfæste paa den modsatte Aabred.

»Nej, Bent Kaas«, sagde Niels Ebbesen, »dit Værge er for kort og dit Liv for ungt til at ødes af den fnysende Faderhævner, det lader du mig afgøre.«

»Endelig finder jeg dig, din lumske Snigmorder«, raabte Grev Henrik, »nu skal hans Sværd, hvis Liv du røvede, drikke dit sorte Hjerteblod.«

»Nej, ved den levende Gud«, raabte Niels Ebbesen, medens Sværdhuggene faldt tætte som en raslende Hagelbyge. »Jeg snigmyrdede ikke Grev Gert. Jeg tog hans Liv, efter at jeg paa ærlig Riddervis havde varet ham at vogte sig — — ellers havde han taget mit.«

Kampen blev haard; det lykkedes Grev Henrik samt nogle Ryttere at naa op paa den faste Jord, men nu trængte Niels Ebbesens Svende sig rundt om dem fra alle Sider og tvang dem igen ud i Aaen.

»Ha!« raabte Grev Henrik, »jeg skal nok faa Ram til Dig endda.«

Men da Mørket faldt paa, maatte Niels Ebbesen alligevel trække sig tilbage, da han havde faaet Vished for, at Grev Henrik agtede med en større Del af sin Styrke at omgaa Aaen oppe sydvest for Foldby, for paa den Maade at falde ham i Ryggen.

»Nu faar vi alligevel det Pak nær ind paa Livet«, sagde Bent Kaas.

»Ogsaa det har sin Fordel«, svarede Sivert Muhle og lo.

»Hvordan da?«

»Jo, saa har vi ikke saa langt til dem.«

Næste Dag indesluttede Grev Henrik Borgen med hele sin overlegne Styrke. Natten derpaa blev Jakob udsendt som manende Bud til Vennerne baade i Øst og Vest, der havde lovet Hjælp.

»Tag dig i Agt, at de ikke faar Fingre i dig,« sagde Niels Ebbesen, »thi saa strækker de din Hals.«

»Aa, det har saavist ingen Nød,« lo Jakob. »Jeg har et nemt lille Middel i Baghaanden, der endnu aldrig har undladt at gøre sin Virkning, hvis det skulde gaa saa galt.«

»Jeg følger med dig,« sagde Bent Kaas.

»Tak,« svarede Jakob og gjorde et ærbødigt Buk for ham, »men jeg vil slet ikke have eder med.«

I et af de yderste Telte i Grev Henriks Lejr, laa denne Nat to Ryttere, den ene sov trygt, den anden midt mellem Søvn og Vaagen — medens en røvet Vokskærte osede i et Hjørne af Teltet. Da stod pludselig en kulsort Skikkelse midt imellem dem.

»Ja, du ser rigtigt,« brummede den og kastede sig over ham, da Rytteren gjorde Mine til at rejse sig op. »Jeg er her for at hente dig levende med Hud og Haar. Gør du Kvalm, faar du den rare lille Indretning ind mellem Ribbenene,« sagde den og viste ham en Kniv, »den plejer altid at have en sær dulmende Indflydelse paa enhver, der har prøvet

det, Hid med Poterne, saadan, det var ret, saa op med Gabet og en lille Sut til at fordrive Tiden ved, den kunde kanske ellers falde dig lang. Lig nu bare stille, det vil jeg raade dig, ellers skal jeg straks være her tilbage og tage dig med til et vist varmt Sted, hvor du tidligt nok kan komme.«

Dermed forsvandt Skikkelsen. Næste Morgen blev der stor Opstandelse i Lejren, i et Telt laa en kneblet og bunden Rytter, medens hans Sidemand laa stendød med stirrende vidtaabne Øjne, som om Livet var bortflygtet under den højeste Rædsel, samtidig savnedes den enes Hest. Befriet for Knevl og Baand kunde han kun forklare, at ved Midnatstid var han bleven overfalden af en frygtelig djævleagtig Skikkelse. — Man holdt nu Vagt et Par Nætter for at fange den, hvis den skulde vise sig igen, men alt forblev roligt.

Den tredie Nat mærkede Vagten noget, der rørte sig ved Broen over til den optrukne Vindebro.

»Hvem der? Kom frem.«

»Saa sagte, kære Ven,« hvislede det fra en Skikkelse, der snoede sig med katteagtige Fjed gennem de visne Siv og Fleg. »Mig kan du allens Faldtids nok gøre Bekendtskab med,« og op sprang en Skikkelse i overnaturlig Størrelse, hvem de røde Ildsluer stod ud af Gabet, medens en sær Glans straalede ud fra den øvrige Krop, forklarede Vagten senere for Grev Henrik.

»Jesus, Maria — Aa—a!« og Udraabet tabte sig

i et frygteligt jamrende Hyl, foraarsaget ved, at en Kniv, der var tiltænkt hans Hjærte, sad til Fæstet i hans Skulder.

Faa Minutter senere stod Jakob for Borgens Herre.

»Har du udrettet mit Ærinde, og hvilket Svar bringer du?«

»Jeg skulde hilse fra eders Søstersøn, Svend Galt, at Svaret skulde han selv bringe i Morgen efter Davretid. Det var ikke godt at stride fastende, sagde han. Folkene skulde have Tid til at æde, saa slog de saa meget haardere bag efter.«

»Ja saamænd,« svarede Niels Ebbesen — »men nu de vest fra?«

»Jeg har ogsaa været paa Hald, Husbond, Niels Bugge holder Rast i Løsning. I Morgen op ad Dagen venter han at hilse paa Grev Henrik, og han bad mig sige eder, at han ventede, at I tog et Tag med.«

»Nu have Herren og hans Hellige Tak,« udbrød Fru Jutta, »saa faar den onde Greve os da ikke i sin Vold denne Gang.«

»Hvad, har min kække Hustru været forknyt?« sagde Niels Ebbesen og lagde Armen om hendes Liv. »Saa længe mine Øjne er aabne, skal ingen Kvindeskænder faa Lov til at røre dig.«

»Jeg ved det, Niels, men vi er kun de faa.«

»Herren kan ogsaa udrette store Ting ved de smaa, Jutta, lad os ikke glemme det.«

Næste Dag jog en fejende Blæst tunge Skybunker

hen over Himmelhvælvingen. Med Mellemrum tittede Solen ned til Moder Jord, der beredte sig til at vaagne paany efter Vintersøvnen. Grev Henriks Forberedelser til at aflægge Niels Ebbesen en Visit var nu til Ende. Stormstiger og Broer til Gravene var tømret. Skovene ved Foldby havde maattet levere Materialet. Men just da den første Bro kastedes over og fangede Fæste paa Voldgravens modsatte Bred, lød der et Trompetstød, nok et og et til, og ned over Bakkerne fra Øst sprængte en stor Rytterskare.

»Til Hest« lød Grev Henriks korte og myndige Kommando. Og i et Øjeblik var al Tanke om Belejring som bortblæst. Det blev et vildt og blodigt Sammenstød. Greven var Angriberne langt overlegen. Rolig og støt lig mejslet i Sten, som var det gamle Grev Gert selv, sad han paa en brunrød Hest og uddelte sine Befalinger. Nu svingede Holsterne ud for at omgaa Svend Galt og hans Fæller. Da raslede Vindebroen ned, og ud fo'r Niels Ebbesen med 100 Ryttere. Holsterne maatte nu gøre Front til begge Sider, men trods det var de dog de fleste.

Grev Henrik søgte personlig sin ny Modstander, men Sivert Muhle sørgede bestandig for, at der var en lille Skare, der skilte ham fra Niels Ebbesen. Mangen Haand lammedes for Grevens mægtige Sværdhug.

»Af Vejen, Dreng!« raabte Grev Henrik. »Stil dig ikke mellem mig og ham, jeg søger.«

»Ja vel,« svarede Sivert, »var jeg Dreng, men det var før, I lærte at gaa i Sløjkjole. — Prøv nu det og — det,« raabte han rasende, og stor, kæmpestærk og øvet Fægter, som han var, lod han en Regn af Hug rase ned over Greven, »og døm saa, om I endnu tror, det er en Dreng, I har for eder.«

Et Hug ramte Greven over Armen, saa den sank kraftløs ned, men han greb Sværdet med den venstre og fortsatte Kampen.

Da lød der et nyt Hornsignal fra Vest. Holsterne studsede, men der var ikke Tid til lang Betænkning. Thi ind paa Kamppladsen ilede Niels Bugge. I en Fart gjorde Tyskerne Front paa Grevens Bud til den tredie Side, og Kampen fortsattes med stigende Vildhed. Fronten gennembrødes, Rækkerne blandedes, det var som paa en stor Turneringsplads, kun med den Forskel, at de, der faldt, rejste sig ikke mere.

»Djævelen annamme Holsterne,« brølte Niels Bugge igennem Kampens dumpe Drøn, de saaredes Jammer og Lyden af de knitrende Sværd — »Niels Ebbesen slog den kullede Greve, lad os nu tilintetgøre Yngelen. Frem, Kammerater og danske Mænd.« Og saa væltede de kæmpende Skarer atter mod hinanden i Nærkamp, Mand mod Mand, ofte dog to mod en. — Men tilsidst forenede de danske Afdelinger sig og trængte Holsterne op mod Voldgraven. Ingen forlangte eller gav Pardon.

Her blev Mandefaldet stort. Grev Henrik førte

sit mægtige Slagsværd i venstre Haand med usvækket Kraft og dyngede en hel Vold af Lig op omkring sig, det var, som føltes Dødsengelens Vingesus i hvert Hug, thi af hvert Slag flød der Blod. Men trods al Tapperhed og rasende Hævnfølelse lykkedes det ikke Gerts harmfnysende Søn at naa frem til Ebbesen. Muren af Sener og Staal mellem denne og ham mægtede han dog ikke at gennembryde. Mindst Fjerdedelen af Holsterne var saaret eller falden. Da lød Kommandoen:

»Tilbage — følg mig!«

Niels Ebbesens og hans Venners forenede Anstrængelser gik nu ud paa, da Sejren mere og mere afgjort hældede til deres Side, at holde ham fast. — Men Grev Henrik skar sig bogstavelig talt en bred Vej gennem de Fjender, der omringede ham, fulgt af alle de Holstere, der kunde hænge paa en Hest. Lejren maatte han lade i Stikken samt et Par Blider, der skulde have været bragt i Anvendelse samme Dag.

Sejren var dyrt købt. Især ved Voldgraven laa Ligene i Dyngevis. Kampen havde været ført med en saadan Forbitrelse, at de saarede var forholdsvis faa. Sværdet havde gjort Ardejdet godt, de fleste Hug var til Døden.

Paa Valpladsen mødtes Niels Ebbesen med to af sine Brødre, Johan og Knud Ebbesen, samt Niels Bugge.

»Tak, mine kære Venner, for Hjælpen, og Tak, Niels Bugge, du kom i rette Tid.«

»Gjorde saa,« svarede denne, »vilde ikke have undværet den Fornøjelse for meget at se Grev Henrik vende os Ryggen. Det var sikkert ikke efter hans Beregning.«

Under hele Kampen havde Niels Ebbesen set en kvindelig Skikkelse bag en Murpille paa Borgtaarnets Vægtergang. Han var sikker paa, at det var Hustruen, der fra dette Skjul fulgte Ægtefællen under Kampen. Og han fik Vished, da han sammen med Niels Bugge og sine Brødre red ind over den nedladte Vindebro, da mødte hun dem paa Broen.

»Sejr, Jutta, ved disse brave Venners Hjælp.«

»Jeg ved det og takker Guds Moder og alle Helgene,« sagde hun, »thi jeg har fulgt eder i Kampen fra Borgtaarnets Vægtergang. Jeg skælvede, hver Gang Sværdene løftedes mod eder, uden at jeg mægtede at gøre noget for at skærme eder. Slig en Stund ønsker jeg ikke at opleve oftere.

»Men du kære,« sagde Niels Ebbesen, »hvorfor blev du ikke inde?«

»Nej, Niels,« svarede hun, »det var endnu mere umuligt. Selv om jeg havde fjælet mig i Borgens Kælder, vilde Larmen fra Kampen dog naaet mine Øren, saa tusindfold hellere være nærværende.

Tyskerne trak nu rask ud af Jylland. Grev Henrik og Klavs fulgte Faderens Lig ned til Itzehoe, hvor det skulde bisættes i Slægtens Gravsted.

Affæren ved Norring-Ris var kun en Afstikker, Grev Henrik tillod sig paa Vejen for om muligt at overrumple Niels Ebbesen og afkøle sin rasende Harme paa ham.

»I have Tak for eders Daad, Niels Ebbesen,« sagde Niels Bugge, da de ved Bordet i Hallen paa Norring Ris vederkvægede sig efter den haarde Dyst. »Jeg gav gerne alle de Sejre, jeg har vundet og dem, jeg endnu agter at vinde, for Lykke til at udøve en Daad som eders. Og nu maa vi, medens Skrækken sidder Tyskerne i Kroppen, let kunne faa Bugt med dem. Vil I, Niels Ebbesen, være vor Fører i Kampen mod Undertrykkerne, da følger vi eder gerne?«

»Nej,« svarede Niels Ebbesen, »jeg fører dem, der følger mig, og I, Ridder Bugge, eders Folk, og saa arbejder vi i Forening for Danmarks Frelse, og støtter hinanden som i Dag, hvor det er nødvendigt.«

INDHOLDSFORTEGNELSE

			Side
I	Kapitel:	Mødet paa Gurre	3
II	—	Kampen ved Krogen	33
III	—	Kongeslægten og Grev Gert	50
IV	—	Forhindringer	69
V	—	Junker Valdemar	122
VI	—	Greven og hans Søstersøn	142
VII	—	Grev Gert i Jylland	174
VIII	—	Soldbander	198
IX	—	Biskop Jacob paa Norring-Ris	219
X	—	Niels Ebbesen	226

Fortsættelsen „Valdemar Atterdag og hans Samtid" følger til næste Aar.

Forf.

